

Sukumiisumik nalunaarsuineq (White Paper)

Kuannersuarni aatsitassanik qaqutigoortunik, uranimik aamma zinkimik suliniut

**Ulluni 35-ini tamamanut ammasumik innuttaasunut piareersaataasumik
tusarniaaneq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi aamma
Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi ‘Suliassat
nassuiaassutigineqarnerat’ pillugit**

**Piareersaataasumik tusarniaanerup ingerlanneqarnerani apeqqutitut
saqqummersunut akissuteqaatit**

Suliarinnittuupput Greenland Minerals & Energy

(Inaarutaasoq oktobari 2015)

Table of contents

I. Innuttaasunik tusarniaaneq Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi suliassat nassuiaassutigineqarnerannut attuumassuteqartumik.....	5
I. Soqutigisaqartut 1 GREENPEACE.....	6
I. Soqutigisaqartut 2 INUIT ISSITTORMIUT KATTUFFIIAT (ICC) GREENLAND.....	8
I. Soqutigisaqartut 3 KANUKOKA.....	10
I. Soqutigisaqartut 4 KNAPK (KALAALLIT NUNAANNI AALISARTUT PINIARTULLU KATTUFFIIAT)	13
I. Soqutigisaqartut 5 KOMMUNE KUJALLEQ.....	14
I. Soqutigisaqartut 6 KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ (KS)	31
I. Soqutigisaqartut 7 NAPP (NARSAMI AALISARTUT PINIARTULLU PEQATIGIIFFIAT).....	36
I. Soqutigisaqartut 8 RASMUSSEN, JOHN	37
I. Soqutigisaqartut 9 SPS (SAVAATILLIT PEQATIGIIFFIAT).....	38
I. Soqutigisaqartut 10 TRANSPARENCY INTERNATIONAL GREENLAND.....	40
I. Soqutigisaqartut 11 WWF	49
II. Innuttaasunik tusarniaaneq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarnerannut attuumassuteqartumik 52	
II. Soqutigisaqartut 1 AVATAQ	53
II. Soqutigisaqartut 2 GREENPEACE.....	55
II. Soqutigisaqartut 3 INUIT ISSITTORMIUT KATTUFFIIAT (ICC) GREENLAND.....	57
II. Soqutigisaqartut 4 KANUKOKA.....	63
II. Soqutigisaqartut 5 KNAPK (KALAALLIT NUNAANNI AALISARTUT PINIARTULLU KATTUFFIIAT)	70
II. Soqutigisaqartut 6 KOMMUNE KUJALLEQ.....	76
II. Soqutigisaqartut 7 KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ	97
II. Soqutigisaqartut 8 NAPP (NARSAMI AALISARTUT PINIARTULLU PEQATIGIIFFIAT).....	106

II. Soqutigisaqartut 9 RASMUSSEN, JOHN	110
II. Soqutigisaqartut 10 REHTMAR-PETERSEN, JAN	111
II. Soqutigisaqartut 11 SPS (SAVAATILLIT PEQATIGIIFFIAT).....	127
II. Soqutigisaqartut 12 TRANSPARENCY INTERNATIONAL GREENLAND.....	135
II. Soqutigisaqartut 13 WWF	138

Sukumiisumik nalunaarusiap siunertaraa tamanut ammasumik tusarniaanermi oqaaseqaatigineqarsimasunik ataatsimiinnerni aamma tamanit orninneqarsinnaasuni eqqartorneqartunik pingaarnernik takussutissaqartitsinermik nassuiarlugulu oqaaseqaatigineqartut tamakku qanoq sularineqarsimanersut, imaluunniit Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit, Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermut kingornatigullu ingerlatsinissamut pilersaarutinut ilanngunneqarsimanersut.

Sukumiisumik nalunaarusiaq tamanit takuneqarsinnaasuusaaq, naggataatigullu aammattaaq suliassat nassuiaassutigineqarnerannut piareersaataasumik tusarniaassutigineqarneranit kiisalu aatsitassarsiornissamut akuersisummik qinnuteqarnermut atatillugu Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi uppersaasersuutit nassiunneqareernerisa kingornatigut tamanut tusarniaassutigineqarnerata ingerlanneqarneranit oqaaseqaatigineqartunissaaq ilaqartoq.

**I. Innuttaasunik tusarniaaneq
Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai
pillugit Misissueqqissaarnermi
suliassat
nassuiaassutigineqarnerannut
attuumassuteqartumik**

I. Soqutigisaqartut 1 GREENPEACE

Nr.	Apeqqutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
1.1	<p>Akerliussutsimik takutitsisarnerit aamma politikikkut inissisimaneq qinersisoqarnissaalu pissutigalugit Kuannersuarni ineriartortinnissaq unitsiimineqartariaqarpoq inuit tusarniaaffigineqarnissaasa aamma eqqortumik paasissutissiiffigineqarnissaasa tungaannut.</p>		<p>Tusarniaaneq aamma paasissutissiisarnerit innuttaasullu ilanngutitineqarnerannut atatillugu apeqqutit allat inatsit naapertorlugit suliarineqassapput, tassunga ilanngullugu aatsitassarsiornermut inatsit. Tamanna pitinnagu pisariaqarput ilaatigut tusarniaasoqannginnerani ikinnerpaamik ulluni 35-ni piareersaataasumik ikinnerpaamillu sapaatit akunneri arfineq-pingasut tusarniaanissat sioqqullugit. Tamatumunnga ilanngunneqassaaq innuttaasut peqataaffigisaannik uranimik il.il. qitiutitsilluni tamanut ammasumik ataatsimiisitsisarnerit arlaqartut ilisimatusartunit assigiinngitsunit saqqummiunneqarlutik Kalaallit Nunaannilu aaqqissuunneqartut. Paasissutissat amerlanerusut uani takuneqarsinnaapput: http://naalackersuisut.gl/kl-GL/Naalackersuisut/Naalackersuisoq-arfiit/Erhverv-Arbejdsmarked-og-Handel/Uran-oplysning-2014</p>	Soqanngilaq

1.2	Kalaallit Nunaata Kujataani innuttaasut taasisinneqarnissaat ilungersortumik kajumissaarutigineqarpoq, siornatigut naalackersuisuusimasut neriorsuutaannik tunngaveqartumik.		Kalaallit Nunaanni Naalackersuisut piffissami matumani apeqquummut tassunga tunngatillugu innuttaasunik taasisitsinissamik pilersaaruteqanngillat, Kalaallit Nunaat ataatsimut isigalugu imaluunniit Kalaallit Nunaata Kujataani.	Soqanngilaq
1.3	Inatsiartunut uranisionermut nul-tolerance atuutileqqinnissaa paatsuugassaanngitsumik inassutigaarput.		Inatsisartut 2013-mi aaliangiuppaat nul-tolerance Kalallit Nunaanni atorunnaarsinneqassasoq. Naalackersuisut aaliangiussaq malippaat.	Soqanngilaq

I. Soqutigisaqartut 2 INUIT ISSITTORMIUT KATTUFFIAT (ICC) GREENLAND

Nr.	Apeqqutit/qaaseqaatit	Greenland Minerals & Energy akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
2.1	ICC Greelandip piareersaataasumik tusarniaaneq qujaruppaat. Tamanna tassa ingerlataqarnermi siusissukkut soqutigisaqartunik peqataatitsineq.		Paasissutissatut tiguneqarpoq. Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut isumaqataapput.	Soqanngilaq
2.2	Tunngaviusumik ICC Greenland uranimik paaasoqarnissaanut akerliuvoq. ICC Greelandip uranimik naaggaarlunnarup taamaatinnginnissaa Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu naalakkersuisunut innersuussutigaa. Inerteqquteqarnerup atorunnaarsinnerata innuttaasut avissaartuunnerannik takutitsivoq, tamanna ICC-p uranimut isummerneranut sakkortunerulersitsilluni.		Inatsisartut 2013-imi aalajangerpaat Kalaallit Nunaanni uranimut naaggaarlunnarnerup taamaatinissaa. Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut aalajangiineq tamanna naapertorlugu iliuuseqarput.	Soqanngilaq
2.3	ICC Greenlandip aarleqqutigaa eqqakkat radioaktivallit sivisuumik toqqortatigineqartarnissaat illoqarfimmullu qanittumiinnera pissutigalugu mingutsitsisoqariataarsinnaanera. Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnerup piviusumik allatut annertunerusumik neqerooruteqassapput allani aatsitassarsiornernik suliniuteqarnerni taamaattunik pappilissanik tamanut saqqummiunneqarsimasunit annertunerusunik.	Ujaraaqqani seqummakut sinnikut qinngornerit mianersortumik passunneqartussat qanoq aaqqiivigineqarsinnaanerat immikkut ittunik apeqqutinik pilersitsipput, tamanna Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi sammineqarumaarpoq. Radioaktivitetimik naliliiniarluni misileraanerit ingerlanneqarput ujaraaqqani seqummakut sinnikut nunarsuarmi pitsaanerpaanik toqqorsiveqarnissamut periusissaliortoqassalluni.		Oqaaseqatigiit uku imm. 6-mi ilanngunneqarput: "Nunaatilinnut aalisartunut piniartunullu taarsiisoqarsinnaanermut piumasaqaataasut pillugit qanoq periuusiortoqarsinnaanerup allaaserineqarneri ilanngunneqassa

				apput".
2.4	ICC Greenlandip innersuussutigaa piareersaataasumik tusarniaaneq qinersisoqareerneranut kinguartinneqassasoq.		Kuannersuarni suliniummut atatillugu tusarniaanerup ingerlanneqarnissaa ullunik 35-nik sioqqutsilluni inatsimmi aalajangersakkat naapertorlugit ingerlanneqarput.	Soqanngilaq

I. Soqutigisaqartut 3 KANUKOKA

Nr.	Apeqqutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
3.1	<p>Piareersaataasumik tusarniaanerup ingerlanneqarneranni aatsitassarsiorluni suliniutit akuersissutigineqarnissaata tungaanut innuttaasut siusissukkut peqataatinneqarnerat KANUKOKA-p siuariarnertut annertuutut isigaa.</p>		Nalunaarneqarpoq.	Soqanngilaq
3.2	<p>Ataatsimut oqaaseqaatit;</p> <p>Ataatsimut isigalugu kisitsisit erseqqinngippallaarput, atugassat anillatsinneqaraangamik amerlasoorpassuartigut atuarneqarsinnaanatik imaluunniit atuarneqarsinnaanerat ajornartuulluni. Takussitissianut nassuiaassutit naammasineqarsimangillat.</p> <p>Qupp. 12: politikikkut qanoq inissisimanerup nassuiarnera – ingammik Kalaallit Nunaata qallunaanut oqartussanut qanoq attuumassuteqarnera eqqortumik nassuiaatigineqanngilaq. Kommune Kujallermit oqaatsit siunnersuutigineqartut innersuussutigineqarput.</p> <p>Qupp. 4 imm. 1.3 (aamma alla) Workshop qasseersiutinngortillugu workshopper-inngortinneqarsimavoq (qallunaatut nutsernerani)</p>	<p>Nalunaarneqarpoq; Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit atatillugu kisitsisit nunallu assingi erseqqissut sukumiisullu saqqummiunneqarumaarput.</p> <p>Nalunaarneqarpoq; tamanna aaqqinneqarumaarpoq.</p> <p>Nalunaarneqarpoq</p>	<p>Aammattaaq Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi nunap assinganik peqartariaqarpoq.</p>	<p>Takussutissiat 4.1 aamma 4.2 nutaat ilanngunneqarumaarput</p> <p>Takussutissiaq 4.3 aamma 4.5 annertunerusumik oqaasertalerneqarput.</p> <p>Imm. 3.1 allanngortinneqarpoq politikikkut inissisimaneq eqqortumik allaaseralugu.</p> <p>Naalakkersuisoqarfiup</p>

	Qupp. 3, 4 Qulequtaq: Inuussutissarsiornermut aamma Aatsitassarsiornermut Naalakkersuisoqarfik ministerium-iunngilaq – allakkiami tamarmi kukkunernut assingusunut malugeqqusat taakku atuupput.	Nalunaarneqarpoq		aqqa eqqortoq allakkiami atorneqarpoq.
3.3	Suliffeqarnermut tunngatillugu annertusiartortitsinermit sunniuteqarneq aatsitassarsiornermi suliniutinit allaneersoq, sanaartornermi suliniutinit annertuuneersoq soorlu Qaqortumi mittarfiliornissamit aamma sumiiffimmi suliffissuaqarnernermi allani annertusiartortitsineq.	Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnerup ingerlaneratigut sanaartorneq aamma ingerlatsineq nalilerneqassapput suliffeqarfiup qanoq sunnerneqarsinnaanerit eqqarsaatigalugu. Annertusiartortitsilluni kingunerisinnaasai isumaliutiginissaat eqqarsaatigalugit GME-p tamanit takuneqarsinnaasut allat suliniutaannik misissuinerit misissorniarpai.	Inuiaqatigiinnut kingunerisas-saanik misissueqqissaarnermi una pineqalerpat, taava "Guideline for Social Impact Assessment for Mining Projects in Greenland ("Guidelines (2009"))-mi immikkoortut naleqquttut ilanngunneqassapput.	Imm. 6 annertusineqassaaq sumiiffiit tamaasa SIA-mi nalilersorneqartussat allattorsimaffiannik ilallugit, tassunga ilanngullugit kinguneri annertusiartortut.
3.4	Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi eqqaaneqarpoq imermik nukissiorfimmit sarfaq pilersaarutigineqartutut "kingusinnerusukkut" takkutissaaq, siullermilli dieselimik nukissiorfik atorneqassasoq. Suliniutip aallaqqaataaniilli imermik nukissiorfik sooq pilersinneqarsimanginneranik nassuiaat amigaataavoq.	Suliniutip aallartinnerata nalaani imermik nukissiorfik nioqqutissianik soqutigintartunik kinguneqarnissaa aningaasatigut periarfissaqanngilaq. Suliut aningaasatigut pitsaasumik ingerlalerpat isertitaqarpallu imermik nukissiorfik isumaliutigineqassaaq naggataatigullu nukissamik pilersorneqarnerit ikummatissanut nunaameersunut taarsiunneqarnissaa pilersaarutaalluni. Nukissiorfik qooqqumi nioqqutissiorfiup eqqaatungaani inissinneqassaaq. Imermik nukissiorfik pillugu misissuineq Istakimit		Tamatumuuna imm. 4.2.6-mi ilanngunneqarpoq: "Innaallagissiorfik qulaatungaani pineqartoq, nalilerneqarpoq pilersaarutip aallartinnerani akilersinnaanaviangits oq tunisassiassat piiarniarneqartut eqqarsaatigalugit. Pilersaarut

		<p>naammassineqassaaq inernerillu akilersinnaanermut misissueqqaarnerit Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup ingerlanneranni tunniunneqassallutik.</p> <p>Akilersinnaanermut misissueqqaarneq aatsitassarsiornissamut akuersissummik qinnuteqarnermi ilanngunneqassaaq, kisianni kikkunnut tamanut saqqummiussassatut uppersaatitut iluaqutaassanani.</p>		<p>aningaasanik kaaviaartitsillualerpat erngup nukinganik innaallagissionerq eqqarsaatigineqassaaq pilersaarusiunneqarlun ilu, uuliamik atuinermi innaallagissionermit taarsiutaasussamik. Innaallagissionerfik tunisassiorfiussappat nalaani qooqqup qullasinneraaniissaaq.</p>
3.5	<p>Sulisartut avataaneersut nunaseriaasiat pillugu sukumiisumik misissuisoqanngilaq, ingammik suliniutip aallartisarnerata nalaanit. Naatsorsuutigineqarpoq atorfillit ilaat tamaani najugaqartuaannalissasut, aamma taakku ilarpassui kommunimut nuunnissaat naatsorsuutigineqarsinnaassalluni.</p>	<p>Nunanit allaneersut sulisartut tikittarlutillu aallartassapput (FIFO) inatsisillu atortinneqarfiannik allamik tunngaveqartinneqartuaannassallutik, kisianni nunaqarfiusami/najugaqarfimmi pigaartuusarnermut siunertaqartillugu pilersitami najugaqartinneqassallutik. Kalaallit sulisut periarfissaqassapput nunaqarfiusami imaluunniit illoqarfimmi Narsami najugaqarnissaat periarfissaqassaaq.</p>		<p>Soqanngilaq</p>

I. Soqutigisaqartut 4 KNAPK (KALAALLIT NUNAANNI AALISARTUT PINIARTULLU KATTUFFIAT)

Nr.	Apeqquutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
4.1	KNAPK-p immikkoortortaqaarfiisalu kissaatigaat sanaartornerup suliniutillu ingerlatilernerata nalaani piniartut aalisartullu pisaannik tunisisarnissamut isumaqatigiissuteqarnissamut periarfissaqartinneqarnissat assut kissaatigaat.	GME-p najukkami pisiffigisartagassat suleqatiginiarpai aamma Narsami eqqaanilu piniartunit aalisartunillu niuernikkut isumaqatigiissuteqarnissaq pilersinniarlugu.	Aatsitassarsiorfimmuut tunisaqartarneq aammattaq sunniutaasut pitsaaqutissaannik isumaqatigiissutissamut - Sunniutissat Iluaqutissallu pillugit Isumaqatigiissummut ilanngutassat pingaaruteqartut ilagissavaat.	Imm. 6 oqaaseqatigiit ukunanik allannguuteqarpoq: "Inuussutissarsiorfiit periarfissat nunaatilinnut, aalisartunut piniartunullu".
4.2	KNAPK-p tusarniaanernut isummersuutai inaarutaasumik uppersaasummi qanoq ilanngunneqassappat? (Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi 5.2-mut assingusumik)	Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermut allannguutaasinnaasutut siunnersuutit tulluartut nalilersorneqassapput kiisalu taakku tulluarpara inaarutaasumik uppersaasummut ilanngunneqassapput.	Nassuiaqqunneqarpoq	Imm. 3.2 aamma 5 allanngorput

I. Soqutigisaqartut 5 KOMMUNE KUJALLEQ

No.	Apeqqutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasut oqaaseqaataat	ToR-imi SIA-mut allannguutit
5.1	Kommunip siunnersuutigaa innuttaasunut attaveqarnerup attaveqaqatigiinnerup ineriartortinneqarnissaa.		Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut Niuernermullu Naalakkersuisoqarfik inussiarnersumik GME qinnuigaa Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi taamatut pilersaarusiortoqarnissaanut siunnersuusioqqullugu.	Nassuiaat imm. 5.1 aammalumi 5.1 d takujuk.
5.2	<p>Kommune Kujalleq imatut isummerpoq najukkami oqartussaasunut toqqaannartumik attaveqarneq pisussaaffiliisoq ineriartornerup kingulliup tamakkiisumik takussutissarsiffiginissaa ingammillu siunissamut pilersaarutinik – tamanna ingammik ukununnga; 7.2.3 Kalaallit Nunaata kujataani qangali inooriaatsimi ileqqut, 7.2.4 Attaveqaasersuutinut piomasaaqatit, 7.2.5 Sumiiffiup sunniuteqarfigineqarsinnaasup atorneqarneranik sukumiisumik misissuineq aamma</p> <p>7.2.6 Peqqissutsimik Misissuineq. Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarmik siunnersortip suliaqarnerani una pissusiviusoq</p>	Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnerup ingerlannerani Grontmij-imit siunnersortit arlaannannulluunniit attaveqanngitsut Kommune Kujalleq isumasiorniartaat tamakku apeqqutillu allat pillugit.		Soqanngilaq

	<p>ataqqineqartariaqartoq tassa kommuni allaffissornermut immikkoortuummat, taamatut kommunimi allaffissornermik ingerlatsivinnik oqaloqarnerit aatsitassarsiornermut attuumassutillit pillugit kommunimit aqutsisoq suleqatigalugu ataqatigiissaarneqartassammata.</p>			
5.3	<p>Kommune Kujalleq imatut inissisimavoq piffissap sivikitsup iluani suliffissaqartitsiniarnerup iluani annertuumik siuariartortoqarsinnaalluni: 1. Pilersaarut Tanbreez. 2. Pilersaarut Kuannersuit saviminissat arlallit pineqartut. 3. Aalisarnermut aalisarnikkullu suliffissuaqartitsinerit aningaasaliisut nutaat kingunerisaani ineriartorneq. 4. Sanaartornerit annertuut pilersinneqarneri, ilanngullugu Qaqortumi mittarfiliorneq. Pingaartuuvoq Kuannersuarni suliniutip Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi nunap immikkoortuani tamatumunnga atatillugu suliffissanik nutaanik pilersitsinnaanermut tunngasunik apeqqutinik ilanngussaqaarnissaq.</p>	<p>Suliniutip kingunerissavai sanaartulernermi suliffissanik 1171-inik aamma ingerlanneqarnerata nalaani ataannartussanik 787-inik. Tamaani allanik suliffissuaqarnerani ineriartorneq malinnaavigissavarput paasissutissanik annertunerusunik peqaleraangat. Najukkami sulisartunut atortorissaarutinullu kinguneri annikillissapput sulisunik "timmisartumik tikittassapput – timmisartumik aallartassapput". Sulisartunik "timmisartuussisarnikkut tikittarlutillu aallartartut", FIFO, nunaqarfiusani najugaqassapput, tassani suut tamaasa piumasarineqartut atortorissaarutillu sukisaarsaarutit pigineqassallutik. FIFO sulisartut kingornatigut piffissap sinnerani namminneq nunaminnut utertassapput.</p>		<p>Imm. 6 oqaaseqatigiit ukunanik allanngu-uteqarpoq: "Allatigut aningaasaqarniarnikkut iliuutsit sunniutaasinnaasut akornutaasinnaasullu"</p>
5.4	<p>Akilerartarnermi periutsip atuuttuusup kinguneraa najukkami inuiaqatigiit isertitatut pissarsiarisartagaat</p>		<p>Inuussutissarsiutit nutaat nalingin-naasumik annerusumik</p>	<p>Imm. 6 oqaaseqatigiit ukunanik</p>

	<p>pingaarnarpaat tassatuaasut nutaamik niuernermit piliarineqartut aamma toqqaannartumik toqqaannangitsumillu suliffiit najukkami najugaqartutut allatsissimasunut. Isertitanut ilaapput ataasiakkaat akissarsiaat aamma taassuma imaluunniit inoqutigiiit aningaasarsiaat aamma kommunimut akileraarutit.</p>		<p>akileraaru-titigut isertitsiffiussapput, ilaatigut suliffeqarfiit akileraartarnerisigut aammalu inuiaqatigiinnut sinneqartoorutininik iluanaarutininik. Akileraartarnikkut isertitat anner-tusinerit toqqaannartumik toqqaannangikkaluamillu inuussutis-sarsiutit nutaanik suliaqartunit pissapput. Apeqquut kommune sorleq akileraarutitigut isertitaqas-sanersoq akileraarutit pillugit inatsisaanni § 68 malillugu aalian-giunneqassaaq. Taassuma iluani-ippoq kommune najugarisaq aammalu najuuffigigallagaq tas-sunga kommunemut akileraartarnissamik kinguneqartitsissammat. § 68-mittaaq allaqqavoq ilaatigut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik akileraarfiusinnaasoq. Assersuutigalugu makku pineqarput, suliffeqarfiit aatsitassanik misissueqqissaarnermut piaanissamullu akuersissuteqartut taakkunanilu sulisut.</p>	<p>allannguuteqarpoq: "ilanngullugit pisortat isertitarisaat"</p>
--	---	--	---	---

5.5	<p>Nunanit allanit aamma Kalaallit Nunaanni kommunit avataaneersunik atorfinitsitsineq najukkami sumiiffik aningaasatigut pitsaaqutaasussarsissanngilaq. Tamatuma saniatigut tamaani attaveqaatitigut ilungersunartorsiornerulernermik, namminersortut aamma pisortat sullissinerat avatangiisillu ilungersunartorsiortinneqaleneri unamminartorsiortitsilissallutik.</p> <p>Taamaammat pingaartuuvoq tamaani najukkami inuussutissarsiutitigut ingerlatat nutaat pillugit kommunip sukumiisunik iluatsitsilluarnissamut piunasaqaatinik Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnerup ilaqarnissaa.</p>	<p>Pinngitsoorneqarsinnaanngilaq aallartisarnermi aamma sanaartornerup ingerlannerata nalaani sulisartut nunanit allaneersut amerlasuut pisariaqartinneqarnissaat. Ingerlatsiviup misissuinerit sukumiisut maanna ingerlatilerpaat qulakkeerniarlugu tamatuma sapinngisamik annikinnerpaamik kinguneqartinniarlugu, misissuinerillu tamakku immikkut ilisimasalinnit allanut attuumassuteqanngitsunut ingerlanneqassapput.</p> <p>Aallartisarnermi aamma sanaartornerup nalaani GME pisariaqartitsisoqaraangat najukkami sulisunik, sullissinernik aamma suleqatigiinnernik atuisarniarpoq.</p>	<p>Najukkami suliffeqarfiit ilanngutitinneqarnerat pitsaaqutissaasunik isumaqatigiissutissamut - Impact Benefit Agreement-imut - ilanngunneqassaaq. Nalinginnaasumik sulisut kalaallit, inassutit suliffeqarfiit kalaallit nu-naanneersunut tunngasut aamma-lu inassutit inuussutissarsiutitigut ineriartortitseqataaneq pillugit IBA-kkut erseqqissarneqassapput.</p>	Soqanngilaq
5.6	<p>Kommune Kujallermi inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut ajornartorsiutaasoq annertunerusoq tassaavoq suliffissaaleqisoqarnerujussuaq, amerlasoorpassuit sulilernissaminnut piareersimagatik. Kommune Kujalliup pingaartippaa sulisinnaasut taakku kommunimi aningaasatigut ingerlatat annertusilernerannut akulerutsinneqarnissaat. Tamanna taamaallaat pisinnaavoq sulileqqissinnaalersinniarlugit annertuumik</p>	<p>GME maanna (misissueqqissaarnerup nalaani) nunatsinneersunik sulisoqarpoq aammalu piianissamut akuersissutinnappat kommune suleqatigalugu suliffissaaleqineq minnerpaa-ffianiitsinniassavaat. Sunniutissat Iluaqutissallu pillugit Isumaqatigiissutissamik isumaqatigiinniarnermi suliaq tamanna qularnanngitsumik</p>		<p>Soqanngiliaq – suliffissaq periarfissaasut imm. 6-mi allaaserineqareerput. Inuiaqatigiinnut kingunerisassani misissueqqissaarnermi nunatsinneersunik sulisoqarniarneq pineqassapput.</p>

	<p>iliuseqarnikkut, piginnaanerannik pitsaanerulersitsinikkut, taamatut sulilernissamut piareersimanngitsut taakku amerlanerpaartaat ataasiakkaarlutik sulilernissaminnut aamma imminut ikiorsinnaalernissaminnut piareersimatilersinneqarsinnaallutik.</p>	<p>ilungersuunneqarnerulissaaq. Oqaluttuarisaanermi GME sungiusarnissamut pilersaarummik pilersitsivoq, aamma aallarteqqinniarpaa najukkami qillerinermut formandissat, taakku akisussaaffigissavaat namminneq suleqatigiit sulisunik tatigisatiminnik aamma ilinniarsimasunik inuttaqartut.</p>		
5.7	<p>Suliffissaaleqinerup ilaa malunnaaqarluartoq pilertarpoq ukiup nikerarnerani suliffissaqartarpoq. Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi nalilersorneqartarisaqarpoq paaaffimmik ingerlatsineq qanoq ililluni ukiup nikerarnerani suliffissaaleqisarnermik annikillitsinermut tapertaasinnaanersoq.</p>	<p>Kuannersuarni suliniut ukiup ingerlanerani ulluni 365-ini ulloq unnuarlu nalunaaquttap akunnerini 24 ingerlassaaq. Ukiup nikerarnera tunngavigalugu sulisussat nikerarsanngillat.</p>		Soqanngilaq
5.8	<p>Kommune Kujalliup pingaartuutippaa Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi illuatungeriinnit assigiinngitsuneersut innersuussuteqarnissaa aammattaaq siunnersuutit pioreersut ineriartorteqqinnissaanni aammattaaq suliffeqarnermi avataaniitinnegartut piumanegannngitsullu ilanngullugit.</p>	<p>GME piareersimavoq Kommune Kujalleq suleqatigalugu pilersaarusionerme suliffeqarnermi avataaniitinnegartut piumanegannngitsullu ilaaternissaannut.</p>		Soqanngilaq
5.9	<p>Kommune Kujalliup sanaartorerup ingerlatsilernerullu nalaani ineqarnermut pilersaarut sukumiisoq kissaatigaa. Narsami imaluunniit qooqqumi najugaqartitsinerme inunnik isumaginninnikkut kinguneri suusinnaappat?</p>	<p>Sanaartortitsinerup nalaani aatsitassarsiorfiup eqqaani najugaqarfissap inissinnissaa pilersaarutaavoq. Aatsitassarsiorneq</p>		Soqanngilaq

	Sanaartortitsinermi (sulikut 2000) aamma ingerlatsilernerup nalaani najugaqartitsinermi assigiinnigissutsit suusinnaappat?	ingerlanneqalerpat ataatsimut tikittarlutik aallartarlutillu (FIFO) sulisartunut najugaqarfissaq nunaqarfiusaq Narsap avataani inissinneqassaaq. Ineqartitsinermit paasissutissat sukumiinerusut Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi ilanngunneqarumaarput.		
5.10	Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni 4.2.7-mi allassimavoq sulisartut avataaneersut 2/3-ii nunanit allaneersuussasut. Kingulliit taaneqartut tikittarlutik aamma aallartartuunerussappat, imaluunniit aammattaaq nunami allamiut ilaat sulisartut aammattaaq Narsami innuttaasut najugaqavissut ilaattut innuttaaqataarusuppat? Taakku missiliukannerlugit aammattaaq ilanngullugit allanneqartariaqarput.	Anguniarneqarpoq najukkami sulisartut 350-t pallillugit Narsami najugaqarnissaat imaluunniit tikittarlutik aamma aallartartuunerussut (FIFO) sulisartuunissaat Kalaallit Nunaata ilaaneersut. Sinneruttut nunanit allaneersuunerussapput tikittarlutik aamma aallartartuunerussut (FIFO)-sulisartut.		Soqanngilaq
5.11	Kommune Kujalliuq ingammik soqutigisaraa ingammik siunissami aatsitassarsiornermi (avataaneersunik sulisartoqarnermi) tamatuma aalakoornartortalimmik imigassartornermi aamma aanngajaarniutitigut kingunerisinnaasaasa erseqqissaavigineqarnissaa. Tikittarlutik aamma aallartartuunerussut (FIFO) sulisoqarnermi tamakkuninnga atuinerup annertunerulernissaanut aarlerinartoqarpa, taamaappat tamaani maannakkut ajornartorsiutaasut	Suliniut tassaassaq ulloq unnuarlu ulluni 365-imi nioqutissiorfiusussaq aanngajaarniutitut imigassamullu aalakoornartortalimmut itigartitsilluarnarnej atuutsinneqassaaq. Tamatuma kingunerissavaa tikittarlutik aamma aallartartuunerussut (FIFO) sulisartoq kinaluunniit unioqutitsisoq		Soqanngilaq

	qimerloorlugit najukkami innuttaasunut kingunerisinnaasai suuppat?	naleqquttumik suliffeqarfimmit iliuuseqarfigineqassaaq. Malittarisassat assingusut Australiami aatsitassarsiornermi malinneqartarnerat nalinginnaasuvoq. Inuiaqatigiinnut kingunerisassani misis-sueqqissaarnermi pineqartussat immik-koortinneqassapput, soorlu FIFO-nik su-lisoqarnikkut inuiaqatigiinni aarleqqutaasin-naasut, peqqinnissaq aammalu imigassanik ikiaroorartunillu atuineq.		
5.12	Kommune Kujallermi suliffeqarfinnik akunnattunik angissusilinnik marlussunnik aamma suliffeqarfinnik mikinerusunik amerlasuunik peqarpoq. Taamatut ittoqarnerata immikkut aaqiisoqarnissaanut piunasaqaateqarpoq najukkami suliffeqarfiit aatsitassarsiornermut attuumassuteqartunik niueqateqarnissamut periarfissaqarnissaat qulakkeerniarlugu. Taamaamat pingaartuuvoq paasissallugu toqqaannangitsumik aatsitassarsiornermillu suliniummit aningaasarsiornikkut tamatuminninga pilersinneqartut ersersinneqartut najukkami inuiaqatigiinnut qanoq sunniuteqarnerut. Sunniutissat amerlisaataasut kinguneri aammattaaq pingaartuupput, ingammik suliffissuaqarfiit aatsitassarsiornerup	Aatsitassarsiorfimmi atorfilik kinaluunniit sullissinissaq 1-3-ngasoriaammik suliffeqarfiit tassannga attuumassusilinnik annertuneruvoq. Tamanna Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermit uppernarsaasersuutip suliarineqarnerani annertunerusumik sammineqarumaarpoq.		Imm. 6 oqaaseqatigiit ukunanik allanngu-uteqarpoq: "Allatigut aningaasaqarniarnikkut iliuutsit sunniutaasin-naasut akornutaasin-naasullu"

	matuneqareerneratigut tassaniiginnassappata.			
5.13	Kommune Kujalliuup najukkami suliffeqarfiit suleqatigai suliniaqatigiiffimmik pilersitsiniarnermi, tassani najukkami suliffeqarfiit, sulisartut aamma najukkami ilinniarfiit isumaqatigiinniarsinnaapput aatsitassarsiornermik ingerlatsinernut nutaanut atatillugu inuiaqatigiinni periarfissat unamminartullu isumaqatigiissutigalugit. Tamanna Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarmut ilaasariaqarpoq, qanoq iliornikkut suliniaqatigiiffik taamaattoq aatsitassarsiornermik ingerlatsivimmik kinguneqarluarsinnaasumik attaveqatigiinnermut aamma suleqatigiinnermut tunngavilersorsinnaanersoq.	GME attaveqatigiiffimmik najukkami suliffeqarfinnit inuttaqartumik pilersitsereerpoq nangillugulu attaveqatigiiffik ineriartortinniarlugu. Najukkami suliffeqarfiit, ingammik Narsami Qaqortumilu soorlu aamma najukkami sulisitsisut peqatigiiffiat, GA. Imm. 7.1 Inuiaqatigiinnut kingunerisassanik misissueqqissaarnermi imarissavaa pissutsit pioreersut allaaserineqarnerinik. Inuussutisarsiorfiit aammalu taakku ataqatigiiaarneri (kommuneqarfiup aammalu GME-p pilersitaanik)	Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarmut nalunaarusiaq attaveqatigiiffimmik tamatuminnaga nassuiaatitaqartariaqarpoq.	Oqaaseqatigiit uku imm. 7 najoqqutassiami ilanngunneqarput: “(tamakkununnga ilaallutik najukkami suliffeqarfiit aamma suliffeqarfiit akunnerminni attaveqatigiinnerat plusoq)”
5.14	Kuannersuarni suliniutip pilersinneqarneranut pingaartuusut ilagaat suliniummi radioaktiviunuk passussinissamik atortussanik suliniut ilaqartinneqarmat. Tamatumani unamminartut tassaapput najukkami sulisunuk aamma najukkami suliffeqarfinnik aatsitassarsiornermut attuumassuteqartunik ilinniartitsinissaq, tamanna Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi soorlu aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunuk Nalilersuinermi sukumiisumik misissoqqissaarneqassaaq.	Tamaani pinngortitameereersunuk radioaktiviunuk nunameersunuk qinngorneqareerpoq. Tamaani piiaanermik ingerlatsinerup radioaktiviunuk qinngorneqareerana annertusitinnaviangilaa. Nunani tamalaani iliuusissat atuuttut aamma akuerineqartut malinneqassapput (pitsaanerpaamik ileqquusut) Kalaallit Nunaannut maleruaqqusat aamma peqqussutit ilanngullugit. Tamakku Avatangiisinut	Suliasat nassuiaassutigineqarnerat IAEA-mi malittarisassamut innersuussisinnaavoq il.il. aammattaaq Kalaallit Nunaat sulisunuk qinngornermut illersorneqarnissaat pillugu isumaqatigiissummut akuersaarniarimat (ILO), 160 (nr. 115).	Imm. 6 annertusineqarpoq sumiiffiit tamaasa Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi nalilersorneqartussat allattorsimaffiannik ilallugit, tassunga ilanngullugit OHS aamma radioaktiviunuk pillugit aarlerinartuusinnaasut. Kalaallit Nunaat sulis-unik

		<p>Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi nassuiaatigineqarumaarput.</p> <p>Ingerlatsinerup aallartinginnerani tamatumuunatigut kalaallinik tamanik aamma kalaaliunngitsunik annertuumik ilinniartitsineq ingerlanneqassaaq.</p>		<p>qinngornermut illersorneqarnissaat pillugu isumaqatigiis-summut akuersaarniarimat (ILO), 160 (nr. 115). IAEA najoqqutassiai naapertuuttut imm. 3.2-mi ilanngunneqarput.</p>
5.15	<p>Kommune Kujalliap kissaatigaa nerisassanik tunisassiornerup siunissami ineriartortinneqarnissaanut pingaaruteqartut ingerlatsinerit immikkut sukumiisumik misissuiffigineqarnissaat, tassunga ilanngullugit nunalerineq, aalisarneq aamma taakkununga assingusut suliffeqarfiit. Maannakkut suliffissuaqarnermik ineriartortitsinermi aalisarneq aamma nunalerineq qitiutinneqarput, nunallu immikkoortuata tamakkuninnga inuussutissarsiateqarnini ilisarnaatigilersimallugu. Taamaattumik Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermut ilanngunneqartariaqarput annertuumik aatsitassarsiornermi suliniut tamaani taamatut ilisarnaateqarnermut qanoq sunniuteqarnissaanut eqqarsaatersuutit.</p>	<p>GME najukkami nerisassanik tunisassiorfiit suleqatigalugit assigiinngitsut tamatumunnga attuumassuteqartut, soorlu nunalerinerup, aalisarnerup aamma assingusut ineriartortinneqarnissaannut ikiuiniarpoq. GME-mut pingaartuuvoq suliniummut atatillugu ingerlalluartumik suliffissuaqarnissaq najukkami nioqqutissaatinik pilersorneqarsinnaanissamut.</p>	<p>Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut Niuernermullu Naalakkersuisoqarfiup inussiarnersumik GME noqqaaffigaa tamanna ajornartorsiut immikkut eqqumaffigeqqullugu. Apeqqut tamanna Inuiaqatigiinnut kingunerisassanik misissueqqissaarnermi erseqqis-sarneqassaaq, ataatingaami 5.17-mi oqaaseqaat ilanngullugu.</p>	<p>Imm. 6 annertusineqarpoq sumiiffiit tamaasa Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermit nalilersorneqartussat allattorsimaffiannik ilallugit, tassunga ilanngullugit mianerisassat sunniutaasinnaasullu nerisassanik tunisassiorfinnut allanut, soorlu aalisarnermi/piniarnermi aammattaaq savaateqarnermi.</p>

5.16	<p>Attaveqaasersuutit, tassunga ilanngullugit (piujuaannartitsinermit) nukissiaq, timmisartumik/imaatigut assartuineq, nukissiamik aamma eqqakkanik suliaqartarnerit, Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit (aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermit) periarfissatut ilanngunneqartariaqarput naalackersuisut, kommunip aamma aatsitassarsiorfiup akornanni isumaqatiginninniarnermi najukkami inuiaqatigiit ineriartornerannut tamakku kingunerisassaat tunuliaqutaralugit. Assinganik kommunimut pingaartuuvoq suliniummi sulisussanut ineqarfissanik nutaalianik ataannartussanik pilersitsinissaq.</p>	<p>Suliniummumt atatillugu attaveqaasersuutit sapinngisamik pisariaqartut pilersinneqassapput. Sunniutissat Iluaqutissallu pillugit Isumaqatigiissutissamik isumaqatigiinniarnermi ingerlanneranni attaveqaasersuutinut tunngasut ilaat siunissami ineriartortinneqarnissaat oqallisigineqassallunilu paasineqassapput.</p>		Soqanngilaq
5.17	<p>Nalilerneqartariaqarpoq nunap immikkoortuani tamarmi taamatut suliaqarfiit ataatsimut isigalugit sunnerneqassanersut, soorlu assersuutigalugu nunalerinermit nioqqutit tusaamaneqarnerisa ajornerulernissaat. Ingammik Neqi A/S eqqarsaatigalugu, tassani pitsaassutsip aamma qanoq isigineqarnera sunnerneqassanersut, aamma nerisassanik tunisassiorfik sumiiffimmut allamut nuunneqassanersoq (soorlu Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit 6.20-mi assigalugu)</p>	<p>Suliniutip sunniutigisinnaasai – pitsaasut pitsaanngitsullu – Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnerup suliarineranni oqallisigineqassapput nalilerneqarlutillu. (Soorlu Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit 6.20-mi assigalugu)</p>	<p>Inuussutissarsiornermit sulif- feqarnermit niuernernullu naalackersuisoqarfiup siunnersuutigaa GME VSB-mi ilanngussagaat uranisornermit misilitakkat allat nunaateqarfiusut eqaani pisunik.</p>	<p>Imm. 6 annertusineqarpoq sumiiffiit tamaasa Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit nalilersorneqartussat allattorsimaffiannik ilallugit, tassunga ilanngullugit allani mianerisassaasinnaasut sunniutaasinnaasullu nerisassanik tunisassiorfinnut allanut tunngassuteqartut, soorlu savaateqarnermit.</p>

5.18	Takornariartitsinerit saniatigut iluaqutaasinnaasut pillugit paasissutissat, soorlu takornariartitsinerimut kingunerisinnaasai pitsaanngitsut, tassunga ilanngullugit Narsamut aamma Qaqortumut umiarsuarmik takornariartitsinerit qanoq sunnerneqarnissaat.	Suliniutip sunniutigisinnaasai – pitsaasut aamma pitsaanngitsut – Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarneq pillugu uppersaasersuummi oqallisigineqassapput nalilersorneqarlutillu. Attaveqaasersuuteqarnerulerneq aamma assartuinerup atugassaqartitsinermilu pitsaanerulersitsinerit tamaani takornarartitsinerimut pitsaaqutaasariaqarput.		Imm. 6 annertusineqarpoq sumiiffiit tamaasa Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi nalilersorneqartussat allattorsimaffiannik ilallugit, tassunga ilanngullugit allani mianerisassaasinnaasut sunniutaasinnaasullu allanut tunngassuteqartut, soorlu takornariartitsinerimi.
5.19	Killiussatut piumasaqaat najukkami inuiaqatigiit ineriartortinneqarnerannut piumasaqaatigissallugu pingaaruteqartuuvoq.		Kalaallit Nunaanni Inatsisartut inatsisaata (Aatsitassanut Ikummatissanullu Inatsit) siunertaraa qulakkiissallugu inatsimmi pineqartut ingerlatsinerit siunertarinqartutut isumannaatsumik ingerlanneqarnissaat, ilaatigut piujuaannartitsineq. Tamanna aammattaaq najukkami inuiaqatigiinnut atuuppoq. Tamanna piaanissamut akuersissummi, akuersissutini assigiinngitsuni aamma Sunniutissat Iluaqutissallu pillugit Isumaqatigiisummi aaqqiiffigineqarpoq.	Imm. 5 aamma 3.2 allannguuteqarput.

5.20	<p>Suliniut piviusunngortinneqassappat tulluurtuuvuq eqqarsaatigissallugu Kalaallit Nunaata kujataani sanaartortitsinerup Kalaallit Nunaata sinneranut sanilliullugu salliutinneqassanersoq. Kommune Kujalliup kissaatigaa Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi tamatuma erseqqissarneqarnissaa. Kalaallit Nunaata kujataani sanaartortitsinerup annertusinerata kingunerisinnaavaa kommunip immikkut annertuunik aningaasartuuteqarnera nutaanik sanaartortitsinissamik pisariaqartitsineq, pisortat suliffeqarfiutaanik tamaaniittunik iluarsartuussinissaq alliliinissarlugu pissutigalugit. Sulisoqarnermut aamma sullissinernut annertunerusumik aningaasartuuteqartoqalissaaq piumasaqarnerit annertusinerisa kingunerisaanik (piiaanissamut suliniut pissutaallui).</p>	<p>Suliniut piviusunngortinneqassappat suliffeqarnermut aamma ingerlatsinerit annertusinerisa kinguneri ataatsimut isigalugu nalilersorneqarnerat Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermut ilanngunneqassaaq.</p>	<p>Najukkami inuiaqatigiinnut suliniut sunniuteqarsinnaammat najukkami inuiaqatigiinnut iliuuseqarnissaq salliutinneqassaaq. Taamaattumik kommuni, ingerlatsiviup aamma Kalaallit Nunaanni Naalackersuisut naapertorlugit, Sunniutissat Iluqaqtissallu pillugit Isumaqtigiissummik isumaqtiginninniarnissani peqataassaaq. Sunniutissat Iluqaqtissallu pillugit Isumaqtigiissummik oqalliffimmi apeqqutit assigiinngitsut suliniut attuumassuteqartut najukkamilu inuiaqatigiinnut kingunerisassai eqqartorneqassappat.</p>	<p>Imm. 6 annertusineqarpoq sumiiffiit tamaasa Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermit nalilersorneqartussat allattorsimaffiannik ilallugit, tassunga ilanngullugit pisortat sullissinerat aamma attaveqaasersuutit ilungersunartorsiortinneq arsinnaanerat.</p>
5.21	<p>Suliassat nassuiaassutigineqarneranni naqissuserneqarpoq ingerlatsiviup pilersaarutigigaa aatsitassarsiorfiup eqqaani ikuallaasarfimmi eqqakkat ikuallattarnissaat. Kommune Kujalliup aatsitassarsiornermik ingerlatsivik suleqatigalugu kissaatigaa sukumiisumik nalilersuisoqarnissaa eqqakkat aalajangersimasut najukkami</p>	<p>GME-p piareersarpaa eqqakkanut aalajangersimasunut ikuallaasarfissaaq. Kiaap atorineqanngitsup atorluarneqarnissaa Sunniutissat Iluqaqtissallu pillugit Isumaqtigiissut pillugu isumaqtiginninniarnissanut</p>	<p>Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut Niuernermullu Naalackersuisoqarfik isumaqataavoq, kisianni Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnerq ilaterneqarsinnaavoq</p>	<p>Imm. 6 annertusineqarpoq sumiiffiit tamaasa Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermit nalilersorneqartussat</p>

	ikuallaasarfimmi ikuallanneqartarsinnaanissaat, tassani kiak atunngitsuugaq inigisami arlalinniluunniit atorluarneqarsinnaassammat.	ilaanissaa pilersaarutaavoq.	tamatumuuna qanoq avatangiisinut innarliinngitsumik ingerlanneqarsinnaanersoq.	allattorsimaffiannik ilallugit, tassunga ilanngullugit pisortat attaveqaasersuutaasa ilungersunartorsiortinneq arnerat tassungalu ilanngullugit eqqakkanik isumagineqartarnerat.
5.22	Suliassat nassuiaassutigineqarneranni immikkoortumi 4.2.4-mi (Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineq aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarneq) allassimavoq umiarsualivimmi umiarsuarnut 32.000 DWT-inik (useqarluni oqimaassusia tonsinngorlugu) angissusilinnut tulaffissaqarpoq. Umiarsualiviup inissisimanera Takussutissiami 4.2-mi taaneqartoq sukumiinerusumik misissorneqassaaq, tamanna Narsap Iluani kangerliumanerup ikkattortarimmagu. Pivusorsiorpaluttumik kangerliumanerup avataani inissinnissaa eqqarsaatigineqartariaqarpoq kangerliumanerumi sumiiffimmi maannakkut eqqaaviusup kitaani. Aammattaaq umiarsualiviup inissisimanera Takussutissiami 4.3-mi saqqumisariaqarpoq.	Aalajangiisoqareerpoq umiarsualivik qeqertaasami illoqarfiup kitaani maannakkut eqqaaviusup eqqaani inissinneqassasoq. Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerumi aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi kisitsisit nutarterneqassapput qeqertaasami umiarsualiviup inissinneqarneranik takussutissiisumik. Eqqaavik salinneqassaaq. Umiarsualiviup inissinnera suliarineqarneralu pisussaaffiliivoq kissaatigineqartutut inissinnissaata aalajangiiffigineqarnera Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineq-imi annertunerusumik nassuiarneqassaaq.		Soqanngilaq
5.23	Suliassat nassuiaassutigineqarneranni qanoq iliortarnermi paasisanilu immikkoortumi 4.2.6-imi allassimavoq imermik nukissiuut kingusinnerusukkut sananeqassasoq, aallartinnerani dieselimit sarfamik	Imermik nukissiorfiup suliniutip aallartisarnerani nioqutissianik soqutiginaateqartunik kinguneqarnissaa aningaasatigut periarfissaqanngilaq. Suliniut		Tamatumuuna imm. 4.2.6-mi ilanngunneqarpoq: "Innaallagissiorfik qulaatungaani

	<p>pilersuissalluni. Imerk nukissiorfik aatsitassarsiorfiup pilersinneqarnerata paaalernerlu ilutigalugu sooq pilersinneqarsimannginnersoq nassuiarneqartariaqarpoq. Nukissiorfik sumi inissinneqassava?</p>	<p>aningaasatigut ingerlallualerpat isertitaqarlunilu imermik nukissiorfimmik pilersitsinissaq eqqarsaatigineqassaaq naggataatigullu nunameereersunit ikummatissanit aallaaveqartumik sarfamik pilersorneqarnerup taarsernissaata pilersaarutaalluni. Nukissiorfik aatsitassarsiorfiup eqqaani qooqqumi inissinneqassaaq. Imerk nukissiorfimmik Istak-ip misissuina naammassineqarpoq inernerilu piviusunngortinneqarsinnaaneranik akilersinnaassusermik misissuinermut aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinernullu atatillugu saqqummiunneqassallutik.</p> <p>Akilersinnaanermik misissueqqaarneq aatsitassanik paaasinnaanermik qinnuteqaammut ilaavoq, kisianni tamanut saqqummiussassaanani.</p>		<p>pineqartoq, nalilerneqarpoq pilersaarutip aallartinnerani akilersinnaanavianngitsoq tunisassiassat piiarnarneqartut eqqarsaatigalugit. Pilersaarut aningaasanik kaaviaartitsillualerpat Erngup nukinganik innaallagissiorneq eqqarsaatigineqassaaq pilersaarusiunneqarlunilu , uuliamik atuinermi innaallagissiornermut taarsiutaasussamik. Innaallagissiorfik tunisassiorfiusussap nalaani qooqqut qullasinneraataaniissaaq .</p>
5.24	<p>Pingaartuuvoq Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi misissoqqissaassallugu siunissami ingerlatsinerit pisortat innuttaasunik sullissinerannik qanoq ilungersortitsissanersoq, tassunga ilanngullugit peqqinnissaqarfik, kommunip suliffeqarfii aamma pisortat susassaqarfii (ilanngaaserisut, politiit aamma eqqartuussivik). Aammattaaq ilanngunneqartariaqarput nunami tamaani pisortat sullissinerat sulisartunit</p>	<p>Suliniutip sunniutigisinnaasai – pitsaasut pitsaasuunngitsullu – Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi oqallisigineqassapput nalilerneqarlutillu. Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit</p>		<p>Imm. 6 annertusineqarpoq sumiiffiit tamaasa Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi nalilersorneqartussat allattorsimaffiannik ilallugit, tassunga</p>

	avataaneersunit qanoq artukkerneqassanersoq pillugu paasissutissanik sukumiisunik.	Misissueqqissaarnermi ingammik pitsaaqutaasinnaasut sunniutaasinnaasullu pillugit pilersaarummi, nakkutilliinissamut pilersaarummi aamma nalilersuisarnissamut pilersaarummi (Sunniutissat Iluaqutissallu pillugit isumaqatigiisummi tunngaviusumi) kingunerisinnaasai eqqartorneqassapput, soorlu pisortat sullissinerannut ilungersortitsinerulerneq.		ilanngullugit pisortat sullissinerisa ilungersunartorsiortinneq arnerat, soorlu peqqinnissaqarfik, kommunip suliffeqarfii aamma naalackersuinikkut inatsiliornermut tunngassuteqartut (ilanngaaserisut, politiit aamma eqqartuussiveqarfik).
5.25	Suliassat nassuiaassutigineqarneranni nassuiaassutigineqarput suliniummut qinigassat allat arfinillit (takorluukkat pingasut aamma inissiinissamut qinigassat marluk kangiani kitaanilu) (imm. 2.3 aamma 4.1). Suliassat nassuiaassutigineqarneranni erseqqissuunngilaq takorluukkat taakku pingasut assigiimmik nalunaarutini marlunni pineqassanersut takorluukkat taakku pingasut tamarmik Kangianik aamma Kitaanik inissiinertut nassuiaatigineqassanersut. Kommuni isumaqarpoq allatut qinigassat tamarmik kingunerisassa at nassuiaatigineqartariaqartut, taamaaliornikkut taakkunanga arlaannik toqqaanissaq piujuaannartitsinikkut ineriartortitsinikkut avatangiisitigullu ataatsimut isigalugu periuseqarnikkut naliliisoqarsinnaalluni.	Tamanna eqqorpiannngilaq. Ineriartortitsinissamut takorluukkat suliassat nassuiaassutigineqarneranni saqqummiunneqartut pingasuupput Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi eqqartorneqartussat. GME takorluugaq 2 soqutigineruaat.	Atuartunut paatsuunganarsinnaavoq oqaaseq "Takorluugaq" akuaavissap eqqartorneqarnerani sumiiffissaanilu allaaserinninnissinnik. Tamanna allanngortikkumavarput paatsuunganaqqunagu.	Oqaaseq "takorluugaq" imm. 4.1-mi allanngortinneqarpoq "periarfissamik" imal. "sumiiffimmik".

5.26	Suliniutip nassuiaataani 2011-imeersumi maannakkut qanoq inissisimanermut atatillugu allannguisoqarpoq (imm. 4.2), kisianni allannguutit patsisaat suliassat nassuiaassutigineqarneranni nassuiaassutigineqarnani. Iisarititsinermut nalunaajaat ilanngunneqassaaq.	Suliassat nassuiaassutigineqarneranni taaneqarpoq ineriartortitsinissamut takorluukkat taakku pingasut Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfimmit aamma Kalaallit Nunaata Aatsitassarsiornermut Inatsisaata qimerloorneratigut oqallittoqarnerata kinguneranik aalajangiiffigineqartoq. Aammattaaq sularinneqqinnermut atortoqarneq 2011-miilli allanngorluinnarsimavoq.	Aallaqqaasiummut ilanngoq-quneqarpoq aatsitassanut ikummatissanullu inatsisinut allannguut kingulleq (Imm. 18a) aamma aal-laqqaasiummi imm. 4.2-mut tik-kuussineq piumaneqarpoq 2014-mi Aatsitassanut Ikummatis-sanullu Inatsisit allannguuteqarne-rini oqaaseq "akuerisaavoq" najoqqutassiamut 2011-meersumut paatsoorsitsisinnaavoq. Taamaammat oqaaseq "akuerisaavoq" najoqqutassiami 2011-meersumiittoq peeqquneqarpoq.	Imm. 1.4 aallaqqaasiummi allanngortinneqarpoq aammalu imm. 4.2-mut tikkuussisoqarluni. Imm. 4.2 allanngortinneqarpoq najoqqutassiaq 2011-meersoaq najoqqutassiaq 2015-meersumut akuerineqartumut immikkoortinniarlugu. Oqaaseq "akuerineqarpoq" najoqqutassiaq 2011-meersumit peerneqarpoq.
5.27	Imm. 4.2, Takussutissiaq 4.3 erseqqinngilaq nunap assingani nalunaaqutsiinerit sumut tunngarpiarnersut aamma sumik ilaqarnersut. Soorlu nalunaaqutsikkani suut pineqarnersut ersernerluttut ukuupput: eqqaavik ukiuni 33-ni, paaavik ukiuni 33-ni, RSF A, RSF B.	Takussutissiat ilanngussat nalunaaqutserneqarput eqqakkat killingat paaaviullu ammasup killinga ukiuni 33-ni aatsitassarsioreernermi qanoq isikkoqarnissaat takutinniarlugit.		Takussutissiamut 4.3-mut nassuiaatip ilassaa ilanngunneqarpoq.
5.28	Eqqaaneqarpoq sinnikut toqqorneqarsinnaanissaannut uku periarfissaanut	Sumiiffiit arlaqartut nalunaarneqarput ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik		Soqanngilaq

	<p>ilaasut: 1. qooqqumi, 2. Tatsimi/qaartikkat sinnikut, 3. Kangerlummi itisuumi. Erseqqinngilarli "qooqqumi" aamma "kangerlummi" sumerpiaq inissisimansoq. Taakku periarfissat tamarmik ataasiakkaarlutik avatangiisinut kingunerisassaat nalilersorneqartariaqarput ujaraaqqat seqummakut sinnikut mianerinnilluni sumut pineqarnissaat eqqarsaatigalugu.</p>	<p>inissiivissatut tulluurtuunerat nalilersorneqarluni. Aaqqiisutissatut kissaatigineqarnerpaaq tassaavoq Taseq. Misissuinerit taamatut inerniliisut Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerimi saqqummiunneqarumaarput. (Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerimi 6.24-mi taaneqartumut assingusoq)</p>		
5.29	<p>Attaveqaasersuutit, tassunga ilanngullugit (piujuaannartitsinikkut) nukissiaq, timmisartumik/imaatigut assartuineq, nukissiaq aamma eqqakkanik isumaginnitarneq, Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerimi (aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi) periarfissatut ilanngunneqartariaqarput naalackersuisut, kommunip aamma aatsitassarsiorfiup akornanni isumaqatiginninniarnerni tunngavilersuutissatut najukkami inuiaqatigiinni ineriartortitsinermut qanoq pingaaruteqarnerat tunuliaqutaralugu.</p>	<p>Attaveqaassersuutissat pisariaqartut suliniummut pilersinneqassapput. Sunniutissat Iluaqutissallu pillugit Isumaqatigiissut pillugu isumaqatiginninniarnernit ingerlanneranni oqallisigineqassapput akuerineqarlutillu attaveqaasersuutini sumiiffiit aalajangersimasut sorliit siunissami suli ineriartortinneqassanersut.</p>		Soqanngilaq

I. Soqutigisaqartut 6 KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ (KS)

No.	Apeqqutit/oaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
6.1	KS naleqartippaa suliniutit sunaluunniit ammanerulersumik kinguneqartitsisinnaasut aammalu tusarniaaqaarneq iliuuserisaaq pitsaasutut nalilerlugu.	GME suliffeqarfanni siullerpaajuvoq taamatut ullunik 35-nik piareersaataasumik tusarniaanermik ingerlatitsisuulluni, nuannaarutigaaalu oqallittarfik tamanna aqqutigalugu suliniummik siunnersuutigineqartumik saqqummiussinermik siuarsaaneq.	Erseqqissaatigineqassaaq qanoq innuttaasut pilersaarut akuersaar-neqariartortillugu peqataaneruler-sinneqarsinnaanersut.	Imm. 5.1 allanngortinneqarnera erseqqis-sarpaa innuttaasut peqataatijaar-neqarnerinik.
6.2	Erseqqippoq piareersaataasumik tusarniaanerup siunertaa pingaarneq tassaasoq suliniutip ingerlatilernerani siusissukkut isummorsorfiulluartumik peqataatitsisoqarnera. Tamanik peqataaaffigineqartumik tusarniaanissap ingerlatilinnginnerani piareersaataasumik tusarniaanerup ingerlanneqarnera suliniummi piffissami siusissukkut tulluurtunik soqutigisaqartunik aamma oqartussaasunik suliffeqarfiup attaveqalernissaa, tassunga ilanngullugit kommuninik. Aammattaaq soqutigisaqartut suliniutip qanoq ingerlanneqarnissaanut allatut aaqqiinissanik piunasaqaateqarsinnaassammata.		Erseqqissaatigineqassaaq qanoq innuttaasut pilersaarut akuersaar-neqariartortillugu peqataaneruler-sinneqarsinnaanersut.	Imm. 5.1 allanngortinneqarnera erseqqis-sarpaa innuttaasut peqataatijaar-neqarnerinik.

6.3	<p>KS-ip atortut misissorpai qinigassanillu allanik siunnersuuteqarnissaq erseqqissaasunillu apeqquteqarnissaq ajornakusoortillugu suliniut qaasiuinnarluni nassuiaassutigineqarmat. Suliniutip ingerlannerani tunngaviusumik misissuinerit atortuni issuarneqarneri takuneqarsinnaasimangillat imaluunniit suliniummik ingerlatsinermi ilaasut pillugit naliliinernik sukumiisunik kinaassusersiuinngitsunik issuaanernik atortuni takusaqartoqarsinnaasimangilaq.</p>	<p>Suliniummik nalunaarusiat tamarmik piviusunngortinneqarsinnaanissaattut nalunaarusiatut naammassineqangajalerput soorlu aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersunertut aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnertut. Taamaammat paasissutissat tamaasa pissarsiarineqarsinnaangillat naammassineqartinnagit. Suliaq ingerlavoq naammassippallu Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerinii aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi uppersarsineqarumaarpoq. Suliassat nassuiaassutigineqarneranni pingaarnertut naatsorsuutigineqarpoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersunermik aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermik assersuusiteqartussatut, sukumiisuunngitsunilli, tassami Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi tamanna isumagineqarumaarmat.</p>		<p>Imm. 5.1 al- lanngortinneqar- nera erseqqis- sarpaa innuttaasut peqataatijaar- neqarnerinik.</p>
-----	---	--	--	---

6.4	<p>Politikkikkut qanoq inissisimaneq pillugu nassuiaammi allassimavoq, "Junip 21-ani, 2009-mi Kalaallit Nunaat namminersorninngorpoq periarfissaqalerluni nammineq aalajangersaanissamut akisussaaffigissallugit inatsisinut tunngasut, politiit sulinerat aamma pinngortitami isumalluutitut oqartussanngornissaq." Tamanna eqqunngilaq, Kalaallit Nunaata inatsisinut tunngasut apeqqutit aamma politiit Kalaallit Nunaanni sulianerat akisussaaffigilersimangilaa.</p>	<p>Nalunaarneqarpoq; eqqortumik nassuiaateqarnissaa misissorneqassaaq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermut ilanngunneqarluni.</p>	<p>Paasissutissat eqqortumik nassuiaassisut uani takuneqarsinnaapput: http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Naalakkersuisut/GL/Selvstyre/Namminersorneq_pillugu_inatsit.pdf</p>	Takuuk 10.6
6.5	<p>Atortuni allassimavoq suliniummi 735-t suliffiit tikillugit ingerlatsinerup nalaani suliffiulersinnaasut, missingersorneqarpoq najukkami sulisunit inuttalerneqartussat suliffiit 207-iusinnaasut.</p>	<p>Anguniarneqarpoq nioqqutissiornerup aallartereernerani najukkami sulisut 60 %-iulernissaat.</p>	<p>Akissut 5.3-mi pineqartoq GME-peqqaavai sulisussat 787-it ingerlatsinermi pisariaqartinneqartut. Taamaammat najoqqutassiami erseqqissaqquneqarpoq 787-iunersut imal. 735-iunersut.</p>	<p>Tabeli 2.1 al- lanngortinneqarpoq takutillugu ingerlatsinermi sulisussat 787-it pisariaqartinneqartut.</p> <p>Oqaaseqatigiit una imm. 4.2.7-mi ilannguneqarpoq: "anguniarneqarpoq 3/5 tikillugit"</p>

6.6	<p>Atortuni suliniutip aningaasatigut nunamut kinguneri nassuiaassutigineqanngillat, aamma akileraarutigineqartussap, ingerlatsiviup akileraarutissaa imaluunniit royaltiesit annertussusissaasa</p> <p>Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi nassuiaassutiginnissaat pilersaarutaannginguatsiarpoq. Maannakkut suliniummi misissueqqaarneq ingerlanneqarsimavoq, taanna tusarniaarnermi siullermi atortutut matoreersimasussaagaluartoq.</p>	<p>Akilersinnaassusermut misissueqqaarneq naammassingajalerpoq, tamannalu 2015-imi kvartalimi siullermi pinissaa ilimagineqarpoq. Akilersinnaanermut misissueqqaarneq siulleq 2012-imi naammassineqarpoq. Aningaasatigut kinguneri pillugit oqalleqqinnissaq – pitsaasut pitsaanngitsullu – Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi eqqartorneqassapput, ingammik Sunniutissat Iluaqutissallu pillugit pilersaarummi. Akilersinnaanermut misissueqqaarneq aatsitassarsiornissamut akuersissummik qinnuteqaateqarnissamut ilaavoq, kisianni kikkunnit tamanit takuneqarsinnaanani.</p>	<p>Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermut ilaassapput naalakkersuinikkut piumasaqaatit aamma oqartussaasut isertitassaat suliniutip nassatarisaanit pisussat.i</p>	<p>Imm. 6-mi oqaaseqaatigiit uku ilanngunneqarput: ” (ilanngullugit pisortat isertitarisaat)”</p>
6.7	<p>Suliniut taamatut annertutigisoq aamma avatangiisinut ajoqusiisinaanera taamatut erseqqitsigimmat nalilersuineq qangalili aallartissimassagaluarpog, inuiaqatigiit aningaasaqarniarnerannut eqqarsaatigineqartut nalorninartunut naligiissinneqarsinnaanersut illoqarfimmut qanittumi aatsitassarsiorfeqarmat akuutissanik navianartunik arlaqartunik akoqartumik.</p>	<p>GME suliffeqarfiuvoq siullerpaajulluni suliassat nassuiaassutigineqarneranni innuttaasunik tusarniaanerup ingerlanneqarnerani peqataasoq</p> <p>Soqutigisaqartunik oqaloqateqarneq 2011-p siornatigullu ingerlanneqartarpoq suliassallu nassuiaassutigineqarnerat tamakkerlugu aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik</p> <p>Nalilersuinerup/Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnerup ingerlanneranni nanginneqassalluni. (Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineq 7.12-</p>	<p>Aatsitassanut Ikummatissanullu inatsisaanni §76 mi qinnuteqartoq</p> <p>piumaffigineqarpoq suliaminik inuiaqatigiinnut annertuumik kinguneriassanik misissueqqissaarnermik suliaqassasoq (VSB). Tamanna siunertaraa Naalakkersuisut tutsuiginartunik paasissutissanik pilersinneqarnissaanik, uani pineqarlutik inuiaqatigiit aningaasaqarniarnerat pilersaarutaasullu iluaqutigisin-</p>	<p>Imm. 3.2 aamma 5.1 allanngortinneqarput innuttaasunik peqataasitsineq erseqqissarumallugu</p>

		isulli)	naasai. Taakku saniatigut avatangiisinik nalilersuineq (VVM) Naalackersuisunit saqqummiunneqassaaq	
--	--	---------	---	--

I. Soqutigisaqartut 7 NAPP (NARSAMI AALISARTUT PINIARTULLU PEQATIGIIFFIAT)

Nr.	Apeqqutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
7.1	Tikilluaqqussavarput aalisartut piniartullu pisaasa aalisakkat allallu pisarineqartut suliniummut tunisaqartarnissaasa periarfissinneqarnissaa.	GME-p najukkami aalisartut piniartullu peqatigiiffiat suleqatigalugu pisaannut atatillugu niuernikkut attaveqatigiilerusuppoq.	Najukkami pisiniartarneq Sunniutissat Iluaqtissallu pillugit Isumaqtigiissummut ilanngunneqassaaq.	Imm. 6 oqaaseqatigiit ukunanik allanngu-uteqar-poq:”Inuussutissarsio rfiit periarfissat nunaatilinnut, aalisartunut piniartunullu”.
7.2	Aalisarnek piniarnerlu eqqarsaatigalugit pingaartuuvoq qulakkiissallugu mingutsitsisinnaanerup sapinngisamik annikinnerpaajutinissaa. Taamaammat mingutsitsisoqarneratigut aalisarnek imaluunniit piniarnek sunnerneqassappata taarsiissuteqarnissamut isumaqtigiissut aatsitassarsiulinnginnermi suliarineqartariaqarpoq.	Tungaviumik misissuinerit maannakkut avatangiisinik nassuiaammik ilaqassapput, Inuiaqtigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnerup tamakkerlugu ingerlannerani peqataanerit nuannaarutigaarput. Sunniutissat Iluaqtissallu pillugit Isumaqtigiissutissaq pillugu isumaqtiginninniarnerni taarsiissutissat eqqarsaatigineqassapput aammattaaq tungaviumik paasissutissanik	Inuiaqtigiinnut kingunerisas-sanik misissueqqissaarnermi allaasereqquneqarpoq qanoq nunaatilinnit, aalisartunit piniartunillu taarsiiffigitin-neqarsinnaanermut pi-umasaqaat ingerlanneqarsinnaaneranik nassuiaammik.	Oqaaseqatigiit uku imm. 6-mi ilanngun-neqarput: ” Nunaatilinnut aalisartunut piniartunullu taarsiisoqarsinnaanermut pi-umasqaataasut pillugit qanoq periuusiortoqarsinna anerup allaasarineqarneri ilanngunneqassaapp ut”.

I. Soqutigisaqartut 8 RASMUSSEN, JOHN

No.	Apeqqutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
8.1	Kuannersuarni suliniut pillugu innuttaasunik taasisitsisoqarnissaa innersuussutigaa. GME-p taamatut innuttaasunik taasisitsinerup inernera ataqqisariaqarpaa.		Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut tassunga apeqqummut atatillugu innuttaasunik taasisitsinissamik maannakkut pilersaaruteqanngillat Kalaallit Nunaat tamaat ataatsimut isigalugu imaluunniit Kalaallit Nunaata Kujataa kisiat isigalugu.	Soqanngilaq
8.2	Innersuussutigineqarpoq sukumiisumik aamma arlaannaannulluunniit attaveqanngitsumik paasisitsiniaasoqarnissaa aatsitassarsiortoqassappat nalorninartoqarsinnaanerani, ingammik eqqakkanut atatillugu.	<p>Arlaannaannulluunniit attaveqanngitsut siunnersortit piareersarpaat kingunerisinnaasaanik misissueqqissaarneq. Arlaannaannulluunniit attaveqanngitsut siunnersortit aammattaaq sinnikut pillugit atortussamik aamma eqqakkanut passussivimmik piareersaapput. Danskil ilisimatuarnermik suliaqartut Kalaallit Nunaanni angalapput kinaassusersiunngitsumik uranimik pijaanermut paasisutissanut aamma apeqqutinik isumakuluutinullu akissuteqartarniarlutik.</p> <p>http://naalakkersuisut.gl/kl-GL/Naalakkersuisut/Naalakkersuisoqarfiit/Erhverv-Arbejdsmarked-og-Handel/Uran-oplysning-2014</p>	<p>http://naalakkersuisut.gl/kl-GL/Naalakkersuisut/Naalakkersuisoqarfiit/Erhverv-Arbejdsmarked-og-Handel/Uran-oplysning-2014</p> <p>Kalaallit Nunaata kujataanut ilisimatusartut, ilaatigut DCE-mit aamma GEUS-imit, angalassapput pilersaarutigineqartutut majip naanerani imaluunniit junip aallaqqaataani.</p>	Soqanngilaq

I. Soqutigisaqartut 9 SPS (SAVAATILLIT PEQATIGIIFFIAT)

Nr.	Apeqqutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
9.1	SPS-ip qulakkeerusuppaa savaateqarnerup ajoqusinnginnissaa. Imatut paasillugu; savaateqarnermik suliffeqarfiit Kuannersuarni aatsitassarsiornermik ingerlatsinernit ajoquserneqassanngitsoq.	<p>Naatsorsuutigaarput avatangiisit ajoquserneqassanngitsut, tamatumingalu paasissutissat sukumiisut Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineri misissorneqassapput. Aammattaaq aatsitassarsiornermi sulisut nerisassaqartariaqarmata tamakku najukkami sapinngisamik pissarsiarineqartassapput. Ingerlatsivik misissuinerit sukumiisut ingerlappai ajoqusiisoqannginnissaa qulakkeerniarlugu, taakkulu misissuinerit immikkut ilisimasalinnik arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsunit nalilersorneqassapput.</p> <p>GME-p najukkami pisuussutit, sullissinerit aamma suleqatigiinnerit sapinngisamik atorluarniarpai.</p>	Imm. 6 allanngortinneqassaaq najoqqutassiami takuneqarsinnaangorlugu, inuiaqatigiinnut kingunerisassanik misissueqqissaarnermi allaaserineqassamat qanoq savaatillit taarsiiffigitinneqarsinnaanersut inuussutissarsiutertik annaassagaluarpassuk.	Oqaaseqatigiit uku imm. 6-mi ilanngunneqarput: "Nunaatilinnut aalisartunut piniartunullu taarsiisoqarsinnaanermut piumasaqaataasut pillugit qanoq periuusiorqarsinnaanermut allaaserineqarneri ilanngunneqassaapput".
9.2	Paasiuminaatsinneqarpoq qanoq siunissami savaateqarneq ajoquserneqanngitsumik ataavartinneqarsinnaaneri, uranimik	Kingunerisassat – pitsaasut pitsaasuunngitsullu – savaatilinnut Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik	Kalaallit Nunaanni Inatsisartut inatsisaata (Aatsitassanut Ikummatissanullu Inatsit)	Oqaaseqatigiit uku imm. 6-mi ilanngunneqarput: "Nunaatilinnut

	<p>aatsitassarsiorfissap pilersaarutigineqartup eqqaani inissisimanitta eqqarsaatigalugu.</p>	<p>Nalilersuinerup aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnerup ingerlannerisigut nalilersorneqassapput.</p>	<p>siunertaraa qulakkiissallugu inatsit malillugu siunertarineqartutut ingerlanneqarnissaat, ilaatigut piujuaannartitsinikkut. Tamanna aaqqiiffigineqarpoq piaanissamut akuersissummi, akuersissutini assigiinngitsuni aamma Sunniutissat Iluaqutissallu pillugit Isumaqatigiissummi.</p>	<p>aalisartunut piniartunullu taarsiisoqarsinnaanerm ut piumasaqaataasut pillugit qanoq periuusiortoqarsinnaanerp allaaserineqarneri ilanngunneqassaapput”.</p>
--	---	---	---	---

I. Soqutigisaqartut 10 TRANSPARENCY INTERNATIONAL GREENLAND

No.	Apeqquutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energy akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
10.1	<p>TIG-p soqutigalugit misissorsimavai allakkiat Kuannersuarni aatsitassat assigiinngitsut pillugit suliniummot tunngasut, Suliassat nassuiaassutigineqarnerat, Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarneq aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineq. TIG-ip Suliassat nassuiaassutigineqarnerat piareersaataasumik tusarniaanerni saqqummiunneqartoq tikilluaqquaa 2011-mi atortuni takorluukkanut sanilliullugu tunngaviusumik allanngortitsisusoq. (Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineq pillugu immikkoortumi oqaaseqaatit assigalugit)</p>		Oqaaseqaateqarnissaq piumasaaqatigineqanngilaq.	Imm. 5.1 allanngortinneqarnera erseqqissarpaa innuttaasut peqataatinneqarnerinik.
10.2	<p>Taakku Suliassat nassuiaassutigineqarneri marluk qupp. 21 tikillugu assigiingajalluinnarput. Atuartussaq piffissamik sipaarutissavaa allakkiamut ataatsimoortinneqarpat kingornatigullu Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarneq aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineq immikkoortinneqarluni. (Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermut tunngatillugu immikkoortumi oqaaseqaat assingusooq)</p>	<p>Suliassat nassuiaassutigineqarnerat, Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarneq aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineq immikkoortuisa ilaat assingusorujussuupput. Kisianni, erseqqinnerutinniarlugu atuarneralu ajornannginnerulersinniarlugu pitsaanerussaaq paasissutissat assingusut immikkoortillugit</p>		Imm. 3 allanngortinneqarpoq inuiaqatigiinni piujarutussamik iluaqutaasumik sunniutissanik nalilersuineq erseqqissarniarlugu.

		saqqummiunnissaat.		
10.3	<p>Erseqqinngilaq Takorluugaq 3, Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermut aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit Suliassat nassuiaassutigineqarnerat inaarutaasumi ilanngunneqassanersut. Allassimavoq GME-p aamma Aatsitassarsiornermi Oqartussaasut inernileraat takorluukkat pingasuunissaat, kisianni Suliassat nassuiaassutigineqarneranni marluusuni quppernermi 10-mi allassimalluni "Takorluukkamut 3-mut atatillugu pisariaqassaaq malussarissutsimik misissuinissaq, Takorluukkamut 1-mut Takorluukkamullu 2-mut naligiissitsisumik, paasissutissiisutigineqartumik aalajangiisoqarnissaa, soorlu aamma atugarisatigit aningaasaatigullu aamma avatangiisinut kingunerisassaasa naliliiffigineqarnissaat. TIG isumaqarpoq Takorluugaq 3 inuiaqatigiinnut pingaaruteqartumik assigiinngissuteqartoq, taamaattumillu tullissaanik tusarniaasoqannginnerani erseqqissaavigineqartariaqartoq takorluugaq 3 suli atuutissanersoq.</p>	<p>Takorluugaq 3 eqqarsaatigineqarsimavoq, maannakkumullu paasissutissat takutippaallusooq takorluugaq tamanna ilimananngitsoq aningaasatigit aamma assartuinertigit periarfissaqarnissaa. Paasissutissat amerlanerusut akilersinnaassusermut misissueqqaarnermi tunniunneqarumaarput Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarner nalilersorneqarlutik.</p> <p>Akilersinnaassusermik misissueqqaarner aatsitassanik piaasinnaanermik qinnuteqaammut ilaavoq, kisianni tamanut saqqummiussassaanani.</p>		Soqanngilaq
10.4	<p>Uppernarsaasersuutini taakkunani marlunni Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarner aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup erseqqissarnerat peqataarpassisumik aallaaveqassaaq, "attaveqaqatigiinneq pitsaasoq suliap tanarmiusup ingerlanneqarnerani pingaaruteqarluartuussaaq". TIG-ip naatsorsuutigaa taakkua marluk isummiutissagaat innuttaasup peqataatinneqarnera pillugu erseqqissaanissaq.</p>	<p>GME 2008-mili akuttunngitsumik immikkoortortaqarfinnik, kattuffinnik aamma innuttaasut sinniisaannik isumasioqatigiissitsisarpoq. Tamanna ingerlaannassaaq tusarniaanerup pisortatigoortumik ingerlanneqarnera ilutigalugu piffissami Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermik aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai</p>	<p>Inuusutissarsiornermut, Suliffeqarnermut Niuernernullu Naalackersuisoqarfiup inussiarnersumik noqqaassutigaa Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi</p>	Imm. 5.1 allanngortinneqarnera erseqqissarppaa innuttaasut peqataatinneqarnerinik.

		pillugit Misissueqqissaarnermik tunniussereernerup kingornatigut.	(Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermut Suliassat nassuiaassutigineqarnerannut tunngasuunngitsoq) immikkoortoq inuiaqatigiinnut tungasoq (attaveqatigiinneq) pillugu immikkut GME ilanngussaqaassasoq (tamanna apeqqu 5.1-imi qulaaniittumut apeqquummut attuumassuteqarpoq)	
10.5	Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarner qupp. 9: Kuannersuit kujataanniittut nunaqarfiit arlaqartut tikinneqarput TIG-ip amigaatigaa Kuannersuit avannaanni nunaqarfiit sooq tikinneqannginersut?	Aggustimi 2013-imi Kalaallit Nunaata kujataani illoqarfiit tamaasa Qassimiut, qassiarsuk aamma Igaliku kisiisa pinnagit GME-p angallavigai. Nunaqarfinni kingullerni marlunni innuttaasut Narsarsuarmut aggersarneqarput tassani paasissutissiinerup ingerlanneqarneranut.		Soqanngilaq
10.6	Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarner qupp. 11: TIG-ip innersuussutiginiarpaa immikkoortut kingulliit marluk allanngortinneqarnissaat eqqortunngortinneqarnissaallu. Oqaatsit Naalagaaffik ataasiusoq atorneqarsinnaavoq.	Nalunaarneqarpoq	Naalackersuisoqarfiup GME si-unnersorpaat Statsministeriap nittartagaani taaguutit aamma atoqqullugit: http://stm.dk/_a_1602.html	Imm. 3.1-mi immikkoortut siulliit marluk allanngu-uteqalaarput: " Kalaallit Nunaannut Namminersulerneq pillugu inatsit 21. juuni 2009 atuutilerpoq

			<p>Paasissutissat allat naalagaaf-feqatigiit pisorta qarfiisa aam-malu Namminersorlutik Oqar-tussat akornanni pissutsit pillugit namminersorlutit oqartussat pillugit Inatsisartut inatsisaa-taanni takuneqarsinnaapput:</p> <p>http://naalackersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Naalackersuisut/GL/Selectvstyre/Namminersorneq_pillugu_inatsit.pdf</p>	<p>taannalu Namminersornerulerner up inatsisaanut 1979-imi akuersissutigineqartumi pisinnaatitaanernut ilassutaavoq. Namminersornerunermut aamma namminersornermut oqartussaannermi inatsisit aqqutigalugit Kalaallit Nunaat pisinnaatitaavoq nammineq inatsisartuminik aamma naalackersuisunik toqqaasinnaanermut, kingulleq oqartussaannerpaaffiuvoq aamma allaffissornikkut ingerlatsisuulluni sammisanut namminersornermut inatsimmi taaneqartunut soorlu ilinniartitaanermut, peqqissutsimut, aalisarnermut, avatangiisinut, silap pissusianut aamma 1. januaari 2010 allarnerfigalugu aatsitassanut. Namminersorluni Inatsimmi (2009)</p>
--	--	--	---	---

			<p>angusat ilagaat Kalaallit inuiattut akuerisaanerat tassa nunani tamalaanit piginnaatitaaneq tunngavigalugu, Kalaallit Nunaata nunatut namminersortunngorsin naanera, aammattaaq sammisanut arlaqarnerusunut inatsisitigut oqartussanngorsinnaaneq (soorlu aatsitassanut aamma inatsisinut tunngasutigut)".</p> <p>"Kalaallit Nunaat Danmarkip naalagaaffianut ilaavoq. Danskit oqartussaasuisa Kalaallit Nunaannut oqartussaassuseqarnertik 1979-imiilli annikilliertortissimavaat namminersornerulluni oqartussaaneq eqqunneqarmat. Namminersornerulernerut inatsisip aallartinneraniilli periarfissaavoq Kalaallit Nunaata</p>
--	--	--	---

				<p>sammisaqarfinni arlalinni oqartussaassuseqarnermik tiguisinnaanera, kisianni sammisaqarfiit suli danskinit oqartussaaffigineqartut makkuupput”:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eqqartuussinernut tunngasut, taakkununga ilaallutik politiit, pillaanissamut eqqartuussinerit aamma eqqartuussiviit • Illersornissaq aamma nunap isumannaatsuunissaa • Aningaasarsiornermut tunngasut aamma aningasaat naliinut oqartussaaneq, soorlu assersuutigalugu Kalaallit Nunaanni
--	--	--	--	--

				<p>danskit koruunii atornerqarput DKK</p> <ul style="list-style-type: none"> Inatsisit innuttaasut akornanni pissutsinut tunngasut soorlu assersuutigalugit ilaqutariinnermut aamma kingornussisussa anermut, nunami innuttanngorsinnaanermut il. il. tunngasut Pissutsit nunanut allanut tunngasut
10.7	<p>Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarneq qupp. 14 aamma 16: Qupperneq 14-imi (toornilerlugit tulleriissaakkani imm. 4.2-mi), tassa "Piiaanissaq annikillisinneqarpoq ukiumut 7,2 – 10,8 millionit tonsinit ukiumut 3,0 millionit tonsinut", kisianni Takussutissiaq 4.4 allatorluinnaq ersersitsivoq.</p>	<p>Taakku ukiumut 3,0 millionit tonsit tassaapput malmi piiaarneqartussa, takussutissiamili 4.4 kisitsisit tassaapput nioqqutissiat imaluunniit suliarinnereermermi eqitikkat. Taamaattumik kisitsisit allannerujussuupput.</p>	<p>Kisitsisit assigiinngillat, taamaammat imm. 4.2 oqaaseqaatai allanngortinneqarpata tassauna atuartumut erseqqissaatigineqarsinnaapput.</p>	<p>Assigiinngissutaa erseqqissarniarlugu imm. 4.2-mi oqaaseqatigiit uku peerneqarput: "akuiaavimmut atasut".</p>
10.8	<p>Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit</p>	<p>Nalunaarneqarpoq. Imm. 6</p>	<p>Inuiaqatigiinnut</p>	<p>Soqanngilaq</p>

	<p>Misissueqqissaarnek qupperneq 20: Imm. 5.2 nassuiaassutigineqarput "inuaqatigiinnut kingunerisassatut" taaneqartut suusinnaanerat. Immikkoortup allannera allangortinneqartariaqarpoq, ersersinneqassalluni inuaqatigiinnut sunniutit suut tunngaviusumik misissuinermi ilanngunneqarnersut. Aallavissatut atorluarsinnaasutut taaneqassaaq inuttaasut peqqissusiannik pilersaarut Inuuneritta II aamma nunani tamalaani isumaqatigiissutit.</p>	<p>annertusineqassaaq, ilann-gussallugit inuaqatigiinnut kinguneri-sassanik misissueqqissaarnermi sammineqartussat tamarmik, ilaatigut peqqissuseq.</p>	<p>kingunerisassan-ik misissueqqissaarnermi taanna pineqalerpat, taava malittarisas-sat pineqartut uani allassimasut ilanngunneqassapput: "Guideline for Social Impact Assessments for Mining Projects in Greenland ("Guidelines (2009)")</p>	
10.9	<p>Inuaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnek qupperneq 21: TIG-imi immikkut najukkami ilisimasaqarnek pigineqanngilaq, kisianni eqqarsaatigaarput savat imaluunniit nunaateqarnek aallartisarnermi sooq eqqaaneqarsimanginnerat (imm. 5)</p>	<p>Nalunaarneqarpoq. Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi aamma Inuaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi savaateqarnermut aamma nunaateqarnermut tunngasut immikkut eqqartorneqassapput.</p>	<p>GME piumaffigineqarput nunaatillit ilanngunneqassasut misissueqqissaarnek ingerlanneqalerpat.</p>	<p>Oqaaseqatigiit uku imm. 6-mi ilanngunneqarput:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) "Inuusutissarsiorfiit periarfissat nunaatiliin-nut, aalisartunut pini-artunullu". 2) "Nunaatiliinnut aalisar-tunut piniartunullu taarsiisoqarsinnaanermut piumasaqaataasut pillugit qanoq periuusiorortoqarsinnaanerup allaaserineqarneri

				ilanngunneqassaapput".
10.10	<p>Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi quppernerit 28 aamma 28: VSB qupp. 26 aamma 28. SLiCA-mi misissuinerit aamma Alcaop aluminiummimik suliniutaani avatangiisinik nalilersuinerit innersuussutigineqarput. Uppernarsaasersuutit tassanngaanneersut apeqquserneqarnissaat pisariaqanngilaq, taakku marluullutik ukiuni 10-12-ini paasissutissanik katersukkanik tunngaveqarput. Taamaammat innuttaasut peqqissusiannik misissuinerit kingulliit inassutigineqarpoq atorneqarnissaat.</p>	Nalunaarneqarpoq		<p>SLiCA-mit paasissutissat nutaajunerit pissarsiarineqarsinnaang orpata innersuussutigineqassaput taamatuttaa uku: Bjerregaard, P. & Aidt E.C. Levevilkår, livsstil og helbred. Befolkningsundersøgelserne 2005-2009, Statens Institut for Folkesundhed. København, 2010.</p>

I. Soqutigisaqartut 11 WWF

No.	Apeqqutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
11.1	WWF-imit piareersaataasumik tusarniaassuteqarneq ineriartornertut eqqortutut isigineqarpoq, taamaattorli isumaqarpugut piareersaataasumik tusarniaassuteqarneq qinersinerup kingornanut kinguartinneqassasoq, urani pillugu politikki qularnarunnaarpat.	Innuttaasunik piareersaataasumik tusarniaaneq qinersinissaq nalunaarutigineqanngikkallarmat allaartinneqarpoq. GME-mit aalajangerneqarpoq akissutigineqartut Inatsisartunik nutaanik qinersinerup kingornatigut saqqummiunneqassasut.		Imm. 5.1 allanngortinneqarne ra erseqqissarpaa innut-taasut peqataatinneqarnerinik
11.2	WWF tunngaviusumik suliniutinut uranimik akulinnut isumaqataaangilaq.		Nalunaarneqarpoq	Soqanngilaq
11.3	Nalunaarusiami tunngavigineqassapput ingerlatsinermi siusinnerusukkut apeqqutit pingaarnerit. Apeqqutini taakunani erserpoq Narsami innuttaasut suliniummut tungatillugu nagaassutaat aamma eqqasuutaat. Pingaaruteqarpoq nangaassutigineqartut illoqarfimmi inuunerup allanngornissaanut tunngatillugu, tassa suliaartortut avataaneersut pissutigalugit mianerineqarnissaat pinngortitap qanoq allanngornissaa (aalisarnermut, piniarnermut, naasunik katersinsarnermi aamma nuniattarnermi), tamakku suliffeqarfimmit aammalu oqartussaasunit aatsitassarsiorfiup suliarineqarnissaanut aamma ingerlatilernissaanut	GME-mit soqutigisaqartut ingerlaavartumik ilisimatinneqartarput takorluukkatnut aamma ingerlatsinernut tamatumunnga ilaasunut naatsorsuutigineqartunut tunngatillugu.	Inatsimmi piumasaqaatit aamma nunani tamalaani maleruaqqusat nalinginnaasut pitsaanerpaat suliniummi malittarisassiuussat malinneqassapput, Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut eqqasuutit tamaasa mianeralugit pingaartippaat.	Imm. 5.1 allanngortinneqarne ra erseqqissarpaa innut-taasut peqataatinneqarnerinik.

	akuersissuteqartussanik mianerineqartariaqarput.			
11.4	Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarneq suliffeqarfiup immikkut suliniutip piujuartitsinissaanut kisiat tunngavigisariaqanngilaa, suliffiit amerlassusiat pilersitsiniarluni sanaartornermi aamma piffissami sivikinnerusumi ingerlatsinermi pilersinneqartussat, kisianni aammattaaq piffissaq ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu piujuaritsinissaq. Narsaq eqqaa qanoq allanngussava ulloq taanna nallerpat paaaffik imaarulluni matuneqarpat aamma suliffissat tammaqqippata?	Misissuinerne sammineqarput ukiuni siulleri 33-ni ingerlatsineq. Kuannersuarni paaanissamut suliniut ukiut 100-t sinnerlugit ingerlanneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq. Paaanerup naammassiartornerani suliniummit pilersinneqarsimassapput sulisut ilinniagaqarsimasut, ilinniarluarsimasut suliffiissuarni allani aallartinnissaminnut piareersimasut. Akileraarutit piffissap taassuma ingerlanerani suliffeqarfimmit akilerneqarsimasut Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisunut atugassanngortinneqarsimassapput. Piffissap taassuma ingerlanerani qularnanngilaq aatsitassarsiorfiit nutaat piujuartitsinnaasut aamma sivilisuumik piusinnaasut paasineqarsimanissaat aamma ineriartortinneqarsimanissaat.	Kalaallit Nunaanni Inatsisartut inatsisaata (Aatsitassanut Ikummatissanullu Inatsit) siunertaraa qulakkiissallugu inatsit malillugu siunertarineqartutut ingerlanneqarnissaat, ilaatigut piujuaannartitsinikkut. Tamatumunnga atuutsinneqarput piffissami qaninnerusumik aamma piffissami ungasinnerusumi piujuaannartitsineq. Tamanna aqqiiffigineqarpoq paaanissamut akuersissummi, akuersissutini assigiinngitsuni aamma Sunniutissat Ilaaqutissallu pillugit Isumaqatigiisummi.	Soqanngilaq
11.5	Atomip nukinga eqqakkanut tunngatillugu sivilisuumik aamma annertuumik ajornartorsiumik pilersitsisarpoq. Taamatut aammattaaq atomip nukinganut tunngatillugu isumannaallisaanermut tunngasut apeqqutaalersarput.	GME suliffeqarfiuvoq aatsitassarsiornermik ingerlatsisoq atomip nukinganik nioqquteqartuunani. GME-mit ujaraaqqat seqummakut sinnikut aamma eqqagassat suliarineqarniarput Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut inatsisiliaat aamma aalajangersagaat tunngavigalugit kiisalu nunani tamalaani maleruaqqusat nalinginnaasut IAEA-mit		Soqanngilaq

		aalajangersarneqarsimasut malillugit. GME- mit malinneqarniarput nunarsuar periutsit pitsaernerpaat nunarsuar sumiiffinni assignngitsuni pīiaaffinni iluatsinneqarsimasut avatangiisinillu pitsaanngitsumik sunniuteqarnermik kinguneqartitsisimanngitsut.		
11.6	WWF isumaqarpoq uran, ikummatissaq uulia atorlugu innaallagissiornermut taarsiullugu ataavartumik nukissiorneq seqerngup kinngorneri, anori aamma imermik nukissiorfiit atorneqassasut.	Nukissiuutit ataavartumik tunngaveqartut soorlu anorimik aamma ulittarneranik tinittarneranillu tunngaveqartut pitsanngoriartuinnarput, kisianni innaallagissamik pilersuiner aalajangersimasumik sulī piffissap ilaannaani tapertaasinnaapput.		Soqanngilaq

**II. Innuttaasunik tusarniaaneq
Avatangiisinut
Sunniutaasinnaasunik
Nalilersuinermi suliassat
nassuiaassutigineqarnerannut
attuumassuteqartumik**

II. Soqutigisaqartut 1 AVATAQ

No.	Apeqquutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
1.1	Kalaallit Nunaanni Naalackersuisut Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiat Avatamit piunaffigineqarsimavoq eqqortumik aamma tamatigoortumik suliffeqarfissuartut suliniutinut aamma tamakku peqqissutsimut kiisalu avatangiisinut sunniutaannik pullaveqartaqqullugu.		Atortut tamanut tusarniaassutigineqartut suliffeqarfimmit qinnuteqaateqartumit sularineqarput Kalaallit Nunaanni Naalackersuisut Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfimmiunngitsoq, taamaattumik Kalaallit Nunaanni Naalackersuisut Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiat saqqummiunneqartunut akisussaassuseqanngilaq. Piareersaataasumik tusarniaaneq soqutigisaqartunut tamanut periarfissiivoq oqaaseqaateqarnissamut tamakkulu suliffeqarfimmit ilanngunneqassapput.	Soqanngilaq
1.2	Kalaallit Nunaanni Naalackersuisut Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiannit matuma siuliani pineqartut suli naammassineqanngillat, ingammik sunut qinngornernik radioaktivitaqartunut aamma toqunartortalinnut illoqarfiit eqqaanniittunut		Matuma siuliani oqaaseqaatit takukkit.	Soqanngilaq

	tunngatillugu.			
1.3	Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiat Avatamit inassuteqarfigineqarpoq piareersaataasumik tusarniaaneq uterteqqullugu, akerlianillu akuersissuteqarnerit suliarisaqqullugu innuttaasunut pitsaasut tunngavigalugit suliffeqarfiit aatsitassarsiornermik ingerlatsisut nalorninartut tunngaviginagit.		Tusarniaaneq aamma paasissutissiisarnert innuttaasullu ilanngutitinneqarnerannut atatillugu apeqqutit allat inatsit naapertorlugit suliarineqassapput, tassunga ilanngullugu aatsitassarsiornermut inatsit. Tamanna pitinnagu pisariaqarput ilaatigut tusarniaasoqannginnerani ikinnerpaamik ulluni 35-ni piareersaataasumik ikinnerpaamillu sapaatit akunneri arfineq-pingasut tusarniaanissat sioqqullugit.	Soqanngilaq

II. Soqutigisaqartut 2 GREENPEACE

Nr.	Apeqqutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
2.1	Greenpeacep ataatsimut isigalugu Kalaallit Nunaannit aatsitassarsiorfinnit ineriartortitsisoqarnera isumaqatigigaa, kisianni piujuaannartitsinermik aamma annikinnerpaamik mingutsitsisoqarluni ingerlatsisoqassaaq. Kisianni Kuannersuarni suliniut tamatumunnga ilanngunneqarsinnaangilaq, taamaattumillu ilungersorluni Naalakkersuisunut inassuteqaatigaa uranimut naaggaarlunnarnerut sukaterneqarnissaa.		Oqaaseqarfigineqanngilaq nalu-naarutitut isigineqarmat.	Soqanngilaq
2.2	Akerliussutsimik takutitsisarnerit aamma politikikkut inissisimaneq qinersisoqarnissaalu pissutigalugit Kuannersuarni ineriartortinnissaq unitsiimineqartariaqarpoq inuit tusarniaaffigineqarnissaasa aamma eqqortumik paasissutissiiffigineqarnissaasa tungaannut.		Oqaaseqarfigineqanngilaq. Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiannit piareersaataasumik tusarniaassuteqarnerup taamaatiinnarneqarnissaa tunngavissaqarsorinngilaa politikikkut inissisimaneq aamma qinersisoqarnissaa tunngavigalugit.	Soqanngilaq
2.3	Kalaallit Nunaata Kujataani innuttaasut taasisinneqarnissaat ilungersortumik kajumissaarutigineqarpoq,		Oqaaseqarfigineqanngilaq Avatangiisinut	Soqanngilaq

	siornatigut naalakkersuisuusimasut neriorsuutaannik tunngaveqartumik.		Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermut apeqqutinut attuumassuteqartut isiginineqanngimmat.	
2.4	Suliniut ingerlaqqissappat Greenpeacemit ilungerortumit inassutigineqarpoq Naalakkersuisut paasititsiniaanermik aallartitsinissaat, kiisalu suliniaqatigiiffiit naalakkersuinermut attuumassuteqanngitsut (NGO) tapersersuillutik aningaasaliissuteqartartunut qinnuteqaateqarlutik Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit pissutsit pissusiviusut saqqummiunneqarnissaannut tapertaassasut. Sapaatit akunnerini arfineq-pingasuni tusarniaanerup ingerlanneqarnerani utaqqiniaraanni tamanna kingusinaarnerusaaq paasissutissat katersorneqartut oqallinnermut ilanngutsinneqassappata.		Nutserneqarsimanerani erseqqarilluaqqissaanngilaq. Danskisut oqaaseq "Råstoffonden" (The Mineral Resources Fund) nutserneqarsimavoq imatut "tapersersuillutik aningaasaliissuteqartartut". Oqaaseqarfigeqqinneqanngilaq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermut apeqqutinut attuumassuteqartut isiginineqanngimmat.	Soqanngilaq

II. Soqutigisaqartut 3 INUIT ISSITTORMIUT KATTUFFIAT (ICC) GREENLAND

Nr.	Apeqquutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
3.1	ICC Greelandip piareersaataasumik tusarniaaneq qujaruppaat. Tamanna tassa ingerlataqarnermi siusissukkut soqutigisaqartunik peqataatitsineq.		Oqaaseqarfigineqanngilaq nalunaarutitut isigineqarmat.	Soqanngilaq
3.2	Tungaviusumik ICC Greenland uranimik paaasoqar-nissanut akerliuvoq. ICC Greelandip uranimik naag-gaarluinnarup taamaatinnginnissaa Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu naalakkersuisunut innersuussutigaa. Inerteqquteqarnerup atorunnaarsinnerata innuttaasut avissaartuunnerannik takutitsivoq, tamanna ICC-p uranimut tunngatillugu isummerneranut sakkortune-rulersitsilluni.		Oqaaseqarfigineqanngilaq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuiner-mut apeqqu-tinut attuumassuteqartut isiginineqanngimmat.	Soqanngilaq
3.3	ICC Greenlandip aarleqqutigaa ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik piffissami sivirusumik uninngatitsinissaq (eqqakkat radioaktivallit) illoqarfimmullu qanittumiinnera pissutigalugu mingutsitsisoqariataarsinnaanera. Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnerup piviusumik allatut annertunerusumik neqerooruteqassapput allani aatsitassarsiornernik suliniuteqarnerni taamaattunik uppersaasarsuutininik tamanut	Ujaraaqqani seqummakuni sinnikuni qinngornerit mianersortumik passunneqartussat qanoq aaqiivigineqarsinnaanerat immikkut ittunik apeqqu-tinik pilersitsip-p, tamanna Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuiner-mi sammineqarumaarpoq. Qinngornernik Radioaktivallinnik naliliiniarluni misileraanerit	Qupp. 49-mi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuiner-mut, Suliassat nassuiaassutigineqarneranni imm. 4.2-mi aamma 4.3-mi ilaatinneqarput eqqakkanik nakkutiginninnissamut pilersaarutit (soorlu assersuutigalugit ujaqqat eqqakkat, ujaraaqqat seqummakut sinnikut aamma aatsitassarsiornerni eqqagassat	Ilanngunneqartu ssatut siunnersuutaasoq imm. 5-imut qupp. 51-imut "avatangiisinut sunniutaasut ujaraaqqanut seqummakunut

	<p>saqqummiunneqarsimasunit annertunerusunik.</p>	<p>ingerlanneqarput ujaraaqqat seqummakut sinnikut nunarsuarmi pitsaanerpaanik toqqorsiveqarnissamut periusissaliortoqassalluni.</p>	<p>allat) suujunnaarsinneqarnissaat.</p> <p>GME-mut inassutigineqarpoq sapingisamik piviusumik allatut iliuuseqarsinnaanerit ilanngunneqarnissaat kiisalu tamakku immikkuualuttortai ilanngullugit Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi ineriartortinneqassasut. Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi ilanngunneqassapput: Ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut sapsiornissamut pilersaarusiorneq (sapsiapaqajannaassusia, ruujorsuit, imermik nakkutiginninnissamut atortut soorlu kuuffissat, napasuliat akujaaviit, erngup annertussusianut aqutsinermut kalerrisaarutit), ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut aamma eqqagassanut allanut qinngornernik radioaktivusunik akoqartuinnaangitsunut, kisianni aammattaaq mingutsitsinernut qinngornernik radioaktivusunik akoqanngitsunut aamma akuutissat kemiskiusut kuunnerinut aamma suliarineqarneranut. Tassa ujaraaqqanut seqummakunut</p>	<p>sinnikunut, ujaqqat eqqakkat aamma aatsitassarsiorfimmit eqqakkat allat suujunnaarsinneqarnissaat” suliasat nassuiaatigineqarnerani inaarutaasumik ilanngunneqarpoq. (Akissutigineqartoq taanna ukununnga 10.2, 10.4, 11,1 aamma 13.13 aamma akissutaavoq)</p>
--	---	--	---	---

			<p>sinnikunut sulii akuusunut, ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut aamma eqqagassanut piareersaatit, ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut aamma eqqagassanut kuuffiit aamma kiviorarfiit, ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut katiteriffiit, ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik tatsimi passussinerit, imermik issingeersisarnerit, nunap iluanut seerisoqarnissaanik nakkutilliineq, ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik aamma ujaqqanik matorinerit, ajutoorsinnaanermut upalungaarsimaneq aamma soorlu assersuutigalugu sapsusiaq ajortissagaluarpat iliuuseqarnissat, ajutoornerup iluarsineqarnissaa aamma ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik nakkutilliinissamut aamma sissuarnissamut iliuusissat kiisalu oqartussaasunit piunasaqaatigineqartut allat.</p> <p>Qupp. 50-imi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit suliaassat nassuiaassutigineqarneranni, imm. 4.5-imi ilaatinneqarpoq aatsitassarsiorfiup matuneqarnerani aqutsinissaq. GME-mut inassutigineqarpoq</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi immikkuualuttut ilanngutissagai aamma matusinissamut aamma ileqqutatut pilersitseqqinnissamut piffissaq sivisooq eqqarsaatigalugu aatsitassarsiornermi eqqakkanut tunngatillugu, tamatumunnga aammattaaq ilanngullugit ujaraaqqat seqummakut sinnikut pillugit iliuusissanik ineriartortitsissasoq.</p> <p>Qupp. 52-imi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi, Suliassat nassuiaassutigineqarneranni, imm. 8-imi ilaatinneqarpoq aatsitassarsiornerup ingerlanneqarnera tamakkerlugu avatangiisinik aamma imermik iginneqartussamik nakkutilliinissamut pilersaarut. GME-mut inassutigineqarpoq</p> <p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi immikkuualuttut ilanngutissagai avatangiisinut aamma imermik iginneqartussamik nakkutilliinermut pilersaarut aammattaaq piffissaq</p>	
--	--	--	---	--

			<p>ungasinnerusq eqqarsaatigalugu atortunik matuneqareersimasunik nakkutilliinissamik aamma sissuernissamik ineriartortitsissasoq.</p> <p>GME-mut inassutigineqarpoq Suliassat nassuiaassutigineqarneranni qupp. 50-imi, imm. 5-imi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi immikkuualuttut ilanngullugit avatangiisinut sunniutaasinnaasunik ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut, ujaqqanut igitassanut aamma aatsitassarsiornermi eqqagassanut tunngatillugu suujunnaarsitsinissamut ineriartortitsissasoq.</p>	
3.4	ICC Greenlandip innersuussutigaa piareersaataasumik tusarniaaneq qinersisoqareerneranut kinguartinneqassasoq.		<p>Oqaaseqarfigineqanngilaq. Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiannit piareersaataasumik tusarniaassuteqarnerup taamaatiinnarneqarnissaa tunngavissaqarsorinngilaa</p>	Soqanngilaq

			politikkikkut inissisimaneq aamma qinersisoqarnissaa tunngavigalugit.	
--	--	--	--	--

II. Soqutigisaqartut 4 KANUKOKA

Nr.	Apeqqutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
4.1	<p>Piareersaataasumik tusarniaanerup ingerlanneqarneranni aatsitassarsiorluni suliniutit akuersissutigineqarnissaata tungaanut innuttaasut siusissukkut peqataatinneqarnerat KANUKOKA-p siuariarnertut annertuutut isigaa.</p>		<p>Oqaaseqarfigineqanngilaq nalunaarutitut isigineqarmat.</p>	<p>Soqanngilaq</p>
4.2	<p>Qupp. 17: Innersuussivoq imermik iginneqartussamik nakkutiginninnermi annertussutsinut killissarititaasut. Erseqqinngilaq imeq iginneqartussaq akuutissanik sunik akoqarnerasoq, kisianni assigiinngitsutigut Kalaallit Nunaanni immikkut killissarititaasoqanngimmat taava Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinnermi ilaasariaqarput nunani tamalaani qaffasissutsit tulluartut allattorsimaffiat aammattaaq eqqartorneqartariaqarpoq isumaqatigiissutit nalinginnaasut sorliit suliniummi matumani malinneqassanersut.</p>	<p>Isumaqatigiissutit nalinginnaasut, inatsisit aamma maleruaqqusat oqartussaasunit imermik iginneqartussamik salinissamut tunngatillugu suliarineqarsimasut GME-mit malinneqarniarput.</p>	<p>Radioaktivitalinnik mingutsitsinneqarsimasunik aniatitsinnermut killigitinneqartut sumiifferpianut tunngasuussapput pilersinneqarsimassallutillu immikkut ilisimasaqartut inassuteqaatigisaat mianeralugit, ingammik Den Internationale Atomenergiagentur (IAEA <i>Nunani tamalaani atomip nukinganik nakkutilliissut</i>), Den Internationale Kommission for Strålebeskyttelse (ICRP <i>Nunani tamalaani Qinngornernut illersorneqarnissamut isumalioqatigiissitaq</i>) il. il..</p> <p>DCE / GN-imit inassutigineqarput Kalaallit Nunaanni killiussarititaasut mingulinnut</p>	<p>Soqanngilaq</p>

			radioaktivalinnut aamma radioaktivitaqanngitsunut. Akuersissuteqarnermi piumasaqaatini akuttunngitsumik nunarsuaq tamakkerlugu killiussarititaasut ilaatinneqartarput.	
4.3	Qupp. 18: Avatangiisinut sunniuteqarsinnaasunut tamanut tunngatillugu suujunnaarsitsinissamut periarfissatut siunnersuutigineqartut tamarmik assigiimmik misissorneqartariaqarput, tamatumani siunertaralugu tamanik ilisimasaqarneq tunngavigalugu aalajangersaasoqarnissaa.	Sunniutaasinnaasut Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi nalilersorneqarumaarput.	Oqaaseqaateqanngilaq.	Soqanngilaq
4.4	Qupp. 23-imi ataatsimut isigalugit apeqqutit pingaaruteqartut allattorsimaffianni amigaataavoq gassinik nunarsuarmik kissatsikkiartortitsisunik aniatitsinersup qanoq iliuuseqarfiginiarneqarnera, tamatumunnga ilaalluni ingerlatsinerni assingusunik soorlu innaallagissiornerup aamma paaaffimmut tassanngaanniillu nioqqutissanik assartuinerup avatangiisinut sunniutigisinnaasai.	Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi sunniutaasinnaajunnartut nalilersorneqassapput, tamatumunnga ilanngullugit misissuinerneq naammassineqarsimasuni inernernik takussutissiineq aamma tamakku qanoq anguneqarsimanerat.	Qupp. 50-imi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit, Suliassat nassuiaassutigineqarneranni imm. 5.1-imi: <i>sunniutaasinnaasunik misissueqqissaarneq aamma pinngitsoortitsinissamut kiisalu iluaqutaasinnaasunik iliuusissanik ineriartortitsineq tassunga ilanngullugit gassit nunarsuarmik kissatsikkiartortitsisartut sunniutaat ilanngunneqarput.</i> Tamatumunnga ilanngullugu qupp. 53-imi imm. 8.3-imi kapitalimut ilanngunneqarpoq gassinik nunarsuarmik kiatsikkiartortitsisunik	

			<p>naatsorsuineq.</p> <p>Tamakku immikkuualuttui Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi annertusineqartariaqarput.</p>	
4.5	<p>Nioqqutissianik paaaffimmik assartuineq nunarsuarmi niuerfennut suliniummut tamarmiusumut ilaatinneqarlunnarpoq. Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi aammattaaq ilaatinneqartariaqarpoq paaaffimmiit nioqqutissianik naammassereersimasunik Kalaallit Nunaata imartaani avatangiisinut isumannaatsumik niuerfennut assartuinissaq.</p>	<p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi Kalaallit Nunaanni nioqqutissiornermut atatillugu aamma Kalaallit Nunaata imartaani nioqqutissianik assartuinermit tunngasut sunniutaasinnaajunnartut ilanngunneqarumaarput. Taamaattorli Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi nunat tamalaat imartaat aqqutigalugit niuerfennut assartuineq (piffissap ingerlanerani allanngorsinnaasoq) ilanngunneqassanngilaq.</p>	<p>Qupp. 50-imi, imm. 4.3-imi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni ilaapput suliniutip sumiiffiani assartuinissat, tamatumunga ilaatinneqarlutik nunami aamma Kalaallit Nunaata imartaani assartuinerit. GME-mut inassutigineqarpoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi immikkuualuttut ilanngutissagai kiisalu nunami aamma Kalaallit Nunaata imartaani assartuinerit. Taakku saniatigut suliffeqarfik assartuinermik suliaqartoq nunani tamalaani assartuinermit upalungaarsimanissamut ineriartortitsissaaq aamma pilersaarusiussaaq.</p> <p>Qupp. 51-imi, imm. 5.1-imi</p>	<p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarnerat allanngortinneqassaaq makku ilanngullugit: Nioqqutissianik radioaktiviunngit aamma radioaktiviunngit sunik aammattaaq nioqqutissiornermut kemi atorneqartoq siunertaanngitsumik aniasoorsinnaan</p>

			<p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni GME- mut inassutigineqarpoq nioqqutissianik naammasseriikkanik assartuinerup kingunerisaanik avatangiisinut sunniutaasinnaasut ilanngunneqarnissaat.</p>	<p>era Avatangiisinut Sunniutaasinnaa sunik Nalilersuinermut ilanngunneqassa aq.</p>
4.6	<p>Qupp. 50: Misissuinissatut pilersaarutaasut nassuiaassutigineranni misissuinissanut siunnersuutigineqartunut amerlassutsinut paasissutissat amigaataapput: Ataatsimoortumik paasissutissat amigaataasut tassaapput misissuiffissat qanoq amerlatiginissaat, misissugassanik tigusisarneq qanoq akulikitsigissanersoq, annertussutsit, sivissutit il. il..</p>	<p>Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiata maleruaqqusaliaanni aatsitassarsiornermut tunngatillugu Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup ingerlanneqarnissaanut piumasaqaataavoq aallartinginnermi suliassanut pilersaarutit tamarmik oqallisigineqarnissaat aamma akuersissutigineqarnissaat. Tunngaviusumik misissuinerit aammattaaq akuersissutigineqarnissaat, tassani malinneqarpoq DCE-mit (Aarhus Universitetimi Nationalt center for Miljø og Energimit) sularineqarsimasoq (misissuinissamut maleruaqqusaq saqqummersut 5-ssaat). Paasissutissat tamatumunnga tunngasut sukumiinerusut Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermut ilanngunneqassapput</p>	<p>Immikkuualuttut annertussusiat KANUKOKA-mit ujartorneqartoq suliassat nassuiaassutigineqarnissaanut killiussani piumasaqaataangilaq, kisianni Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi immikkuualuttut ilanngullugit ilanngunneqassapput, soorlu Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni qupp. 40-mi allassimasoq: ‘Siunnersuut sukumiisoq tassunga ilanngullugu misissugassanik tigooraavissat nunap assingani nalunaarsorneqarsimanerat aamma katersugassat allattorsimaffiat ungasinngitsukkut</p>	<p>Soqanngilaq</p>

		<p>nunap assingatut aamma tabelitut, tamatumunnga ilanngullugit misissugassanik tiguisarfiit, misissuisarnerit akulilissusii, misissugassat katersorneqarsimasut amerlassusiat aamma ukiumut misiliilluni misissugassanik tiguisarnerit qassiunerat. Kuannersuarni suliniummi misissugassanik tigooraasarnerit 2007-imiilli ingerlanneqarsimapput aamma tamakkununnga ilaapput imermik imernejartussamik misissuinerit, nunami misissuiffiit assigiinngitsut, sinerissamit qanittumi misissuinerit, immami uumasunik katersuinerit, pujoralammik misissuinerit, kuunni misissuinerit, qinngornernik paasissutissanik katersinerit aamma silaannaap qanoq issusianik paasissutissanik katersuinerit.</p>	<p>Aatsitassanik Suliassaqarfinnut Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmut nassiunneqassaaq. Tunngaviusumik uuttortaanerit ingerlanneqarput 2014-ilu tamakkerlugu ingerlateqqinneqassallutik.’</p>	
4.7	<p>Ataatsimut oqaaseqaatit:</p> <p>Ataatsimut isigalugu kisitsisit erseqqinngippallaarput, atugassat anillatsinneqaraangamik amerlasoorpassuartigut atuarneqarsinnaanatik imaluunniit atuarneqarsinnaanerit ajornartuulluni. Takussitissianut nassuiaassutit naammasineqarsimangillat.</p>	<p>Nalunaarneqarpoq; Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit atatillugu kisitsisit nunallu assingi erseqqissut sukumiisullu saqqummiunneqarumaarput.</p>	<p>Inassutigineqarpoq GME-mit suliassat nassuiaassutigineqarnerat KANUKOKA-mit oqaaseqaatit tunngavigalugit iluarsineqarnissaat.</p>	<p>Kisitsisit paasiuminaatsut inaarutaasumik suliassat nassuiaasutigineqarnerani pitsaannerusunng orlugit taarserneqarput.</p>

<p>Qupp. 12: politikikkut qanoq inissisimanerup nassuiarnera – ingammik Kalaallit Nunaata qallunaanut oqartussanut qanoq attuumassuteqarnera eqqortumik nassuiaatigineqanngilaq. Kommune Kujallermit oqaatsit siunnersuutigineqartut innersuussutigineqartut.</p> <p>Qupp. 4 imm. 1.3 (aamma alla) Workshop qasseersiutinngortillugu workshopper-inngortinneqarsimavoq (qallunaatut nutsernerani)</p> <p>Qupp. 3.4 Qulequtaq: Inuussutissarsiornermut aamma Aatsitassarsiornermut Naalakkersuisoqarfik ministerium-iunngilaq – allakkiami tamarmi kukkunernut assingusunut malugeqqusat taakku atuupput.</p>	<p>Nalunaarneqarpoq; tamanna aaqqinneqarumaarpoq.</p> <p>Nalunaarneqarpoq; tamanna aaqqinneqarumaarpoq.</p> <p>Nalunaarneqarpoq</p>	<p>Tamanna eqqortuusorinarpoq naak Suliassat nassuiaassutigineqarnerani oqaaseq ministry (naalakkersuisoqarfik) atorneqaraluartoq.</p> <p>“Nalunaarneqarpoq” tamanna imatut paasineqassanerluni aammattaaq GME-p suliassat nassuiaassutigineqarneranni paasissutissat iluarsisagai? Inassuteqaatigineqarpoq suliffeqarfiup nassuiaassutigissagaa “nalunaarneqarpoq” suliassat nassuiaassutigineqarnerannut qanorpiaq paasineqassanersoq.</p>	<p>Qassersiutinngor titsilluni kukkunerit inaarutaasumik suliassat nassuiaassutigineqarneranni iluarsineqassapput.</p> <p>Oqariaaseq ministry atorneqarpoq Inuussutissarsiornermut Aatsitassarsiornermullu Naalakkersuisoq arfimmu taanna oqartussaasunit akuerineqarpoq aamma taamaattumik suliassat nassuiaassutigineqarneranni allannngortinneqanngilaq.</p>
--	---	--	---

II. Soqutigisaqartut 5 KNAPK (KALAALLIT NUNAANNI AALISARTUT PINIARTULLU KATTUFFIAT)

Nr.	Apeqqutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
5.1	<p>Suliniaqatigiiffiit naalakkersuinermut attuumassuteqanngitsut allat peqatigalugu innuttaasut annertunerusumik peqataatinneqarnissaat sulissutigaa, taamaattumillu nuannaarutigalugu Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnerup naammassineqarnissaat sioqqullugit piareersaataasumik tusarniaanerup ingerlanneqarnera.</p>		<p>Oqaaseqarfigineqanngilaq nalunaarutitut isigineqarmat.</p>	<p>Soqanngilaq</p>
5.2	<p>KNAPK-p tusarniaanernut isummersuutai inaarutaasumik uppersaasarsuummi qanoq ilanngunneqassappat? (Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi 4.2-mut assingusumik)</p>	<p>Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermut allannguutaasinnaasutut siunnersuutit tulluartut nalilersorneqassapput kiisalu taakku tulluapara inaarutaasumik uppersaasarsuummut ilanngunneqassapput (soorlu Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi 4.2-mut assingusumik)</p>	<p>Tamanut ammasumik oqaaseqaatit tulluartut Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermut suliassat nassuiaassutigineqarnerannut ilanngunneqareersimangippata, taava GME-mut inassuteqaatigineqarpoq siunnersuutit tulluartut Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermut suliassat nassuiaassutigineqarnerannut</p>	<p>Isumaqatigi-neqarpoq</p>

			ilannguteqqullugit.	
5.3	Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineq aatsitassarsiorfissamut aamma suliarinnittarfissamut immikkut piareersarneqarsimasariaqaraluarput.	Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineq suliniummut tamarmiusumut suliarineqassaaq, kisianni ingerlatsinernut immikkoortunut tamanut nalilersorneqassaaq aamma nassuiaassutigineqarluni.	Uppernarsaasersuummi ataatsimoortinnissaat ornigineqarneruvoq. Tamanna pitsaanersumik ataatsimoortumik isiginnissinnaanermik pilersitsissaaq, tassa imminnut ataqatigimmata aamma imminnut sunniuteqarfigeqatigiimmata.	Soqanngilaq
5.4	Mingutsitsineq annikillisinneqassaaq aamma qulakkeerneqassaaq erngup suliarinninnermut atorineqartup avatangiisinut kuutsinneqartup sunik akoqarnerani pisarfimmit attuumaassuteqanngitsumik paasinianeqarsimanissaa.	Siunnersortit arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsut piareersarpaat erngup salinneqareersimasup avatangiisinut sunniutissaanik misissuinissamik aamma sumut pineqarnissaanut. Avatangiisinut aniatitsinerit tamarmik DCE-mut (Aarhus Universitetimi Nationalt center for Miljø og Energi)/Pinngortitaleriffimmit aamma Aatsitassanik Suliassaqarfinnut Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmit akuerineqqaassapput avatangiisinut ingerlatinneqannginnerini.	Inassuteqaatigineqarpoq apeqqutinut avatangiisinut attuumassuteqartunut aqutsinerup (assersuutigalugu qinngornernut illersorneqarnissamut tunngasuinnaanngitsunut) taanna aatsitassarsiornermi suliniummut piffissaq tamakkerlugu misissueqqaarnermiit matunissaata tungaanut attuumassuteqartinneqarnissaa (piffissami sivisuumik nakkutiginninneq). Mingutsitsinissaq pinaveersaartinniarlugu aamma annikillisarniarlugu periutsit sumiiffinnut aalajangersimasunut tunngasut periutsit	Soqanngilaq

			<p>inertortinneqassapput soorlu paaanermik ingerlatsinermi, malmip akuutissanik akoqarneranut tunngatillugu, imermut tunngatillugu, nioqutissiornerup annertussusianut tunngatillugu, eqqanut tunngatillugu, seerisoqarnerata annikkillisarneqarneranut, silap pissusaanut tunngatillugu inatsisitigut piumasaqaatit il. il. mianerineqassapput.</p> <p>Mingutsitsinissaq pinaveersaartinniarlugu aamma annikkillisarniarlugu periutsit uppersaasorsorneqassapput tamakku imermik iginneqartussamik aamma avatangiisinik nakkutiginninnermut pilersaarutit aqqutigalugit ingerlanneqassapput.</p> <p>Nakkutiginninnissamut pilersaarut tamatumunnga ilanngullugit imermik iginneqartussamik aamma avatangiisinik paaaffiup eqqaani ingerlanneqartariaqarpoq (GME-p nakkutiginninnissamut pilersaarutaa saniatigut) Kalaallit Nunaanni oqartussaasunit tamatumuuna qulakkeerniarlugu</p>	
--	--	--	---	--

			<p>avatangiisinut aamma qinngornernut illersorneqarnissamut piumasagaatit GME-mit eqqortinneqartut.</p>	
5.5	<p>Erngup kuutsinneqartup pujoralaallu akui avatangiisinut ajoqusiinnaasut ingerlaavartumik nakkutigineqassapput aamma Sunniutissat Iluaqutissallu pillugit Isumaqatigiisummi qulakkeerneqassapput avatangiisinut ajoqusiinnaappata tamatumunnga taarsiisoqassalluni.</p>	<p>Imeq suliarineqartassaaq akoqarneratalu annertussusiata qaanginninnissaa kangerlummut kuutsinneqanginnerani akuersissutigineqartassalluni ingerlaavartumillu nakkutigineqartassalluni. Taarsiissuteqarnissaq Sunniutissat Iluaqutissallu pillugit Isumaqatigiisummut ilaatillugu isumaqatiginninniutigineqartassaaq.</p>	<p>Innersuussutigineqarpoq, tamanna periarfissaqaraangat, imeq sukuaammeersoq atoqqinneqartassasoq taamaallaallu avatangiisinut kuutsinneqartassasoq mingutsinneqarnerata annertussusia killiliussassatut naleqartitatut aalajangiussanik piumasagaatinillu (aatsitassarsiorfimmi sulisunut, innuttaasunut aamma avatangiisinut maannakkut aamma siunissami ajoqusiinnginnissaa) naammassinnikkaangat. Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit suliassat nassuiaassutigineqarnerannut tamanna innersuussineq aammattaaq ilanngunneqarpoq, qupp. 22.</p> <p>Aatsitassarsiorfimmit, aatsitassamit piiaanermi, eqqagassanik suliaqarfinit aamma aatsitassarsiorfiusumit allanit pujoralatsitsilerneq</p>	Soqanngilaq

			<p>annikillisarniarlugu iliuserineqartut aamma gassinik ingerlatassatut siunnersuutigineqartunit aniatitsilerneq sukumiisumik Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi ineriartortinneqassapput. Taakku Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni ilanngunneqarput imm. 5.1-imi, qupp. 51-mi.</p> <p>Mingutsitsinermik pinngitsoortitsinissamut aamma pakkersimaartitsinissamut periutsit ingerlanneqarsimasut pitsaassusiannik takutitsineq aalajangiiffigineqartariaqarpoq imermut igitamut aamma avatangiisinut tunngasunik nakkutilliinermut malitassat ingerlatsineq aammattaaq tamakkerlugu, tassunga ilanngullugu piffissamut ungasissumut nakkutilliinermut malitassaq.</p> <p>Nunarsuaq tamakkerlugu uranimik paaaffinni akuersissummik peqartuni aammattaaq</p>	
--	--	--	---	--

			<p>piumasaqaataavoq, piaanermik ingerlatsinerni innuttaasut eqqorneqarnerisa annertussusiata (radioaktivimik qinngortinnerit annertussusiat) pivirusup 1 mSv/ukiumut qaangissanngikkaa.</p>	
--	--	--	---	--

II. Soqutigisaqartut 6 KOMMUNE KUJALLEQ

Nr.	Apeqquutit/qaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut al-lannguutit
6.1	<p>Kuannersuarni suliniutip pilersinniarnernani pingaaruteqartutut isigisariaqartuuvoq suliniummi radioativitalinnik passussinerup ilaatinneqarnissaa. Tamatumani unamminartoq nunaqavissunik sulisussanik ilinniartitsinermut tunngasoq aamma suliffeqarfinnik paaaffimmik ingerlatsinermut attuumassuteqartussanik Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi aammattaaq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi annertuumik misissorneqartariaqarput.</p>	<p>Sumiiffimmi maannakkut pinngortitami pissusissamisoortumik tamaaniittumik qinngornernik radioativitalinnik annertunerusunik peqareerpoq. Tamaani paaaffimmik ingerlatsinerup qinngornerit radioaktivitallit qaffasissusiat annertusitissavaa.</p> <p>Nunani tamalaani ingerlatseriaatsit atuuttut aamma akuerineqarsimasut malinneqassapput (Nunarsuarmi iliuuserisartakkat pitsaanerpaat) kiisalu Kalaallit Nunaanni maleruaqqusat aamma ileqqoreqqusat ilanngullugit. Tamakku Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi Inuiaqatigiinnut aamma Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi nassuiaassutigineqassapput.</p> <p>Ingerlatsinerup aallartinneqarnissaa sioqqullugu tamatumunnga tunngasunik annertuumik sulisussanik kalaallinik aamma kalaaliunngitsunik tamanik ilinniartitsisoqassaaq.</p>	<p>Nunarsuaq tamakkerlugu uranimik paaaffinni akuersissummik peqartuni aammattaaq piunasaqaataavoq, paaanermik ingerlatsinerne tamani innuttaasut eqqorneqarnerisa annertussusiata piviusup 1 mSv/ukiumut qaangissanngikkaa. Periuseq pitsaanerpaaq aamma maleruaqqusat nalinginnaasut kiisalu inatsisitigut piunasaqaatit allat, tamakku tamarmik ingerlatsisumit (GME) ingerlanneqartariaqarput qinngornerit annertussusiat sapinngisamik pisinnaasat tunngavigalugit appasinnerpaatinneqarnissaa <i>As low As Reasonably Achievable (ALARA)</i>.</p>	

		<p>Sumiiffimmi suliniuteqarfiusumi GME-mit qaqqami radioaktivitaqartut 1 milliard tonsiusut paasineqarpoq, taakku akugaat pissusissamisoortutut pinngortitami piusut thorium aamma uran annertunerusumik akugineqarlutik. Tunngaviusumik misissuinerit takutippaat qaqqat radioaktivitaqartut taakkut tamaaninnerisa sumiiffimmi qinngornerit annertusitissimagaat kisianni suli navianartuunatik. GMEL-imit misissuinerit arlaqartut ingerlanneqarput tassani paasineqassaaq qinngornerit sulisunut, avatangiisinut pissusissamisoortumik tamaaniittunut aamma innuttaasunut tamaaniittunut pīaanermik ingerlatsinerup ineriartortinneqarnerani, sunniutigisinnaasaat. Misissuinerit taakku inernerit Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisunut 2015-imi kingusinnerusukkut tunniunneqartussami saqqummiunneqassapput. Inernerugallartuni annertunerusumik malunniuttumik qinngorneqalersimanera malunnangilaq.</p>	<p>Suliffeqarfimmut piumasarineqarpoq immikkuualuttut ilanngullugit ineriartortitsissasoq oqaaseqatigiit uku tunngavigalugit: : “Tamaani pinngortitameereersunik radioaktiviisunik nunaameersunik qinngorneqareerpoq. Tamaani pīaanermik ingerlatsinerup radioaktiviisunik qinngorneqareenera annertusitinnangiilaq.”</p> <p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit suliaqarnerup saniatigut GME suliaqartussaavoq aamma nassiussaqaartussaavoq qinngornernik aqutsinissamut pilersaarummik oqartussaasunit naleqquttunit akuersissutigineqartussamik.</p> <p>Qinngornernik aqutsinissamut</p>	
--	--	--	--	--

			<p> pilersaarummut tunngatillugu sulisut peqqinnissaasa aamma isumannaatsuunissaasa illersorneqarnissaat mianerisariaqarpoq, innuttaasut aamma avatangiisit illersorneqarnissaat piaaffimmi pilersitsinissamut immikkoortuni tamani: Sanaartorneq, piaaffimmik ingerlatsineq, suliarinnineq, eqqakkanik passussineq, uningatitsineq, assartuineq, qinngornerit pinngorfiisa isumannaatsuunissaat, matusineq aamma pissusiatut pilersitsineq kiisalu piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu nakkutillineq aamma sissuineq. Qinngornernik aqutsinissamut pilersaarummut aammattaaq ilanngunneqartariaqarpoq immikkoortoq uunga </p>	
--	--	--	--	--

			<p>“Sulisunik ilinniartitsinissaq” tunngasoq. Sulisut, pisiffigisakkat aamma taakku pisiffigisagaat tamarmik naleqquttumik ilinniartitaanermik pilersaarummik ingerlatsissapput (avatangiisit aamma qinngortittoornissamut sillimaniarnermut ilisimasaqarnissaq). Ilinniartitaanermi qulakkeerneqassaaq sulisut, pisiffigisakkat aamma taakku pisiffigisagaasa paasinninnissaat aamma qinngornerit annertussusiannik annikillisaanissamut aamma sissuernissamut tapitaallutik. Ilinniartitsinermut pilersaarummi sulisut tamarmik qinngornernik eqqortinnissamut nalorninartut paasisaqarfigisariaqarpaat aamma qinngortinnerit annertussusiinik sissuernissaq.</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Ilinniartitaanerup kingunerisariaqarpaa ilaatigut sulisartut aamma atorfeqartut iliuutsinik ajornanngitsunik ilisimasaqalernissaat, qinngortinnermik annertussusiannik aamma allat qinngortinnerisa annertussusiannik annikillisaasinnaanissartik.</p>	
6.2	<p>Piiaaffimmik ingerlatsivik killilerneqartariaqarpoq aamma savaateqarnermut sunniuteqartitsineq. Soorlu assersuutigalugu nunami killiliinikkut savaateqarnerup annertussusia nalilersuinermi ilanngullugu, tamatumunnga ilaatinneqartariaqarput Qassiarsummi nunaateqarfik aamma Narsarsuaq kiisalu Eqluit Ilua (taanna kangerluup Sermiliup paavaniippoq taamaattumillu “erngup sinneruttup kuutsinneqarneranut” eqqarsaataasariaqarluni. Taamatutaaq ersersinneqartariaqarput sumiiffiit suut nunaateqarnermi ivigartorfissatut / nunalerinermut atorpeqarsinnaajunnaartussaansut.</p>	<p>Sumiiffimmi nunaateqarfik uumasoaqarfusoq Narsap Iluani nunaateqarfik taannaavoq suliniutip eqqaaniittoq sunniuteqarfigineqartussa. Tassa nunaateqarfiup eqqaani suliffissuarneqarmik ingerlatsisoqassagaluarpat aaqqiissutissaq pitsaanerppaaq tassaavoq Narsap Iluani nunalerinerup matuneqarnissaa. Kisianni ataavartumik ivigarsualiornissamut tamatuma eqqaa periarfissaavoq Narsaq Iluata avataaniittunut savaateqarfinnut.</p>	<p>Assersuutit akuutissat mingutsitsisut qanoq siaruaannerannik takutitsissapput, tassa nunaateqarfiit sorliit sunniuteqarfigineqassanersu t. Assersuutit tamakku Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi ilanngunneqartariaqarput.</p> <p>Allanik oqaaseqaateqarfigineqarnian ngilaq tamanna Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermut</p>	Soqanngilaq

			attuumassuteqanngimmat.	
6.3	Nalilersorneqartariaqarpoq nunap immikkoortua tamakkerlugu suliffissuaqarfiit ataatsimut isiginnilluni sunniuteqarfigineqassanersut, soorlu assersuutigalugu nunaaneqarfinni nioqqutissiat tusaamaneqarnerisa appariarnerat. Ingammi neqilerivimmut Neqi A/S-mut tunngatillugu pitsaassuseq aamma tusaamaneqarneq sunniuteqarfigineqassanersoq kiisalu inuussutissalerinermi suliffissuaqarfik allamut inissineqassappat taava?	Suliniutip sunniutigisinnaasai – pitsaasut pitsaasuunngitsullu – Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi oqallisigineqassapput nalilerneqarlutillu.	Sunniutaasinnaajunnartut tamatumunnga ilanngullugit aammattaaq annertusiartortumik sunniutit Suliassat nassuiaassutigineqarneranni ilaapput aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi annertunerusumik sammineqassapput.	Soqanngilaq
6.4	Suliassat nassuiaassutigineqarneranni killiffiuvoq suliffeqarfiup pilersaarutigigaa eqqagassat manngertut piiiiaffiup sumiiffiani eqqakkanut ikuallaavimmi ikuallattarniarai. Kommune Kujalliup aatsitassarsiorfimmik suleqatiginnilluni kissaatigaa sukumiisumik nalilersuinissaq, tassa eqqassat manngertut najukkami ikuallaavimmi ikuallanneqartarnissaat anguniarlugu kiak sinneruttoq tamaani nukissamut imaluunniit illunik kiassanermut atorineqarniassammat.	GME-mit eqqagassanut oqimaatsunut ikuallaavissaq periareersarneqarpoq. Tamatumani pilersaarutaavoq kiaap sinneruttup atorluarneqarnissaa, tamanna Sunniutissat Iluaqtissallu pillugit Isumaqtigiisummik isumaqtigiinniarnermut ilanngunneqarsinnaavoq.	Inassuteqaatigineqarpoq eqqagassat eqqakkanut ikuallaavimmi nutaaliaasumi ikuallanneqartarnissaat silaannarmik toqunartulimmik akornusersuinnginniassammat ata.	Soqanngilaq

6.5	<p>Suliassat nassuiaassutigineqarneranni imm. 4.2.4-mi (Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi) taaneqarpoq umiarsualiveqarfik tassaasussaasoq umiarsuarnut 32.000 DWT-imik (useqarluni oqimaassusia tonsinngorlugu) angissusilinnut talittarfusoq. Umiarsualiviup inissisimaffissaatut nalunaarneqarsimasoq Takussutissami 4.2-miittoq misissoqqinneqartariaqarpoq, tassami sumiiffik tamanna Narsap Iluani kangerliumanermi immat ikkattumi. Inissivissatut pivusorsiornerusut eqqarsaatigineqarsinnaavoq kangerliumaneq qimallugu maannakkut eqqaaviusup kitaani kangerliumanermi. Tamatuma saniatigut umiarsualiviup sumiiffissaa Takussutissami 4.3-mi nalunaarneqartariaqarpoq.</p>	<p>Umiarsualiviup inissivissaatut aalajangerneqarpoq qeqertaasaq illoqarfiup kitaaniittoq maannakkut eqqaaviusup eqqaani. Kisitsisit Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi nutarterneqassapput aamma umiarsualiviup inissivissaa qeqertaasamut nalunaarneqassaaq. Eqqaavissuaq salinneqassaaq. Umiarsualiviup inissivissaa aamma suliassaq anguniarneqartoq inissivigineqarniartoq ornigineqarnerusoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi sukumiinerusumik nassuiaassutigineqassaaq.</p>	<p>Takussutissiat Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi ilaasut nutarterneqartariaqarput tassanilu takutillugu umiarsualiviup qeqertaasami inissinneqarnissaa. Umiarsualiviup inissivissaa aamma suliassaq anguniarneqartoq inissivigineqarniartoq ornigineqarnerusoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi sukumiinerusumik nassuiaassutigineqarnissaa pisussaaffiuvoq.</p>	<p>Umiarsualiviup inissivissaa eqqortoq inaarutaasumik suliassat nassuiaassutigineqarneranni aamma takussutissiat nutarterneqas-sapput.</p>
6.6	<p>Suliassat nassuiaassutigineqarneranni imm. 4.2.6-imi ersinneqarpoq imermik nukissiorfik kingusinnerusukkut pilersinneqassasoq aallaqqaataanilu innaallagissiorfik dieselimik ingerlatilik pilersuisuussasoq. Nassuiaassutigineqassaaq sooq imermik nukissiorfik aatsitassarsiorfimmik ingerlatsilernerimut aamma sularinninnermut atortunut ilutigitillugu pilersinneqarnianneginnersoq? Nukissiorfik sumi inissinneqarnerniarpa?</p>	<p>Suliniutip aallartisarnerata ingerlanerani imermik nukissiorfik aningasaqarnikkut periarfissiinavianngitsoq nioqqutissiassanik soqutigintartunik piiaanermut. Suliniut aningaasatigut pitsaasumik ingerlaleriarpat aamma aningaasanik isaatitsiffiulerluni, taava imermik nukissiorfik isiginiarneqarsinnaalissaaq naggataatillugu</p>	<p>Ataatsimut isiginnilluni Kalaallit Nunaata imermik nukissiorfeqarneq tapersorsorpa ikummatissanik nunameersunik innaallagissamik nioqqutissiornermut</p>	<p>Soqanngilaq</p>

		<p>pilersaarutigineqarsinnaavoq ikummatissat nunameersut tunngavigalugit innaallagissamik pilersuinnermut atornerqartut taarserneqarnissaat. Nukissiorfik nioqqutissiorfiup ungasinngisaani inissinneqassaaq qooqqukkut qummut ingerlatillugu. Imermik nukissiorfik pillugu misissuineq ístakimit ingerlanneqarsimasoq aamma taakkut inernerat misissueqqaarnermit aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinnermi saqqummiunneqarumaarput.</p>	<p>atuinnermut sanilliussilluni. Suliffeqarfimmuut inassuteqaatigineqarpoq maannakkut imermik nukissiorfimmik sananianginnermut suut pissutaanersut itisileqqullugit. Imermik nukissiorfiup avatangiisinut sunniutigisinnaasai Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinnermi ilanngunneqartariaqarput.</p>	
6.7	<p>Suliassat nassuiaassutigineqarneranni nassuiaassutigineqarput suliniummut qinigassat allat arfinillit (takorluukkat pingasut aamma inissiinissamut qinigassat marluk kangiani kitaanilu) (imm. 2.3 aamma 4.1). Suliassat nassuiaassutigineqarneranni erseqqissuunngilaq takorluukkat taakku pingasut assigiimmik nalunaarutini marlunni pineqassanersut takorluukkat taakku pingasut tamarmik Kangianik aamma Kitaanik inissiinertut nassuiaatigineqassanersut. Kommuni isumaqarpoq allatut qinigassat tamarmik kingunerisassaata nassuiaatigineqartariaqartut, taamaaliornikkut taakkunannga arlaannik toqqaanissaq piujuaannartitsinikkut ineriartortitsinikkut avatangiisitigullu ataatsimut isigalugu</p>	<p>Tamanna eqqorpiannilaq. Ineriartortitsinissamut takorluukkat pingasuusut suliassat nassuiaassutigineqarneranni saqqummiunneqarput taakku Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinnermi aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi eqqartorneqassapput.</p>	<p>Oqaatigineqassaaq takorluukkat taakku pingasut sunniutigisaat avatangiisut eqqarsaatigalugit assigiinngitsorujussuummata . Takorluugaq 1-imi aatsitassanik sularinninnermi svovlsyre atornerqassanngilaq aamma taamaattumik mingutsitsisinnaanera annikinneerarsuussalluni.</p>	<p>Takorluukkat taakku pingasut suliassat inaarutaasumik nassuiaatigineqarnera ni pitsaaneruseqarumik nassuiaassutigineqarumaarput.</p>

	periuseqarnikkut naliliisoqarsinnaalluni.			
6.8	Suliniutip nassuiaataani 2011-imeersumi maannakkut qanoq inissisimanermut atatillugu allannguisoqarpoq (imm. 4.2), kisianni allannguutit patsisaat suliassat nassuiaassutigineqarneranni nassuiaassutigineqarnani. Nalunaajaat aallaqqaasiuteqarnermi ilanngunneqassaaq.	Suliassat nassuiaassutigineqarneranni taaneqarpoq ineriartortitsinissamut takorluukkat taakku pingasut Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfimmit aamma Kalaallit Nunaata Aatsitassarsiornermut Inatsisaata qimerloorneratigut oqallittoqarnerata kinguneranik aalajangiiffigineqartoq.	Takorluukkat ataasiakkaat taakku avatangiisinut kingunerisassaasa nassuiaassutigineqarnissaat GME-p aamma Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiup akornanni isumaqatigiissutigineqarpoq, suliniutillu avatangiisinut sunniuteqarnissaanut nalilersuinissamut tamanna annertuumik pingaaruteqartuuvoq.	Soqanngilaq
6.9	Imm. 4.2, Takussutissiaq 4.3 erseqqinngilaq nunap assingani nalunaaqutsiinerit sumut tunngarpiarnersut aamma sumik ilaqarnersut. Soorlu nalunaaqutsikkani suut pineqarnersut ersernerluttut ukuupput: eqqaavik ukiuni 33-ni, piiavik ukiuni 33-ni, RSF A, RSF B.	Takussutissiat ilanngussat nalunaaqutserneqarput eqqakkat killingat piiaviullu ammasup killinga ukiuni 33-ni aatsitassarsioreernermi qanoq isikkoqarnissaat takutinniarlugit.	Tamanna suliassat nassuiaassutigineqarneranni nutarterneqassappat taava GME-mit erseqqissarneqartariaqarpoq nalunaaqutsersuinerit qanoq isumaqarnerat aamma takussutissiat pitsaanerusemik nassuiaassutigineqartariaqarput.	Qujanaq, tamanna takussutissianik nutaajunerusuni erseqqissaatigineqaru maarpoq.
6.10	Eqqaaneqarpoq (imm. 4.2.3) ujaraaqpat seqummakut sinnikut toqqorneqarsinnaanissaannut uku	Sumiiffiit arlaqartut nalunaarneqarput ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik	Pissutaasunik pitsaanerusemik	Soqanngilaq

	<p>periarfissaanut ilaasut: qooqqumi, tatsimi, kangerlummi. Erseqqinngilarli "qooqqumi" aamma "kangerlummi" sumerpiaq inissisimanersoq. Taakku periarfissat tamarmik ataasiakkaarlutik avatangiisinut kingunerisassaata nalilersorneqartariaqarput ujaraaqqat seqummakut sinnikut mianerinnilluni sumut pineqarnissaat eqqarsaatigalugu.</p>	<p>inissiivissatut tulluartaunerat nalilersorneqarluni. Aaqqiissutissatut kissaatigineqarnerpaaq tassaavoq Taseq. Misissuinerit taamatut inerniliisut Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerimi saqqummiunneqarumaarput.</p>	<p>paasititsiniarluni tassa ujaraaqqat seqummakut sinnikut sumut inissinneqarnissaanut kissaatigineqarnerpaamut tunngatillugu GME-mut inassuteqaatigineqarpoq, inaarutaasumik misissuinerit tamaasa Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerimi ilannguteqqullugit.</p> <p>Maannakkorpiaq ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik inissiiffissatut periarfissani sapsiorfissatut pitsanngitsut tassaapput qooroq, imaq/ kangerluk. Paasissutissat sukumiinerusut piniarlugit ingerlaqqiffissaq una maliguk: http://www-pub.iaea.org/books/IAEABooks/7054/The-Long-Term-Stabilization-of-Uranium-Mill-Tailings</p>	
6.11	<p>Suliassat nassuiaassutigineqarneranni Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerimi (imm. 5.7) malillugu avatangiisit misissuiffigineqartussat</p>	<p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup ilaatut suliniutip annertusiartortumik sunniuteqarnera</p>	<p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerimi</p>	<p>Soqanngilaq</p>

	<p>tassaapput sumiiffiit suliniummit toqqaanartumik sunniuteqarfigineqartussat. Suli misissueqqinnissamut periarfissaasinnaasut pillugit paasinarsisinneqartariaqarluarpoq sumiiffimmi annertunerusuusinnaasumi, tassa inernerit tutippassuk avatangiisit pillugit misissuinermit naliliussatut naatsorsorneqartut qaangerneqarsimasut.</p>	<p>nalilersorneqassaaq kiisalu Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit uppersaasersuummik saqqummiunneqassalluni.</p>	<p>eqqarsaatigineqartariaqarpoq aatsitassarsiorfiup eqqaa kisiat pinnagu, kisianni aammattaaq sumiiffinni allani misissuissaq.</p> <p>GME-mit akissuteqaammi pineqarput sunniutaasinnaasut annertusiartorsinnaanerit, kisianni appeqqutigineqartumi pineqartut tassaapput sumiiffiit misissuiffigineqartussanut tunngassut.</p> <p>Akuutissat mingutsitsisinnaasut avatangiisiniittut qaffasissusiat eqqarsaatigalugu inassuteqaatigineqarpoq avatangiisinik nakkutilliinermit inernerit takutippassuk, tassa akuutissat mingutsitsisinnaasut qaffasissusiisa killissarititaasut aalajangersarneqarsimasut</p>	
--	---	--	--	--

			<p>qaangersimagaat. Taava avatangiisinik nakkutilliineq annertusineqassaaq sumiiffimmut annertunerusumut (sumiiffiit mingutsinneqarsimasut annertussusiata nalunaarsorneqarnissaa ilaatinneqarpoq), kiisalu iliuusissat aallartinneqassapput mingutsitsisup suunerata paasiniarneqarneranut aamma nakkutigineqarneranut tunngatillugu. Taamatut pisoqarsinnaanera pinngitsoorniarlugu taava ingerlatsisoq Avatangiisit Illersorneqarnissaannut Pilersaarummik, Qinngornernut Illersorneqarnissamut Pilersaarummik, Avatangiisinik aamma Imermik Iginneqartussamik nakkutilliinermut pilersaarummik, Ujaraaqqanik Seqummakunik Sinnikunik</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Nakkutilliinermut pilersaarummik, Eqqakkat Radioaktivitalit Nakkutigineqarnissaannut pilersaarummik suliaqassaaq.</p> <p>Ingerlatsisoq kisiani aammattaaq oqartussaasut attuumassuteqartut Ajutoornissamut Upalungaarsimanermut aamma Pisunik Annikillitsiniarnermut pilersaarutininik ineriartortitsisariaqarput aamma ingerlatsillutik.</p>	
6.12	<p>Misissuinerit taaneqartunut tunngaviusoq soorlu Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineq pillugu suliaassanut nassuiaassutigineqartuni imm. 6.1-imiittut kikkunnut tamanut takutitassanngortittariaqarput.</p>	<p>Misissuinerit siunnersuutigineqarsimasut ingerlanneqartut aamma naammassineqareersut kikkunnut tamanut takutitassanngortinneqassapput Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineq aqqutigalugu.</p>	<p>Misissuinerit tamarmik GME-mit ingerlanneqarsimasut Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit ilanngunneqassapput.</p>	Soqanngilaq
6.13	<p>Eqqarsaatigineqartariaqarpoq suliniutip allanngortinneqarata kingunerisaanik (2011-imi) misissuinerit siusinnerusukkut ingerlanneqarsimasut (imm. 6.2) ilanngunneqarnissaat. Taamatutaaq erseqqinngilaq misissuinerit ilassutaasimasut</p>	<p>Suliffeqarfik aatsitassarsionermik ingerlatsisoq takorluukkamik toqqaappat, tassani malmimik suliarinninnerup annertunersaa Kuannersuarni ingerlanneqassalluni taava aammattaaq</p>	<p>GME-mit Kommuni Kujallermit apeqqut taanna tiguneqartariaqarpoq.</p>	Soqanngilaq

	takorluukkanut tamanut imaluunniit takorluukkanut immikkut toqqakkanut ingerlanneqarsimanersut.	<p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliffiussuarmit kemiskiusumiit sunniutaasinnaasut nalilersorneqassapput. Misissuinissat tamatumunnga tulluartut tamatumunnga attuumassuteqartut suliassat nassuiaassutigineqarnerannut ilanngunneqarput.</p> <p>GME-mit suliniummi ajornartorsiutit sukumiisumik nassuiaassutiginiarpai soqutigisaqartut akissuteqaataanni killiussat tunngavigalugit.</p>		
6.14	Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi nalunaarusiap imarisaasa allattorsimaffiat (imm. 6.3): Eqqagassanik passussineq eqqagassat tamakkerlugit (ujaraaqqat seqummakut sinnikut aamma inoqutigiinnit eqqakkat kisiisa pinnagit), tamatumunnga ilanngullugit eqqagassat allat assigiinngitsut Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi nalilersorneqartariaqarput aamma suliassat nassuiaassutigineqarnerannut ilanngullugit.	Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup imarisaani eqqagassat assigiinngitsut qulequttani assigiinngitsuni eqqartorneqarput, kiisalu eqqagassat tamarmik suliniummut attuumassuteqartut ilanngunneqassallutik.	Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni qupp. 49, imm. 4.2 aamma 4.3 ilanngunneqarput eqqakkanik passussineq tassunga ilanngullugit ujaqqat eqqakkat, ujaraaqqat seqummakut sinnikut tigussaasumik suliarinninnermeersut aamma kemiskiusumik, piii'affimmi imermik nakkutilliineq aamma eqqakkanik allanik aqutsineq. Tamatumunnga ilanngullugu Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik	Soqanngilaq Oqartussaasut isumaqarput Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup imarisaata allattorsimaffia suliassat nassuiaassutigineqarnerannut naammaginaruusoq. Taamaalilluni suliassat nassuiaassutigineqarneranni allannguutit apeqqummut tassunga

			<p>Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni qupp. 50, imm. 4.5 ilanngunneqarput aatsitassarsiorfiup atorunnaarnissaani aamma iluarseeqqinnissamut eqqakkanik passussinissaq ilanngunneqarpoq. Tamanna suliassat nassuiaassutigineqarnerannut nalunaarusiatut naammaginartutut isigineqartariaqarpoq, inassutigineqarporlu tamakku tamarmik sukumiisumik Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi ineriartortinneqarnissaat.</p>	<p>naleqqiussilluni sularineqassanngillat. Imarisaata allattorsimaffia Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi sukumiisumik ineriartortinneqassaaq.</p>
6.15	<p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni erseqqinngilaq suliniummi taamatut annertutigisumi ajornartorsiut CO₂-mut tunngasoq qanoq pineqassanersoq.</p>	<p>Gassit nunarsuarmik kiatsikkiartortitsisut nalilersorneqarnerat Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup ilaattut tapertaasussatut ilanngunneqassapput, kiisalu suliniutip kingunerisaanik sunniutaasinnaajunnartut oqallisigineqassapput aamma nalilersorneqassallutik taakkulu Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik</p>	<p>Tamatumunnga ilanngullugu Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni qupp. 50, imm. 5.1 ilanngunneqarput gassinik nunarsuarmik kiatsikkiartortitsisunik pinngitsoortitsiniarneq</p>	<p>Soqanngilaq</p>

		Nalilersuinermi ilanngunneqassapput.	aamma annikillisaaniarluni iliuuseqarnerit, tamatumunnga ilanngullugit gassit nunarsuarmik kiatsikkiartortitsisut sunniutaannik. Tamanna suliassat nassuiaassutigineqarnerannu t nalunaarusiatut naammaginatutut isigineqartariaqarpoq.	
6.16	Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni ersersinniarneqanngilaq innaallagissamik nioqqutissiornerup (diesel/imermik nukissiorfik) avatangiisinut kingunerisassai qanoq iliuuseqarfiginiarneqarnersut.	Gassit nunarsuarmik kiatsikkiartortitsisut nalilersorneqarnerat Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup ilaattut tapertaasussatut ilanngunneqassapput, kiisalu suliniutip kingunerisaanik sunniutaasinnaajunnartut oqallisigineqassapput aamma nalilersorneqassallutik taakkulu Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi ilanngunneqassapput.	Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi aammattaq ilaatinneqassapput sukumiisumik nassuiaassutit innaallagissamik nioqqutissiornerup avatangiisinut kingunerisai (pisorpalunneq, pujoq, pujoralak, dieselimik kuutsitsineq il. il.).	Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni una ilanngunneqassaaq: Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermut ilanngunneqassapput imermik nukissiorfimmik atuinermi aamma nukissiorfimmik dieselimik ingerlatilimmik atuinermi avatangiisinut iluaqutaasut aamma iluaqutaanngitsut.

6.17	Gert Asmund apeqqutunik pingaaruteqartunik ilanngussaq 1 aamma 2-mi paasisaqarsimavoq, taakku Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi ilanngunneqartariaqarput.	Nalunaarneqarpoq	Inassuteqaatit arlalialuit ilanngussaq suliassat nassuiaassutigineqarneranni 1-imiittut aamma 2-miittut GME-mit Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni.	Soqanngilaq
6.18	Ataatsimut oqaaseqatit naqqiissutillu; 1. Takussutissiaq 2.2: Nalunaarneqartariaqarpoq nunaqarfik Qassimiut tikeraarneqarsimangitsoq aamma nassuiaassutigineqarluni sooq tamanna pisimanginnersoq 2. Immikkoortoq 3.1: Oqaaseqatigiit "Siullermik Kalaallit Nunaat Kalaallit aamma Danskit naalakkersuisunit ataqatigiissunik aqunneqaralarpoq, Danmarkimit 1979-imi 'namminersornerulluni oqartussaaneq' tunniunneqarpoq" eqqunngitsumik paasissutissiivoq taarserneqartariaqarluni uannga "Kalaallit Nunaat Danmarkip Naalagaaffianut amtitut 1953-imi ilanngutsinneqarpoq, tamatumalu kingornatigut 1979-imi Namminersornerulluni Oqartussaasutut naalakkersuisoqalerpoq (killilimmik namminersorneruneq). Tamatuma saniatigut	1. Angalanermi pineqartumi tassanerpiaq assartuinermi iluatsinngimmat. Angalanissami tulliuuttumi pilersaarutigineqartumi Qassimiut ilanngunneqassapput. 2. Kalaallit Nunaata aamma Danmarkip akornanni pissutsinut tunngasuni oqaatsit atorineqartut misissorneqassapput aamma iluarsineqarlutik. 3. Inatsimmut innersuussutigineqartut paasiniarneqassapput eqqortuunerit aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi kiisalu Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi eqqortumik nutserneqarlutik. 4. Takussutissiani 4.1-imi aamma 4.2-mi	Takussutissiat, inatsisit il. il. suliniutip aqqissuussaananut attuumassuteqarunnaartut Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi nutarterneqaannarnatik kisianni aammattaaq suliassat nassuiaassutigineqarneranni nutarterneqarumaarput.	1. Takussusiaq 2.2-mi ulluisa allannguutaat iluarsineqarput 2. aamma 3-mi inassuteqaatit tunngavigalugit inaarutaasumik suliassat nassuiaassutigineq arnerani allanngortinneqass apput 3. Tammana inaarutaasumik suliassat nassuiaassutigineq arnerani

	<p>oqariaaseq “Danmarkimit illersornissamut tunngasut aamma nunanut allanut tunngasuteqartut tigummiinnarneqarput” allanngortittariaqarpoq imatut “illersornissamut attuumassuteqartut aamma nunanut allanut tungasut naalagaaffeqatigiinnerup iluaniiginnassapput.”</p> <p>3. Immikkoortoq 3.2: Suliniutit angisuut pillugit Inatsit eqqortumik taaneqartariaqarpoq “Suliniutini angisuuni illuliortiternernik sanaartornernillu suliassat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 25, 18. december 2012-imeersoq”, taamaalilluni ukiorisaa taaneqarsimanngimmat.</p> <p>4. Takussutissiat 4.1, 4.2, 4.3, 4.5: Takussutissiani ilanngunneqarsimasut tamarmik allanneqarnerani nassuiaassutigineqassapput. Naatsorsuutigineqarpoq toorneq mikisoq tassaasoq Narsaq aamma titarnerit sungaartut tassaasut aqquserngit? Takussutissiani aamma tabelini allannerit tamarmik kalaallisut aamma danskisut nutserneqartassapput.</p> <p>5. Immikkoortoq 4.2.3: Oqaaseq “grabjergslageret” paasinarsartariaqarpoq aamma sumi inissisimakannernera takussutissiami 4.1, 4.2 aamma 4.3-mi nalunaarneqarluni.</p> <p>6. Immikkoortoq 9, soqutigisaqartut allattorsimaffianni: “Kultureqarnermi, Sunngiffimmi aamma pinaveersaartitsineri ingerlatsivik (Narsaq)” taaneqarsimavoq, mannakkut atorunnaarsimavoq. Ingerlatsivik</p>	<p>periarfissat marluk nassuiaassutigineqarput taamani 2011-imi suliassat nassuiaassutigineqarnerat ineriartortinneqarmat. Takussutissiat taakku suliniutip ilusilersorneqarneranut naleqqukkunnaarput. Takusutissiaq 4.3 assut immersorneqarsimavoq kiisalu Takussutissiat nutserneqarsimasut Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineri aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi ilanngunneqassapput. Takussutissiaq 4.5-imi takutinneqarpoq sumiiffiit periarfissat allat tulluurtut (Takorlugaq 1) tassani Kuannersuarnik akuiaaffik inissisimatinneqanngilaq.</p> <p>5. Ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut inissiiffissatut allatut periarfissat takussutissiami 4.3-mi takutinneqarput. Takussutissiaq 4.1 aamma 4.2 suliniutip nassuiaatigineqarneranut attuumassuteqanngillat sumiiffiit ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut inissiiffissatut aallat eqqarsaatigalugit.</p> <p>6. Nalunaarneqarpoq</p>		<p>erseqqissaatigineq arpoq</p> <p>4. Tamaanna inaarutaasumik suliassat nassuiaassutigineq arnerani erseqqissaatigineq arpoq</p> <p>5. Takussutissiat inaarutaasumik suliassat nassuiaassutigineq arnerani erseqqissaatigineq arput aamma nutarterneqarlutik</p> <p>6. Tamaanna inaarutaasumik suliassat nassuiaassutigineq arnerani ilanngunneqarpoq</p> <p>7. Tamaanna inaarutaasumik suliassat nassuiaassutigineq arnerani ilanngunneqarpoq</p> <p>8. Qujanaq,</p>
--	---	--	--	---

	<p>mannakkut immikkoortinneqarsimavoq makkununnga: Meeqqanut aamma Kultureqarnermut Ingerlatsivik (Nanortalik) aamma Innunnik Isumaginninnermut Allaffeqarfik (Qaqortoq).</p> <p>7. Section 9; in the stakeholders list “Greenland Tourism and Business Council” is mentioned, which no longer exists, but divided up into two separate companies, respectively. Visit Greenland (Greenland Tourist) and “Greenland Business”</p> <p>8. Immikkoortoq 9, soqutigisaqartut allattorsimaffianni “Greenland Tourism and Business Council” taaneqarpoq taana atorunnaarsimavoq, suliffeqarfinnullu marlunnut immikkoortinneqarluni, tassaasunut Visit Greenland (Greenland Tourist) and “Greenland Business”.</p> <p>9. Immikkoortoq 9, soqutigisaqartut allattorsimaffianni “Savaatillit Peqatigiifiat” taaneqarpoq, kisianni taaguutaat eqqortoq tassaavoq “Savaatillit Peqatigiit Suleqatigiissut”, naaligasagaq SPS, Savaatillit Peqatigiit Suleqatigiifiat.</p> <p>Nunarsuarmi aningaaservissuaq (World Bank – Verdensbanken) NRM tungasoq ammartanngilaq. Ingerlaqqiffissaq iluarsineqassaaq.</p>	<p>7. Nalunaarneqarpoq</p> <p>8. Nalunaarneqarpoq</p> <p>Nalunaarneqarpoq</p> <p>Nalunaarneqarpoq; ingerlaqqiffissaq iluarsineqarumaarpoq.</p>		<p>tamaanna inaarutaasumik suliassat nassuiaassutigineq arnerani ilanngunneqarpoq</p> <p>9. Qujanaq, tamaanna inaarutaasumik suliassat nassuiaassutigineq arnerani ilanngunneqarpoq</p>
6.19	Kommune Kujalliap sanaartorerup	Sanaartortitsinerup nalaani	Naatsorsuutigineqartariaqar	Soqanngilaq

	<p>ingerlatsilernerullu nalaani ineqarnermut pilersaarut sukumiisoq kissaatigaa. Narsami imaluunniit qooqqumi najugaqartitsinermi inunnik isumaginninnikkut kinguneri suusinnaappat? Sanaartortitsinermi aamma ingerlatsilernerup nalaani najugaqartitsinermi assigiinngissutsit suusinnaappat? (Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi 5.9-mut assingusumik).</p>	<p>aatsitassarsiorfiup eqqaani najugaqarfissap inissinnissaa pilersaarutaavoq. Aatsitassarsiorneq ingerlanneqalerpat ataatsimut tikittarlutik aallartarlutillu (FIFO) sulisartunut najugaqarfissaq nunaqarfiusaq Narsap avataani inissinneqassaaq. Ineqartitsinermut paasissutissat sukumiinerusut Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi ilanngunneqarumaarput (Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi 5.9-mut assingusumik).</p>	<p>poq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi sulisunut inissaritinneqartuni avatangiisinut sunniutissaritinneqartut ilaatinneqarumaartut.</p>	
6.20	<p>10. Attaveqaasersuutit, tassunga ilanngullugit (piujuaannartitsinermi) nukissiaq, timmisartumik/imaatigut assartuineq, nukissiamik aamma eqqakkanik suliaqartarnerit, Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermut (aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermut) periarfissatut ilanngunneqartariaqarput naalakkersuisut, kommunip aamma aatsitassarsiorfiup akornanni isumaqatiginninniarnermi najukkami inuiaqatigiit ineriartornerannut tamakku kingunerisassaasat tunuliaqutaralugit. Assinganik kommunimut pingaartuuvooq suliniummi sulisussanut ineqarfissanik nutaalianik ataannartussanik pilersitsinissaaq. (Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi 5.16-imut assingusumik).</p>	<p>9. Suliniummut atatillugu attaveqaasersuutit sapinngisamik pisariaqartut pilersinneqassapput. Sunniutissat Iluaqutissallu pillugit Isumaqatigiissutissamik isumaqatigiinniarnermi ingerlanneranni attaveqaasersuutitut tunngasut ilaat siunissami ineriartortinneqarnissaasat oqallisigineqassallunilu paasineqassapput. (Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi 5.16-mut assingusumik).</p>	<p>Inassutigaarput suliffeqarfimmit suliassat nassuiaassutigineqarneranut 41, imm. 5 ilanngunneqassasoq: avatangiisinut sunniutaasut attaveqaasersuutit ineriartortitsinernut tamanut tunngatillugu.</p>	<p>Inassutigineqartoq imm. 5, qupp. 41: “avatangiisinut sunniutaasut attaveqaasersuutit ineriartortitsinernut tamanut tunngatillugu” inaarutaasumik suliassat nassuiaassutigineqarnerannit ilanngunneqarpoq.</p>

6.21	<p>Eqqaaneqarpoq (imm. 4.2.3) ujaraaqqat seqummakut sinnikut toqqorneqarsinnaanissaannut uku periarfissaanut ilaasut: qooqqumi, tatsimi, kangerlummi. Erseqqinngilarli "qooqqumi" aamma "kangerlummi" sumerpiaq inissisimanersoq. Taakku periarfissat tamarmik ataasiakkaarlutik avatangiisinut kingunerisassaata nalilersorneqartariaqarput ujaraaqqat seqummakut sinnikut mianerinnilluni sumut pineqarnissaat eqqarsaatigalugu. (soorlu Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi 5.28-mi assigalugu)</p>	<p>Sumiiffiit arlaqartut nalunaarneqarput ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik inissiivissatut tulluurtuunerat nalilersorneqarluni. Aaqqiissutissatut kissaatigineqarnerpaaq tassaavoq Taseq. Misissuinerit taamatut inerniliisut Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi saqqummiunneqarumaarput. (soorlu Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi 5.28-mi assigalugu)</p>	<p>Maannakkorpiaq ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik inissiiffissatut periarfissani sapusiorfissatut pitsanngitsut tassaapput qooroq, ima/ kangerluk. Paasissutissat sukumiinerusut piniarlugit ingerlaqqiffissaq una maliguk:</p> <p>http://www-pub.iaea.org/books/IAEABooks/7054/The-Long-Term-Stabilization-of-Uranium-Mill-Tailings</p> <p>Pissutaasunik pitsaanerusumik paasititsiniarluni tassa ujaraaqqat seqummakut sinnikut sumut inissinneqarnissaanut kissaatigineqarnerpaamut tunngatillugu GME-mut inassuteqaatigineqarpoq, inaarutaasumik misissuinerit tamaasa Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi</p>	<p>Suliummi periarfissat allat tamarmik Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi ilanngunneqarsimasutut isigineqarput.</p> <p>Suliassat nassuiaassutigineqarnerat allanngortitsisoqassann gilaq.</p>
------	--	--	---	---

			ilanguteqqullugit.	
--	--	--	--------------------	--

II. Soqutigisaqartut 7 KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

No.	Apeqquutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
7.1	KS qujamasuppoq Kalaallit Nunaata kujataani Kuannersuarni suliniut pillugu ullunik 35-nik piareersaataasumik tusarniaaneq oqaaseqarfiginissaanut periarfissinneqarami. KS-ip iluarisimaarpai suulluunniit aallartitsinerit ammasuunermik innuttaasunillu peqataatitsinermik siuarsaanerit, taamatullu kikkunnik tamanik piareersaataasumik tusarniaaneq alloriarneruvoq pitsaasoq.	GME suliffeqarfinni siullerpaajuvoq taamatut ullunik 35-nik piareersaataasumik tusarniaanermik ingerlatitsisuulluni, nuannaarutigaa lu oqallittarfik tamanna aqutigalugu suliniummik siunnersuutigineqartumik saqqummiussinermik siuarsaaneq.	Oqaaseqarfigineqanngilaq nalunaarutitut isigineqarmat.	Soqanngilaq
7.2	Erseqqippoq piareersaataasumik tusarniaanerup siunertaa pingaarneq tassaasoq suliniutip ingerlatilernerani siusissukut isummersorfiulluurtumik peqataatitsisoqarnera. Tamanik peqataaffigineqartumik tusarniaanissap ingerlatilinninnerani piareersaataasumik		Oqaaseqarfigineqanngilaq nalunaarutitut isigineqarmat.	Soqanngilaq

	<p>tusarniaanerup ingerlanneqarnera suliniummi piffissami siusissukkut tulluartunik soqutigisaqartunik aamma oqartussaasunik suliffeqarfiup attaveqalernissaa, tassunga ilanngullugit kommuninik. Aammattaaq soqutigisaqartut suliniutip qanoq ingerlanneqarnissaanut allatut aaqqiinissanik piunasaqaateqarsinnaassammata.</p>			
7.3	<p>KS-ip atortut misissorpai qinigassanillu allanik siunnersuuteqarnissaq erseqqissaasunillu apeqquteqarnissaq ajornakusoortillugu suliniut qaasiunnarluni nassuiaassutigineqarmat. Suliniutip ingerlannerani tunngaviusumik misissuinerit atortuni issuarneqarneri takuneqarsinnaasimangillat imaluunniit suliniummik ingerlatsinermi ilaasut pillugit naliliinernik sukumiisunik kinaassusersiuinngitsunik issuaanernik atortuni takusaqartoqarsinnaasimangilaq.</p>	<p>Suliniummik nalunaarusiat tamarmik piviusunngortinneqarsinnaanissaattut nalunaarusiatut naammassineqangajalerput soorlu aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersunertut aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnertut. Taamaammat paasissutissat tamaasa pissarsiarineqarsinnaangillat naammassineqartinnagit. Suliaq ingerlavoq naammassippallu Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerinii aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi uppersarsineqarumaarpoq. Suliassat nassuiaassutigineqarneranni pingaarnertut naatsorsuutigineqarpoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersunermik aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermik assersuuteqartussatut, sukumiisuunngitsunilli, tassami Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik</p>	<p>GME-p oqaaseqaataanut oqaaseqaateqanngilaq.</p>	<p>Soqanngilaq</p>

		Nalilersuinermi aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi tamanna isumagineqarumaarmat.		
7.4	(Aarhus Universitetimi Nationalt center for Miljø og Energimit) DCE-mit akissummi ilanngunneqartumi paasissutissat ersersippaat nukissiorfimmik pilersaaruteqartoqartoq dieselimik orsussatortumik aamma Narsap kuuanit sapsuaqarluni. Paasissutissat saqqummiunneqartumi ilaanngillat, tassani takutinneqarpoq maannakkut paasissutissaqartoq pingaartunik piareersaataasumik tusarniaanerni pappilissanut ilanngunneqarsimasussaagaluartut taamaaliornikkullu suliap ingerlaqqinnerani ilaatinneqarsimasussaagaluartut.	Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermut nalunaarusianut tapiliussat pisortat misissuinerisa ingerlanneqarnerata nalaani takuneqarsinnaasunngortinneqassapput. Misissuinerit aamma nalunaarusiat inernerit naammassineqartinnagit paasissutissat kikkunnit tamanit takuneqarsinnaasunngortinneqarnissaat naleqqutinngilaq.	GME-mut innersuussutigineqarpoq nukissiorfik pilersaarutigineqartoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit sukumiisumik ineriartortissagaa.	Soqanngilaq
7.5	Nalinginnaasut isumaliutigineqartut aamma qanittumiittooq TANBREEZ-ip suliniutaa pillugu Avatangiisinullu Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit assersuussinerit tunngavigalugit aamma nalunaarusiaq “Kuannersuarni uranimik piiiaffik pillugu avatangiisinut kingunerisassaagallartut” Riso-mit 1990-imi saqqummersinneqartoq pillugu kommuni illoqarfimmut Narsamut qanittumi ammasumik piiiaffeqarnissaanut isumakuluuterpassuaqarpoq,	GME-ukiu arlaqartuni sulisimavoq suliarinnittarfimmik aamma piiavimmik, malmimik aamma ulorianartunik akulinnik isumannaatsumik suliarinnittarfissamik ilusilersuilluni. Ilusilersuinerit taakku mi akilersinnaassutsimik misissuinermit aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi ilanngunneqassapput.	Kingunerisinnaasai aammattaaq sunniutit annertusiartortut Suliassat Nassuiaassutigineqarneranni takuneqarsinnaavoq, Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi qupp. 41-mi aamma qupp. 42-mi, taakkulu Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi	Soqanngilaq

	<p>minnerpaamik ulorianartunik akulinnik uranimik, fluoridimik, thoriumimik, zinkimik aamma aqerlumik akoqarmata.</p>		<p>sukumiinerusumik ineriartortinneqarnissaat innersuussutigineqarpoq.</p>	
7.6	<p>Narsamit paaaffimmut ungasissusaa pillugu KS-ip assut paasiuminaatsippaa, taaneqartutut 10 km-usumut, nunap assingani ungasissusia 6-7 kilometeriusutut uuttorneqarsinnaammat. Tamanna paatsiveerussaataasorujussuvoq. Suliniut nassuiarneqarneratut paaaffittut ammasutut ingerlatiinnarneqassappat tamanna Narsami innuttaasunut annertuumik aarlerinartorsiorfitsissagunarpog, aatsitassarsiorfimmit pujoralannik najuussuinikkut aammattaaq illoqarfimmi erngup imerneqarsinnaasup mingutsinneqarneratigut. Aammattaaq pujoralannik siaruarterinerup kingunerinerisinnaavaa aatsitassarsiorfiup eqqaani sumiiffimmi annertuumi savaateqarnerup taamaatinneqarneranik.</p>	<p>Nioqutissiornermut atortussat siunnersuutigineqartut illoqarfimmiit 10 km-it miss. ungasitsigisumiipput. Paaaffimmit Narsamut 6-7 km missiliorpaat. Savaateqarfik kisiartaalluni sunnertittusaq Narsap Iluaniippoq aatsitassarsiornermik ingerlatsiviup eqqaata tungaani.</p>	<p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi Suliassat Nassuiaassutigineqarneranni qupp. 41-mi, imm. 5-imi, kingunerisassanik misissuineq aamma pinaveersaartitsilluni ikiuutaasussanillu iliuuserisassat ineriartortinneqarnissaat ilanngunneqarput, soorlu assersuutigalugu pujoralannut, radionukliderit aatsitassarsiorfimmeersut aniatinnerannut aamma imermut, imermut nunap iluanersumut, aamma imermut imerneqartussamut. Naatsorsuutaavoq sukumiinerusunngortinneqarnis saa Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineq aqutigalugu tamanut takusassanngortinneqassasut.</p>	<p>Soqanngilaq</p>

7.7	<p>Kalaallit Nunaata kujataani sumiiffik akuttunngitsumik sakkortuunik nunasarnernik nalaanneqartartuuvoq, tamatuma aatsitassarsiorfiup eqqaatungaani nunami annertuumi pujoralaap siaruartinnginnissaa pinngitsoortissinnaanngilaa. Tusarniaanermi allagaatit takutippaat pilersaarutaasoq taamaallaat 10 mikrometerisut annikitsigisoq uuttortarneqartarnissaanik pilersaaruteqartoqartoq, tassani DCE-p innersuussutigaa pujoralak 2,5 mikrometeri tikillugu uuttortarneqartassasoq. Pujoralaat tappiorannartut anginerusunit siaruartiternerusarput, ajoqutaanerusarlutillu. Aarlerinarpoq tekniki toqqarneqartoq, avatangiisinut ajornartorsiortitsisartoq, ajoqusiinernik annikinnerulersitsisartoq, toqqarneqarsimammat.</p>	<p>GME ingerlaavartumik pujoralannik nakkutillineq 2012-imiilli ingerlassimavaa. DCE-p innersuussuteqarnermini ilannguppaajanaarimi 2014-imi PM2,5-imik tunngaviumik misiligitissarsisimaneq. GME-p tamatuma kingornatigut High Volume Air Sampler-imik ikkussivoq PM2,5-imillu uuttuisarneq piumasaaqatigineqarnissaa misissorlugu, taamaaliornikkut tamanna Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi naliliinernut ilanngunneqarniassammat.</p>	<p>GME-mut innersuussutigineqarpoq pujoralaat tappiorannartut 2,5 mikrometerit angissusillit sanaartornermi aamma aatsitassarsiornermi allatigut tamatigut nakkutigeqqullugit (ingerlatsineq il. il.).</p>	<p>Inaarutaasumik Suliassat Nassuiaassutigineqarneranni pujoralaat pillugit immikkoortoq sukumiinerusumik allaaserineqarumaa rpoq.</p>
7.8	<p>KS-ip kajumissaarutigaa Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerimik misissuinerimik misissorneqassasoq suliniutip aatsitassarsiorfittut matoqqasutut ingerlanneqarsinnaanissaa periarfissaqarnerisooq, aammattaarlu aarleqqutigaa periarfissaq tamanna piareersaataasumik tusarniaanermi ilanngunneqarsimanngimmat. Allani teknologinik peqarpoq isumaliutigineqarsinnaasariaqartunik, tassunga ilanngullugu sumiiffimmi pissusissamisut ilusileeqqinneq/saliinermi. Tekniki tamanna suliniutip avatangiisinut aarlerinartoqalersitsinissaanik annikillisisitsussaavoq. Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerimik inaarutaasumi allatut aaqqiissutissatut sukumiisumik</p>	<p>Suliniut ineriartortinniarlugu periarfissanik arlalinnik misissuisimavugut, ineriartortitsinissamullu periarfissaq siuarsarniarparput, aningaasaqarnikkut sinneqartoorfiusussatut aamma avatangiisinik piujuaannartitsisuusussatut. Sumiiffimmi siuariarneq nunarsuarmi sumiiffippassuarni pitsaanngitsunik inernernik kinguneqartarsimavoq, GME-lu isumaqarpoq tamanna tassunga sillimmataasumut tulluurtuunngitsooq. Sillimmataasup nunataata sanna (geologia) sumiiffimmi salinneqarnissaanut tulluurtuunngilaq. Avatangiisit</p>	<p>Aatsitassarsiornermik ingerlatsinerimik sulinerimut periutsit sumiiffimmut immikkut ittuupput pissutsillu assigiinngitsut pisariaqartuullutik, soorlu: malmi qanoq ittuunersoq, pitsaassuseq, malmip qanoq ititigisumiinnera, sillimmataasup angissusia il.il. Tulluurtuuvoq aatsitassarsiorfik noqqaavigissallugu nunap iluani aatsitassarsiorfimmik imaluunniit sumiiffimmi</p>	<p>Soqanngilaq</p>

	nassuiarneqarsimasussaagalarpoq.	annertunerusumik sunnerneqarnissaa malugineqassaaq tamanna annertusineqarpat.	saliinermik sooq atuinnginniarnanut tunngavilersueqqullugu.	
7.9	Risøp nalunaarusiaani 1990-imeersumi sumiiffimmi tassani suliniut assingulluinnartoq misissorneqarpoq, taamaattumik imaakkunarpoq akuutissat fluoritallit ataatsimoornerat aarleqqutigineqarnerpaalluni, taakku inunnut, eqalunnut aamma tamaani savanut ajoqusiisinnaammata. Nalunaarummi missiliuunneqarpoq tamaani fluorimik akoqarnerata qaffariaataa aatsitassarsioreernerup kingornatigut suli ukiut 100-t miss. peqarumaartoq.	Fluori pinngortitameereersuuvoq Kuannersuullu nalaani avatangiisimi ukiorpassuarni siaruarsimasuusimalluni saniatigut sunniuteqarsimangitsumik. Suliniummi suliassatut siunnersuutigineqartutut aatsitassanik piiaanermut ilanngullugu fluoride peerniarlugu imermik sukuiaaneq ingerlanneqartassaaq. Fluori flusspatitut (CaF ₂) peerneqartassaaq. Najukkami avatangiisini tamatumuunakkut fluorip annertussusiata ataatsimoorneranik annikillisisarpoq. GMEL aningaasaliissuterpasuaqarsimavoq fluoridip ingerlatsinermi aamma matusinermi isumannaatsumik suliarineqartarnissanut periutsinik nalilersuinissamut. Fluorid malmimit suliarinneqqaarnermi sukumiisumik suujunnaarsinneqartassaaq. Imermi fluori salinneqartoq atortumi suliarinninnermut atorneqartartumi ataatsimoortinneqartassaaq, taamaaliorneq aatsitassaliortarnermut arlalinnik pitsaaqutitaqarmat. Imeq	GME uku oqaaserineqartut pillugit uppernarsaasariaaqarpoq: ” Fluori pinngortitameereersuuvoq Kuannersuullu nalaani avatangiisimi ukiorpassuarni siaruarsimasuusimalluni saniatigut sunniuteqarsimangitsumik.” GME-p soqutigisariaaqarpaa qaqqap qaava ukiuni tuusintilikkaani imermit ”salinneqartuartarsimammat” natriumfluoridimillu minnerusumik akoqarluni. Taamaattorli qaqqap qaavanit itinerusumi natriumfluoridimik 1% tikillugu annertussusilimmik peqarsinnaammat, taakkulu qaqqat aatsitassarsiornermi eqqorneqartussaapput. Tamatuma pilersissavai nutaanik aallerfissat aatsitassarsiorfissatut	GME-p nalunngilluinnarpaa aatsitassarsiornermi k suliniutip ingerlannerani avatangiisit fluorimik annertusiartortumik peqalernerat qanoq ilungersunartigisoq. GME-p taamaattumik aatsitassarsiorfiup ilusilersornerani fluorid naatsorsuutigaa, soorlu assersuutigalugu erngup fluorimik annertuumik akullip Narsap qooruanut kuuanullu kuutsinnissanut pinngitsoortitsisussamik.

		<p>tamavimmi koncentratorimit peerneqartoq fluorid peerniarlugu suliarineqassaaq. Aningaasaqarniarneq eqqarsaatigalugu fluoridimik piaanermut atortut ilusilersorneqassapput ikkussorneqarlutillu imermik passussisussanngorlugit.</p> <p>Tunngaviumik killiliussanit qaffanneqareersunit fluorimik suli annertunerusumik aniatitsisoqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq.</p>	<p>siunnersuutigineqartuneersut aamma sequtserinermik ingerlataneersut natriumfluoridimik akullit (pujoralak, ujaqqat igitassat, il.il.). GME innersuunneqarpoq aallerfissat nutaat pillugit avatangiisinut kingunerisinnaasaasa sukumiisumik nalilersorneqarnissaannut ineriartortitseqqullugu.</p> <p>Imeq igitaq imerpalasoq pillugu avatangiisinut killissarititaasutut naleqartitat aamma silaannarmit ingerlanneqartut tappiorannartut partikelit radioaktiviunngitsunik mingutsitsisut, tassunga ilanngullugu fluor, akuersissuteqarnissamut piumasaaqatitut ilaasariaqarput.</p> <p>Innersuussutigineqarpoq fluorimik ajornartorsiuteqarneq ilumoorulluinnarlugu tiguneqassasoq.</p> <p>Aatsitassarsiorfiup sukumiisumik makku fluorimik pilersitsisartut</p>	<p>Aatsitassarsiorfiup ilusilersornerani imeq kuuttoq tamarmi avatangiisinullu aniatitsinerit laboratoriani misileraanerit annertuut tunngavigalugit aamma assersuusiornikkut sukumiisumik Avangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit ilanngunneqassapput.</p>
--	--	---	---	--

			<p>nalilersortariaqarpai:</p> <p>Immikkoortiterinermi eqqakkat ingerlaartut</p> <p>Kemiskiusunit avissaartinneqarnerannit eqqakkat ingerlaartut</p> <p>Imeq kuuffilersugaq assatamit ammasumeersoq</p> <p>Imeq kuuffilersugaq eqqagassaleriviup eqqaaneersoq</p> <p>Imeq kuuffilersugaq ujaqqanut eqimattanut eqqaavimmeersoq</p> <p>Gassinik pilersitsisoqalersarpoq aatsitassat svovlsyremik passunneqaraangata.</p>	
7.10	<p>Politikkikkut qanoq inissisimaneq pillugu nassuiaammi allassimavoq, "Junip 21-ani, 2009-mi Kalaallit Nunaat namminersorninngorpoq periarfissaqalerluni nammineq aalajangersaanissamut akisussaaffigissallugit inatsisinut tunngasut, politiit sulinerat aamma pinngortitami isumalluutitut oqartussanngornissaq." Tamanna eqqunngilaq, Kalaallit Nunaata inatsisinut tunngasut apeqqutit aamma politiit Kalaallit Nunaanni sulianerat akisussaaffigilersimangilaa.</p>	<p>Nalunaarneqarpoq; eqqortumik nassuiaateqarnissaa misissorneqassaaq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermut ilanngunneqarluni.</p>	<p>Oqaaseqaateqanngilaq</p>	<p>Suliassat inaarutaasumik nassuiaatigineqarnerani eqqortumik nassuiaassutigineqartoq ilanngunneqar-poq.</p>

7.11	<p>Suliniut taamatut annertussuseqartoq aamma avatangiisinut ulorianarsinnaasut erseqqilluinnartut nalilersuineq siusinnerusukkut aallartittariaqarsimasussaagalarpoq nalilissallugu inuiaqatigiit aningaasarsiornerannut isumaliutaasut nalunartunik annikillisisinersut taamatut illoqarfimmut qanittumik aatsitassarsiorfeqarnermi kinguneqarsinnaasunik arlaqartunik ulorianartunik akulinnik peqarfiusoq.</p>	<p>GME siullerpaajulluni suliffeqarfittut suliniutip ingerlannerani Suliassat Nassuiaatigineqarnerannut innuttaasunik tusarniaatitsivoq. GME-p piginnaatitaanermik peqareerpoq ullulerneqarsimasumik juulimi 2011-mi. Soqutigisaqartunik oqaloqatiginnineq 2011-lli siornatigut ingerlanneqalereerpoq, nangillunilu Suliassat Nassuiaatigineqarnerat tamaat aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnerit ingerlanneqarnerat tamakkerlugu.</p>	Oqaaseqaateqanngilaq	Soqanngilaq
7.12	<p>Suliniut taamatut annertussuseqartoq aamma avatangiisinut ulorianarsinnaasut erseqqilluinnartut nalilersuineq siusinnerusukkut aallartittariaqarsimasussaagalarpoq nalilissallugu inuiaqatigiit aningaasarsiornerannut isumaliutaasut nalunartunik annikillisisinersut taamatut illoqarfimmut qanittumik aatsitassarsiorfeqarnermi kinguneqarsinnaasunik arlaqartunik ulorianartunik akulinnik peqarfiusoq. (Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi 6.7 assigalugu).</p>	<p>GME siullerpaajulluni suliffeqarfittut suliniutip ingerlannerani Suliassat Nassuiaatigineqarnerannut innuttaasunik tusarniaatitsivoq. GME-p piginnaatitaanermik peqareerpoq ullulerneqarsimasumik juulimi 2011-mi. Soqutigisaqartunik oqaloqatiginnineq 2011-lli siornatigut ingerlanneqalereerpoq, nangillunilu Suliassat Nassuiaatigineqarnerat tamaat aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnerit ingerlanneqarnerat tamakkerlugu. (Inuiaqatigiinnut</p>		Soqanngilaq

		Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi 6.7 assigalugu).		
--	--	--	--	--

II. Soqutigisaqartut 8 NAPP (NARSAMI AALISARTUT PINIARTULLU PEQATIGIIFFIAT)

No.	Apeqquutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
8.1	Pisariaqartutut isigaarput immikkut ittumik Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerit aatsitassarsiorfimmuut aamma suliarinnittarfimmuut immikkut suliarineqassasut.	Suliniummik nalunaarusiat tamarmik piviusunngortinneqarsinnaanissaattut nalunaarusiatut naammassineqangajalerput soorlu aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinertut	Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerit uppersaasersuummi ataatsimi ataatsimoorinissaat ornigineqarneruvoq.	Soqanngilaq

		<p>aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnertut. Taamaamat paasissutissat tamaasa pissarsiarineqarsinnaanngillat naammassineqartinnagit. Suliaq ingerlavoq naammassippallu Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi uppersarsineqarumaarpoq. Suliassat nassuiaassutigineqarneranni pingaarnertut naatsorsuutigineqarpoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermik aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermik assersuuteqartussatut, sukumiisuunngitsunilli, tassami Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi tamanna isumagineqarumaarmat.</p>	<p>Ataatsimoortumik isiginnissinnaanermik pilersinneqassaaq, tassa imminnut ataqatigimmata aamma imminnut sunniuteqarfigeqatigiimmata.</p>	
8.2	<p>Aalisarnej piniarnerlu eqqarsaatigalugit pingaartuuvoq qulakkiissallugu mingutsitsisinnaanerup sapinngisamik annikinnerpaajutinissaa. Taamaamat mingutsitsisoqarneratigut aalisarnej imaluunniit piniarnej sunnerneqassappata</p>	<p>Tunnngaviumik misissuinerit maannakkut avatangiisinik nassuiaammik ilaqassapput, Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnerup tamakkerlugu ingerlannerani peqataanerit nuannaarutigaarput. Sunniutissat</p>	<p>Sunniutaasinnaajunnartut aamma tamatumunnga ilanngullugit annertusiartortumik sunniutit qupp. 41-imiittut aamma 42-miittut Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik</p>	<p>Soqanngilaq</p>

	<p>taarsiissuteqarnissamut isumaqatigiissut aatsitassarsiulinnginnermi suliarineqartariaqarpoq. (Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi 7.2-mut assingusumik).</p>	<p>Iluaqutissallu pillugit Isumaqatigiissutissaq pillugu isumaqatiginninniarnerni taarsiissutissat eqqarsaatigineqassapput aammattaaq tunngaviusumik paasissutissanik (Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi 7.2-mut assingusumik).</p>	<p>Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni ilaapput. GME-mut inassuteqaatigineqarpoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi sunniutaasinnaasut aamma annertusiartortumik sunniutaasinnaasut ingerlatsinernut siunnersuutigineqartunut tunngasut sukumiisumik ineriartortissagai.</p> <p>Mingutsitsinissaq pinaveersaartinniarlugu aamma annikillisarniarlugu periutsit kiisalu eqqakkanik passussineq sumiiffinnut aalajangersimasunut tunngasut periutsit ineriartortinneqartariaqarput, ingerlaavartumik pitsanngorsarlugit aamma aatsitassarsiorfimmi ingerlallugit. Periutsini tamakkunani tunngavigineqassapput siusinnerusukkut uranimik pïaaffinnik suliniutini misilittakkat ilikkarneqarsimasut, kikkut tamat eqqumaffiginninneri tapertaanerilu, maleruaqqusaliatigut piumasaaqatit aammattaaq</p>	
--	---	---	---	--

			sumiiffimmi suliniumut tunngasorpiat uuttuutit.	
--	--	--	--	--

II. Soqutigisaqartut 9 RASMUSSEN, JOHN

No.	Apeqquutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
9.1	Inassutigaa sukumiisumik arlaannaannut attuumassuteqanngitsumik paasitisiaanermik ingerlatsisoqassasoq aatsitassarsionnermi nalorninartuusinnaasut pillugit ingammik eqqakkanut tunngatilligu.	Siunnersortit arlaannaannut attuumassuteqanngitsut kingunerisassanik misissueqqissaarneq piareersarpaat. Siunnersortit arlaannaannut attuumassuteqanngitsut taamaattuttaaq piareersarpaat ujaraqqanut seqummakunut sinnikunut atortussat aamma eqqakkanut passussinermut atortussat. Danskit ilisimatuarnermik suliaqartut Kalaallit Nunaanni angalapput kinaassusersiunngitsumik uranimik piiaanermut paasissutissanut aamma apeqqutinik isumakuluutinullu akissuteqartarniarlutik. http://naalackersuisut.gl/da/Naalackersuisut/Departementer/Erhverv-Arbejdsmarked-og-Handel/Uran-oplysning-2014	Oqaaseqaateqanngilaq.	Soqanngilaq

II. Soqutigisaqartut 10 REHTMAR-PETERSEN, JAN

No.	Apeqquutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
10.1	<p>Aatsitassarsiorfiup atuunnerani ujaraaqqat seqummakut sinnikut 450 millionit tonsit missaanniittut pilersineqassapput taakkulu uninngatinneqassallutik uani Taseq (RSF A). Tamatumani aammattaaq mianerineqartariaqarpoq immikkoortiterivimmit imeq utersartoq akuutissanik radioaktviusunik akoqartoq.</p>	<p>Ilumoorpoq nioqqutissiornermit ujaraaqqat seqummakut sinnikut thoriumimik aamma uranimik akoqassammata taakkulu tatsip, taaguuteqartup Taseq naqqanut uninngatinneqartussaasut.</p> <p>Ujaraaqqat seqummakut sinnikut ukiumut pilersineqartartussat 3 millionit tonsiupput. Ujaraaqqanik seqummakunik sinnikut 450 millioninik pilersitsinissaq ukiunik 200-nik sivissuseqassaaq. Aatsitassarsiornissamut akuersissummik qinnuteqaammi nioqqutissiornermut pisinnaasaq tunngavigalugu ujaraaqqat seqummakuunngitsut sinnikut malunnaateqarluartumik annikinnerussapput. Ujaraaqqat taakku ujaraaqqat sumiiffissaani ilanngunneqarput ilusilersuineq ilisimaneqartoq aamma mianersortoq tunngavigalugu.</p>	<p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit suliasat nassuiaassutigineqarneranni qupp. 49, imm. 4.2 aamma 4.3 ilanngunneqarput eqqakkanik passussineq, paaaffimmi erngup iginneqartussap nakkutigineqarnissaanut iliusissatut pilersaarutit (tassunga ilanngullugu aammattaaq imermik iginneqartussamik passussineq) aamma imermik atuineq kiisalu suujunnaarsitsineq. Tamakku sukumiinerusumik Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit sukumiinerusumik ineriartortinneqassapput kiisalu igitassanut radioaktivitalinnut pilersaarummi (Radioactive Waste Management Plan - RWMP). Taanna RWMP oqartussaasunut akuerissutigineqartussanngorlugu nassiunneqartussaavoq.</p> <p>Suliffeqarfimmit</p>	Soqanngilaq

			oqaaseqarfigineqassaaq “ujaraaqqat seqummakut sinnikut 450 millionit tonsit missaanniittut pilersinneqassapput taakkulu uninngatinneqassallutik uani Taseq (RSF A).”	
10.2	Tasermit kooqarpoq kuunnera arlaatigut sakkortussuseqarpoq. Imeq qaqqat sivingarninit kuuttarpoq aamma nunap iluaneerluni. Anorersuarternera (niggertarnera) sakkortusiartuinnarpoq ukiullu tamaasa sakkortunera annertusiartorluni. GME-p pilersaarutai tunngavigalugit naggataatigut sapsiorniarput 62 meterimik imeq aqunniarlugu.	Tasermit tunngatillugu eqqaani avatangiisini pissutsit eqqumaffigaavut. Nunarsuaq iliuitsit pitsaanerpaat ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik inissivissami tulluurtumik ilusilersuiniarpugut. Immikkuualuttut misissueqqaarnermi aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi tunniunneqassapput. Immikkoortut tamarmik eqqarsaatigineqassapput.	Qupp. 49-mi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit suliasat nassuiaassutigineqarneranni imm. 4.2-mi aamma 4.3-mi ilaatinneqarput eqqakkanik nakkutiginninnissamut pilersaarutit (soorlu assersuutigalugit ujaqqat eqqakkat, ujaraaqqat seqummakut sinnikut aamma aatsitassarsiornermi eqqagassat allat) suujunnaarsinneqarnissaat. GME-mut inassutigineqarpoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit ilannguteqqullugit aamma sukumiisumik ineriartorteqqullugit: Ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut sapsiornissamut pilersaarusiorneq (sapsiarniarput qajannaassusia, ruujorsuit, imermik nakkutiginninnissamut atortut soorlu kuuffissat,	Inassutigineqart oq imm. 5, qupp. 41: “avatangiisinut sunniutaasut attaveqaasersuu tinik ineriartortitsiner nut tamanut tunngatillugu” inaarutaasumik suliasat nassuiaassutigineqarnerannit ilanngunneqar- poq. (Ukununnga akissuteqaatigin eqartut 3.3, 10.2, 10.4, 11.1 aamma 13.13 assigalugit)

			<p> napasuliat akujaaviit, erngup annertussusianut aqutsinermut kalerrisaarutit), ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut aamma eqqagassanut allanut qinngornernik radioaktiviusunik akoqartuinnaangitsunut, kisianni aammattaaq mingutsitsinernut qinngornernik radioaktiviusunik akoqanngitsunut aamma akuutissat kemiskiusut kunnerinut aamma suliarineqarneranut. Tassa ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut sulii akuusunut, ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut aamma eqqagassanut piareersaatit, ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut aamma eqqagassanut kuuffiit aamma kiviorarfiit, ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut katiteriffiit, ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik tatsimi passussinerit, imermik issingeersisarnerit, nunap iluanut seerisoqarnissaanik nakkutilliineq, ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik aamma ujaqqanik matorinerit, ajutoorsinnaanermut </p>	
--	--	--	---	--

			<p>upalungaarsimaneq aamma soorlu assersuutigalugu sapsusiaq ajortissagalarpat iliuuseqarnissat, ajutoornerup iluarsineqarnissaa aamma ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik nakkutilliinissamut aamma sissuernissamut iliuusissat kiisalu oqartussaasunit piumasaqaatigineqartut allat pillugit.</p> <p>Qupp. 52-imi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi, Suliassat nassuiaassutigineqarneranni, imm. 8-imi ilaatinneqarpoq aatsitassarsiornerup ingerlanneqarnera tamakkerlugu avatangiisinik aamma imermik iginneqartussamik nakkutilliinissamut pilersaarut. GME-mut inassutigineqarpoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi immikkuualuttut ilanngutissagai avatangiisinut aamma imermik iginneqartussamik nakkutilliinermut pilersaarut aammattaaq piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu</p>	
--	--	--	--	--

			<p>atortunik matuneqareersimasunik nakkutilliinissamik aamma sissuernissamik ineriartortitsissasoq.</p> <p>GME-mut inassutigineqarpoq Suliassat nassuiaassutigineqarneranni qupp. 50-imi, imm. 5-imi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi immikkuualuttut ilanngullugit avatangiisinut sunniutaasinnaasunik ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut, ujaqqanut igitassanut aamma aatsitassarsiornermi eqqagassanut tunngatillugu suujunnaarsitsinissamut ineriartortitsissasoq.</p>	
10.3	<p>Qanoq iliorluni Tasermit erngartoqannginnissat qulakkeerneqarniarpa, tassa tatsimiit aniasoortoqassagaluarpat? Qanoq iliorluni erngup sapsiakkut utsersortuunnginnissaa siunissami qulakkeerneqarniarpa?</p>	<p>Ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut sapsiiaq suliarineqassaaq sumilluunniit aniasoqarsinnaajunnaarsillugu aamma erngarsinnaajunnaarsillugu.</p> <p>Qajannaatsumik avatangiisinut avissaartinneqassapput mianersorluinnarluni ilusilersuinikkut.</p> <p>Suliniuummi pilersaarutigineqarpoq ingerlatsineq tamakkerlugu imermik atueqqittarnissaaq imermik sipaarniarluni.</p>	<p>GME-mit oqaaseqatigiit matuma kingulianiittut erseqqinnerusumik akineqartariaqarput:</p> <p>“Ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut sapsiiaq suliarineqassaaq sumilluunniit aniasoqarsinnaajunnaarsillugu aamma erngarsinnaajunnaarsillugu. Qajannaatsumik avatangiisinut</p>	Soqanngilaq

		<p>Eqqakkanut assaassap igai marloriaammik qaleriissitamik sananeqassaaq erngartoqarsinnaanera pinngitsoortinniarlugu. Ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut sapsusiap igai sularineqassapput ukiuni 10.000-ini sialummut akiuussinnaasunngorlugit ilanngunneqassaaq isumannaallisaatitut 50 %-imi qalliineq.</p> <p>Aatsitassarsiorfik matuneqareerpat piffissap sivikitsuinnaap ingerlanerani ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut sapsusiap imertaa ima minguitsigilersimassaaq, sapsusiamittoq Narsap Kuuanut kuutsinneqarsinnaalissalluni.</p> <p>Ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut sapsusiaq aamma ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik nakkutiginninneq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineramik nalunaarusiornermi sukumiisumik allaaserineqarumaarpoq.</p> <p>Maannakkorpiaq GME-mit annertuumik misissuineq ingerlanneqarpoq ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut sapsusiami imermi kemimut tunngasoq aamma taakku avatangiisini qanoq pisarnerannut tunngatillugu. Misissuinermi sammineqarput ingerlatsinerup nalaani,</p>	<p>avissaartinneqassapput mianersorluinnarluni ilusilersuinikkut.”</p> <p>Akissuteqaammi sammineqartariaqarput ingerlatsinerup nalaani aamma matusereernerup kingornatigut pisut. Qanoq iliornikkut qulakkeerneqarniarpat siunissami imeq sapsusiakkut utsersortuunnginnissaa?</p> <p>Inassutigineqarpoq ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut atortunut aamma eqqaavinnut allanut nakkutilliinissamut pilersaarusionerq aatsitassarsiorfimmi ingerlanneqassasoq. Ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik aamma eqqaavinnik allanik sivirusumik nakkutilliineq ineriartortinneqartariaqarpoq aatsitassarsiorfiup matuneqarnissaa sioqqullugu. Tamakku aammattaaq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni qupp.</p>	
--	--	---	--	--

		<p>matusinerup nalaani aamma matusinerup kingornatigut pisartut. Sumiiffinni uuttortaanerit annertuut aamma tunngaviusumik misissuinerit ingerlanneqarput tassani maluginiarneqarluni sumiiffimmi erngup maannakkorpiaq qanoq issuseqarnera. Misissuisarfimmi (laboratoriami) misissuinerit naammassineqareerput sumiiffinni toqqarneqarsimasuni ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut uninngatitsivimmi kemiskiusut aalaakkaanerannut suussusersinerinut tunngatillugu. Misileraanerit tamakku maannakkut ingerlanneqarput qulakkeerniarlugu ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut kemiskiusumik tunngatillugu piffissami sivirusuuni aalaakkaanerit paasiniarlugu.</p>	<p>49-mi aamma 50-imi, imm. 4.2 aamma 4.3 kiisalu 4.5-imi ilanngunneqarput.</p> <p>Inassutigineqarpoq immikkoortut tulliuttut, ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut atortussat suliarineqarneranni, sammineqassasut:</p> <p>Ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut atortuni erngup qanoq qaffasitsigineranik nakkutilliineq. Annertuvallaamik imeqartitsinissaq inassutigineqanngilaq (tamatumuuna pinngitsoortinniarlugu utsersortoornissaq imaluunniit sapsuap aalaakkaanerani ajornartorsiuteqalernissaq). Ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut atortuni erngup qanoq qaffasitsigineranut kalerrisaarut. Ajutoornermut upalungaarsimanermut aamma iliuseqarnissamut pilersaarut.</p> <p>Sapsuorinissamut pilersaaruserneq (sapsuap qajannaassusia, ruujorsuit, imermik nakkutiginninnissamut</p>	
--	--	--	---	--

			<p>atortut soorlu kuuffissat, napasuliat akujaaviit, erngup annertussusianut aqutsinermut kalerrisaarutit), ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut aamma eqqagassanut allanut qinngornernik radioaktivusunik akoqartuinnaanngitsunut, kisianni aammattaaq mingutsitsinernut qinngornernik radioaktivusunik akoqanngitsunut aamma akuutissat kemiskiusut kunnerinut aamma suliarineqarneranut, tassa ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut sulikuusunut.</p> <p>Ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut aamma eqqakkanut allanut pilersaaruserneq.</p> <p>Ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik aamma eqqakkanik aniatitsineq aamma uninngatitsineq. Ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik ataatsimoortitsineq. Ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik imeq nunap qaavaneersoq atorlugu passussineq.</p> <p>Imerkissilluni suliarinninneq (imeq ujaraaqqanik</p>	
--	--	--	---	--

			<p>seqummakunik sinnikunik suliarinnittarfimmeersoq, aqquitiit pumpinik pumpiilluni ingerlaviit unikkallartarnerat, kuuffiit ajutoornerat).</p> <p>Seerisoqarnissaanik nakkutilliineq.</p> <p>Ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik matusineq.</p> <p>GME-mut inassutigineqarpoq paaavimmik matusinissamut sukumiisumik ineriartortitsissasoq, tamatumunnga ilanngullugit atorunnaarsitsineq aamma ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut atortunik ileqquattut pissuseqalertitsinissamut (soorlu assersuutigalugu ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik panertunngortillugit matusineq il. il.)</p> <p><i>“Aatsitassarsiorfik matuneqareerpat piffissap sivikitsuinnaap ingerlanerani ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut sapusiap imertaa ima minguitsigilersimassaaq, sapusiamiittoq Narsap Kuuanut kuutsinneqarsinnaalissalluni.”</i></p>	
--	--	--	--	--

			<p>Matuma siuliani saqqummiunneqartut uppersarneqassapput aamma nunami misissuineramik kiisalu misissuisarfinni (laboratoriami) misissuineramik tapertalerneqassallutik aamma piffissamut sivilisumut siumut takorloorneqarsinnaasunik. Eqqaavinnut atortut qajannaassusiat piffissamut sivilisumut nalorninartoqarnerat nalilersorneqassapput Taseq aamma sinneruttunut kemiskiusut uninngatitsivik (Chemical Residue Storage Facility - CRSF), taakkununga tamanut ilanngunneqassapput paasissutissat tapertaliissutaasut. Piffissamik sivilisumik qajannaassutsimik ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut sapiusiamut tunngatillugu paasinnineq, tamatuminnga sananissaq misileraalluni misissorneqartariaqarpoq minnerpaamik ukiuni 1000-ini atasinnaassasoq imaluunniit Kalaallit Nunaanni oqartussaasut piumasaat tunngavigalugit</p>	
--	--	--	---	--

			<p>saneqartariaqarpoq.</p> <p>Atortut tamarmik GME-mit tapertaritinneqarsinnaasut takussutissaqartissavaat akuutissat mingutsitsisut qaffasissusiat taaneqartoq "ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut sapusiap imertaa" ima "minguitsigilersimassaaq", tamanna akuersissuteqarnissamut piunasaqaatini atuuttuni malittarisassiuussisunut naleqqunnersoq, mingutsitsinernut radioaktivitaqartunut aamma radioaktivitaqanngitsunut aatsitassarsiorfimmik aamma atortunik matusinermi pissusissaatullu ilersitsinermi. Tamatumunnga ilanngullugit nuna paaaffiup eqqaaniittoq, illut, ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut atortut il. il., tamakkulu saniatigut immaqa ukiuni arlalinni aatsitassarsiorfimmik aanna atortunik matusereernerup aamma pissusissaatut ilersitsinerup kingornatigut, taava GME-mit uppersaasatit erseqqissut pigineqartariaqarput sumiiffik kemiskimut, tigussaasumik aamma</p>	
--	--	--	---	--

			<p>qinngornernut tunngatillugu isumannaatsumik pissusissaatut ilersitseqqinneqarsimasoq.</p> <p>Aatsitassarsiorfimmik aamma atortunik matusereernerup aamma pissusissaatut ilersitsinerup kingornatigut ukiuni arlaliusunik GME-mit uppernarsaatit erseqqissut pigineqartariaqarput, ilumut sumiiffiup kemiskiusumik, tigussaasumik aamma qinngornerit eqqarsaatigalugu isumannaatsumik ileqqumisut pissuseqalersimaneranik mingutsitsinernik radioaktiviusunik aamma radioaktiviunngitsunik nakkutilliinikkut.</p>	
10.4	<p>Aatsitassarsiorfimmik aatsitassaq nunguppat taava aatsitassarsiorfiup eqqaani eqqaavimmi tatsimi aamma kuummi tatsimiit kuuttumik eqqakkat 500 millionit tonsiussapput.</p> <p>Tamakku qanoq isumannaallisarneqassappat tamakkut sumiiffimmi mingutsitsinnginnissaat anguniarlugu?</p>	<p>GME-mit ujaraaqqat seqummakut sinnikut avatangiisinik immikkoortinneqarniarput marloriaammik qaleriisitamik igai kiffiuserlugit. Imeq ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut sapsiameersoq atorneraqqittassaaq suliarinnittarfimmuut utertittarlugu atoqqittussanngorlugu. Imeq suliarineqarsimasoq kuutsinneqassappat kuutsinnginnerani imermik akuneqassaaq.</p> <p>Aatsitassarsiornermut pilersaarummi takutinneqarpoq takutinneqarpoq ujaqqat</p>	<p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi Suliassat Nassuiaassutigineqarneranni qupp. 40-mi, imm. 4.2-mi aamma 4.3-mi, eqqakkanik qanoq pineqartarnissaannut pilersaarummik ilaqarput (soorlu ass. ujaqqanik eqqakkanik, ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik aamma aatsitassarsiorfimmik allat</p>	<p>Ilanngunneqartu ssatut siunnersuutaaso q imm. 5-imut qupp. 51-imut "ujaraaqqat seqummakut sinnikut, ujaraaqqat seqummakut, ujaqqat eqqakkat aamma</p>

		<p>108 millionit tonsit ujaqqanut eqqaavimmut pīiaaffimmik ingerlatsiffiup kittani toqqortorneqarniartut. Ujaqqat eqqakkat tassaavippūt ujaqqat sinneruttut ujaqqamik (Lujavrite), tassa aatsitassanik qaqutigoortunik aamma uranimik akoqanngitsut. Taanna Lujavrite malmitut isigineqarsinnaavoq tassa akoqassusia nioqqutissiarineqarsinnaasorinarmat aningaasarsiutaasinnaasumik. Ujaqqat eqqakkat maanna Kalaallit Nunaanni nunap qaavaneereerput malmimut qalliussaallutik.</p> <p>Pīiaanerit nalaanni pilersaarutaavoq 101 millioner tonsinik ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik immikkoortiterivimmit nioqqutissiornissaq aamma akuiaavimmit 10,6 millioner tonsinik ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik. Taakku nioqqutissiarineqassappūt aatsitassarsiorfiup matuneranit ukiut 37-t sinnerlugit. Taakku toqqortarineqassappūt nutaaliaasumi aamma sapsiami atajuartussami ukiunut tuusintinut atasussatut suliarineqartumi. Ujaraaqqat seqummakut sinnikut taakku kisiartaappūt aatsitassarsiorfimmi nioqqutissiarineqartussanik.</p>	<p>eqqakkanik) suujunnaarsitsineq.</p> <p>GME-mut inassutigineqarpoq sapingisamik piviusumik allatut iliuseqarsinnaanerit ilanngunneqarnissaat kiisalu tamakku immikkuualuttortaat ilanngullugit Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerimi ineriartortinneqassasut. Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerimi ilanngunneqassappūt: Ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut sapsiornissamut pilersarusiorneq (sapsiap qajannaassusia, ruujorsuit, imermik nakkutiginninnissamut atortut soorlu kuuffissat, napasuliat akuiaaviit, erngup annertussusianut aqutsinermut kalerrisaarutit), ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut aamma eqqagassanut allanut qinngornernik radioaktivusunik akoqartuinnaanngitsunut, kisianni aammattaaq mingutsitsinernut qinngornernik radioaktivusunik akoqanngitsunut aamma akuutissat kemiskiusut kuunnerinut aamma suliarineqarnerinut. Tassa ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut suli akuusunut,</p>	<p>aatsitassarsiorfi mmit eqqakkat allat avatangiisinut sunniutaasut suujunnaarsinne qarnissaat” suliassat nassuiaatigineqarneranni inaarutaasumik ilanngunneqarpoq. (Akissutigineqart oq taanna ukununga 3,3, 10.2, 10.4, 11,1 and 13.13 aamma akissutaavoq)</p> <p>Eqqaamallugu ujaqqat eqqakkat qaavata nalaa qaqqap nalinginnaasumik isikkuanut sanilliullugu qaffariaateqanga atsiarsimammat. Eqqakkanit</p>
--	--	--	--	---

			<p>ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut aamma eqqagassanut piareersaatit, ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut aamma eqqagassanut kuuffiit aamma kiviorarfiit, ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut katiteriffiit, ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik tatsimi passussinerit, imermik issingeersisarnerit, nunap iluanut seerisoqarnissaanik nakkutilliineq, ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik aamma ujaqqanik matoorinerit, ajutoorsinnaanermut upalungaarsimaneq, aamma soorlu assersuutigalugu sapsusiaq ajortissagaluarpat iliuuseqarnissat, ajutoornerup iluarsineqarnissaa aamma ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik nakkutilliinissamut aamma sissuernissamut iliuusissat kiisalu oqartussaasunit piunasaqaatigineqartut allat.</p> <p>Qupp. 52-imi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerimi, Suliassat nassuiaassutigineqarneranni, imm. 8-imi ilaatinneqarpoq aatsitassarsiornerup ingerlanneqarnera tamakkerlugu avatangiisinik aamma imermik</p>	<p>ujaqqanit taakkunannga qaqqamit itinerusumiittuni t siornatigut imermit kuuffigineqarsim anngitsunit kuunnertut pissusissamisoorut utut kuunnermit allaaneruvoq.</p> <p>Eqqaamallugu akuersinissamut apeqqut 7.9-miittoq allassimammat fluorimik ajornartorsiut ilumoorulluinnarlugu tiguneqassammat.</p>
--	--	--	--	--

			<p>iginneqartussamik nakkutilliinissamut pilersaarut. GME-mut inassutigineqarpoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi immikkuualuttut ilanngutissagai avatangiisinut aamma imermik iginneqartussamik nakkutilliinermut pilersaarut aammattaaq piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu atortunik matuneqareersimasunik nakkutilliinissamik aamma sissuernissamik ineriartortitsissasoq.</p> <p>GME-mut inassutigineqarpoq Suliassat nassuiaassutigineqarneranni qupp. 50-imi, imm. 5-imi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi immikkuualuttut ilanngullugit avatangiisinut sunniutaasinnaasunik ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut, ujaqqanut igitassanut aamma aatsitassarsiornermi eqqagassanut tunngatillugu suujunnaarsitsinissamut ineriartortitsissasoq.</p>	
--	--	--	---	--

10.5	<p>Natriumfluoridimi imerpalasumiinngitsumit pujoralaat 4-9.000.000 tonsit akornanniittut tamani tamaani teqqalassammata eqqarsaatigalugu taakkunanngalu taamaallaat 1 gram imaluunnit 2 gram inunnik toqutsisinnaammata, tamannalu ajornartorsiutaavoq annertoq (tak. Mt Laki Island, 1783 assersuut onlinemittog).</p>	<p>Natriumfluorid imerpalasuunngitsoq pillugu kisitsit issuarneqartoq ingasattajaarinapoq. Malmimik passussineq aamma nalilinnik ataasiakkaanik piiaaneq natriumfluoridimik annikillisisinermik naggataatigut kinguneqartarpoq.</p> <p>Innermik anitsisarneq aatsitassarsionermit assersuunneqarsinnaangilaq. Aatsitassarsiorneq nakkutigineqartarpoq. Pujoralannik siaruartiterineq aammattaaq nakkutigineqartarpoq. Tamakku Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit nassuiarneqarumaarput.</p> <p>Naatsorsuutigineqanngilaq natriumfluorimit pujoralaat aatsitassarsiorfimmit siaruartiternissaat. Aatsitassarsiorneq tamarmi nakkutigineqarumaarpoq aatsitassarsionermit suliffeqarfissuarmi tamarmi pujoralannik siaruartiterinissamik pinngitsoortitsinissamut pilersaaruteqarnikkut. Fluorid peerneqartoq tamangajammi immikkoortiterivimiitinneqassaaq, tassani imermi patajaallisarneqassalluni. Suliarinnittarfiup eqqaaniittoq imeq atoqqinneqartassaaq. Imeq atorlugu suliarinninneq ingerlanneqartarpoq</p>	<p>Avatangiisinut tunngatillugu radioaktiviunit mingutsitsinernut killissarititaasut, silaannarmi ingerlaartut aamma imermi igitami ingerlatsinissamut akuersissummi piumasaaqatitut ilaassapput.</p> <p>GME sukumiisumik akissuteqartariaqarput apeqqut 10.5-ip akinerani: ” Natriumfluoridimi imerpalasumiinngitsumit pujoralaat 4-9.000.000 tonsit akornanniittut”.</p> <p>GME-mut inassutigineqarpoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit sukumiisumik tapersersuilluni misissuinerit inernerinik ataani oqaaseqatigiit pillugit:</p> <p>”Naatsorsuutigineqanngilaq natriumfluorimit pujoralaat aatsitassarsiorfimmit siaruartiternissaat.”</p>	Soqanngilaq

		<p>avammut kuutsitsinnginnermi fluorid peerniarlugu. Tamatuminnga suliaq sukumiisumik Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinnermi sammineqarumaarpoq.</p> <p>Assersuusiorluni pujoralatsitsinnermi nunarsuarmi siuttuusunit aamma arlaannaannulluunniit attaveqanngitsunit siunnersortinit ingerlanneqartoq pujoralaat sunniutaat paasiniarlugu ingerlanneqarpoq. Assersuusiornerup tamatuma inernerit Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinnermi ilanngunneqarumaarput. Pujoralaat suut tamarmik assersuusiornermi ilanngunneqarsimapput.</p>		
10.6	GME-p ilisimasartik tamanut saqqummiuppaat?	<p>GME-p qinnuteqaatini naammassingajalerpaa, tamanna tamanit takusassanngorlugu nalilersugassanngorlugu saqqummiunneqassaaq 2015-imi. Taassuma saniatigut allanik GME nittartagarput, tamanik ataatsimiisitsisarnerit, nutaarsiassat allakkat aqqutigalugu tamanut saqqummersitaqarpoq paasissutissanik ilisimasanillu arlaqartunik saqqummersitsisareerpoq.</p>	Oqaaseqaateqanngilaq.	Soqanngilaq

II. Soqutigisaqartut 11 SPS (SAVAATILLIT PEQATIGIIFFIAT)

No.	Apeqqutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
11.1	Kuannersuarni aatsitassarsiorfik siuariartorpat, taava aatsitassarsiorfimmit / ujaraaqqanik eqqakkanik sinnikunik igitsisoqartariaqanngilaq.	Kuannersuarnut tunngatillugu siunnersuutigineqartutut aatsitassarsiulernissaq naleqqutinngilaq ingerlatsinerullu kinguneranik kuutsitsinikkut aniatitsisoqanngitsoq / ujaraaqqanik eqqakkanik sinnikunik. Ujaraaqqat eqqakkat sinnikut sinneruttut isumannaatsumik toqqorneqassapput aamma akuttunngitsumik nakkutigineqartassapput avatangiisinut aniatitsinikkut ajoqusiinissap pinngitsoortinnissaa qulakkeerniarlugu.	Eqqortuusorinarpoq GME-tut oqaatigissallugu Kuannersuarni aatsitassarsiornermik suliniummik ingerlatsisoqarsinnaanngitsoq malmimik immikkoortiterisoqartinnagu aamma malmip ilaanik naleqanngitsunik ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik toqqorsilluni inissiisoqartinnagu. Qupp. 49-mi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit suliasat nassuiaassutigineqarneranni imm. 4.2-mi aamma 4.3-mi ilaatinneqarput eqqakkanik nakkutiginninnissamut pilersaarutit (soorlu assersuutigalugit ujaqqat eqqakkat, ujaraaqqat eqqakkat sinnikut aamma aatsitassarsiornermi eqqagassat allat) suujunnaarsinneqarnissaat. GME-mut inassutigineqarpoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit ilannguteqqullugit aamma sukumiisumik	The suggested addition to point 5 p. 41 “, environmental impacts related to tailings, waste rock and other mine wastes disposal” is included in the final version of the ToR. (same answer is specified to 3.3, 10.2, 10,4 and 13.13)

			<p> neriartorteqqullugit: Ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut sapusiornissamut pilersarusiorneq (sapusiap qajannaassusia, ruujorsuit, imermik nakkutiginninnissamut atortut soorlu kuuffissat, napasuliat akujaaviit, erngup annertussusianut aqutsinermut kalerrisaarutit), ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut aamma eqqagassanut allanut qinngornernik radioaktiviusunik akoqartuinnaangitsunut, kisianni aammattaaq mingutsitsinernut qinngornernik radioaktiviusunik akoqanngitsunut aamma akuutissat kemiskiusut kunnerinut aamma suliarineqarneranut. Tassa ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut suli akuusunut, ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut aamma eqqagassanut piareersaatit, ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut aamma eqqagassanut kuuffiit aamma kiviorarfiit, ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut katiteriffiit, ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik tatsimi passussinerit, imermik issingeersisarnerit, nunap iluanut seerisoqarnissaanik nakkutilliineq, ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik aamma ujaqqanik </p>	
--	--	--	--	--

			<p>matoorinerit, ajutoorsinnaanermut upalungaarsimaneq aamma soorlu assersuutigalugu sapsusiaq ajortissagaluarpat iliuuseqarnissat, ajutoornerup iluarsineqarnissaa aamma ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik nakkutilliinissamut aamma sissuernissamut iliuusissat kiisalu oqartussaasunit piunasaqaatigineqartut allat pillugit.</p> <p>Qupp. 50-imi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni, imm. 4.5-imi ilaatinneqarpoq aatsitassarsiorfiup matuneqarnerani aqutsinissaq. GME-mut inassutigineqarpoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi immikkuualuttut ilanngutissagai aamma matusinissamut aamma ileqqatut pilersitseqqinnissamut piffissaq sivisooq eqqarsaatigalugu aatsitassarsiornermi eqqakkanut tunngatillugu, tamatumunnga aammattaaq ilanngullugit ujaraaqqat seqummakut sinnikut pillugit iliuusissanik ineriartortitsissasoq.</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Qupp. 52-imi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi, Suliassat nassuiaassutigineqarneranni, imm. 8-imi ilaatinneqarpoq aatsitassarsiornerup ingerlanneqarnera tamakkerlugu avatangiisinik aamma imermik iginneqartussamik nakkutilliinissamut pilersaarut. GME-mut inassutigineqarpoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi immikkuualuttut ilanngutissagai avatangiisinut aamma imermik iginneqartussamik nakkutilliinermut pilersaarut aammattaaq piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu atortunik matuneqareersimasunik nakkutilliinissamik aamma sissuernissamik ineriartortitsissasoq.</p> <p>Inassutigineqartoq imm. 5, qupp. 41: “avatangiisinut sunniutaasut attaveqaasersuutitik ineriartortitsinernut tamanut tunngatillugu” inaarutaasumik suliassat</p>	
--	--	--	---	--

			nassuiaassutigineqarnerannit ilanngunneqarpoq. (Ukununnga akissuteqaatigineqartut 3.3, 10.2, 10.4, 11.1 aamma 13.13 assigalugit)	
11.2	Savaatilinnut piujuaannartitsisoqarnissaa qulakkeerinnissutigineqartariaqarpoq. (Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi 9.2-mi assingusumik)	Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi Suliassat nassuiaassutigineqarnerata (aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnerup) qulakkeerpaat savaateqarneq pillugu aatsitassarsiorfimmit kingunerisinnaasat pitsaangitsut tamarmik misissuiffigeqqissaarneqarnissaat nalilersorneqarnissaallu. Nalilersuinerup inerneranut qularnaveeqqusiinissamut periarfissaqanngilaq tamanna sularineqartinnagu.	GME-p ataani oqaaseqatigiit sukumiisumik nassuiartariaqarpai: “Kingunerisassat – pitsaasut pitsaasuunngitsullu – savaatilinnut Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnerup ingerlannerisigut nalilersorneqassapput.” Avatangiisinut sunniutaasinnaasut aammattaaq sukumiisunngorlugit Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi ineriartortinneqassapput. Kingunerisassat – pitsaasut pitsaangitsullu – aammattaaq sunniutaasut annertusiartortut Suliassat Nassuiaassutigineqarneranni ilaapput aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup	Soqanngilaq

			<p>ingerlanneqarnerani nalilerneqassallutik.</p> <p>Aammattaaq suliffeqarfik oqartussaasumut tulluartumut ineriartortitsinermik saqqummiussissaaq: Avatangiisit illersorniarlugit pilersaarut, Qinngornernut Illersorneqarnissamut Pilersaarut, eqqakkat radioaktivusut passunneqarnissaannut pilersaarut, avatangiisinik nakkutilliinermut pilersaarutit. Pilersaarutit tamakku tamarmik ineriartortinneqassapput sulisunik, innuttaasunik aamma avatangiisinik illersuinissaq siunertaralugu, maannakut aammattaaq kinguaariit eqqarsaatigalugit.</p>	
11.3	<p>SPS-ip kissaatigaattaaq savaateqarnerup akornusersorneqannginnissaata qulakkeerneqarnissaa. Imatut paasillugu Kuannersuarni aatsitassarsionermik ingerlatsinernit savaateqarneq ajoquserneqassanngitsoq.</p>	<p>Kuannersuarmi suliniutip maannakutut savaateqarnermut akornusiinnginnissaa naatsorsuutigineqarpoq (Narsap qooruani savaateqarfik kisiat eqqaassanngikkaanni, taanna matuneqassaaq). Soorlu assersuutigalugu aatsitassarsionermik ingerlatsinermiit pujoralaat savaateqarfinnut siaruartiterneqassanngillat nunalu aamma</p>	<p>Avatangiisinut sunniutaasut aammattaaq sunniutit annertusiartortut Suliassat Nassuiaatigineqarneranni takuneqarsinnaapput aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup ingerlannerani</p>	Soqanngilaq

		<p>ivikkat mingutsillugit. Tamanna Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi sukumiisumik uppersarneqassaaq.</p> <p>Aammattaaq aatsitassarsiornermi sulisut nerisassaqartariaqarmata tamakku najukkami sapinngisamik pissarsiarineqartassapput. Ingerlatsivik misissuinerit sukumiisut ingerlappai ajoqusiiisoqannginnissaa qulakkeerniarlugu, taakkulu misissuinerit immikkut ilisimasalinnik arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsunit nalilersorneqassapput.</p>	<p>nalilersorneqartassallutik.</p>	
--	--	--	------------------------------------	--

II. Soqutigisaqartut 12 TRANSPARENCY INTERNATIONAL GREENLAND

No.	Apeqquutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
12.1	<p>TIG-p soqutigalugit misissorsimavai allakkiat Kuannersuarni aatsitassat assigiinngitsut pillugit suliniummot tunngasut, Suliassat nassuiaassutigineqarnerat, Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarneq aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineq. TIG-ip Suliassat nassuiaassutigineqarnerat piareersaataasumik tusarniaanerni saqqummiunneqartoq tikilluaqquaa 2011-mi atortuni takorluukkanut sanilliullugu tunngaviusumik allanngortitsisusoq.</p>		<p>Oqaaseqarfigineqanngilaq nalunaarutitut isigineqarmat.</p>	<p>Soqanngilaq</p>
12.2	<p>Taakku Suliassat nassuiaassutigineqarneri marluk qupp. 21 tikillugu assigiingajalluinnarput. Atuartussaag piffissamik sipaarutissavaa allakkiamut ataatsimoortinneqarpat kingornatigullu Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarneq aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineq immikkoortinneqarluni.</p>	<p>Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineri Suliassat Nassuiaatigineqarnerat immikkoortuni arlaqartuni assigiittorujussuupput. Erseqqissuunissaali aamma atuarnissaq ajornannginnerulersinniarlugu pitsaanerussaaq paasissutissat assigiit immikkut taakkunani saqqummiunneqarnissaat.</p>	<p>GME-p akissutigisaanut oqaaseqaatissaqanngilagut.</p>	<p>Soqanngilaq</p>
12.3	<p>Erseqqinngilaq Takorluugaq 3, Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermut</p>	<p>Takorluugaq 3 eqqarsaatigineqarsimavoq, maannakkumullu paasissutissat</p>	<p>Apeqquut takorluukkanut tunngasoq pingaaruteqarpoq immikkualuttut</p>	<p>Suliassat nassuiaassutigine</p>

	<p>aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit Suliassat nassuiaassutigineqarnerat inaarutaasumi ilanngunneqassanersut. Allassimavoq GME-p aamma Aatsitassarsiornermi Oqartussaasut inernileraat takorluukkat pingasuunissaat, kisianni Suliassat nassuiaassutigineqarneranni marluusuni quppernermi 10-mi allassimalluni "Takorluukkamut 3-mut atatillugu pisariaqassaaq malussarissutsimik misissuinissaq, Takorluukkamut 1-mut Takorluukkamullu 2-mut naligiissitsisumik, paasissutissiissutigineqartumik aalajangiisoqarnissaa, soorlu aamma atugarisatigut aningaasaatigullu aamma avatangiisinut kingunerisassaasa naliliiffigineqarnissaa. TIG isumaqarpoq Takorluuqaq 3 inuiaqatigiinnut pingaaruteqartumik assigiingissuteqartoq, taamaattumillu tullissaanik tusarniaasoqannginnerani erseqqissaavigineqartariaqartoq takorluuqaq 3 sulit atuutissanersooq.</p>	<p>takutippaallusooq takorluuqaq tamanna ilimananngitsoq aningaasatigut aamma assartuineritigut periarfissaqarnissaa. Paasissutissat amerlanerusut misissueqqaarnermi tunniunneqarumaarput Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarneq nalilersorneqarlutik.</p>	<p>ilanngullugit avatangiisinut tunngatillugu suliaqarnermik ineriartortitsinermit.</p>	<p>qarneranni erseqqinnerulerti nneqassaaq tassa takorluuqaq 3 periarfissaajunna arnat.</p>
12.4	<p>Uppernarsaasersuutini taakkunani marlunni Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarneq aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup erseqqissarnerat peqataarpassumik aallaaveqassaaq, "attaveqatigiinneq pitsaasoq suliap tanarmiusup ingerlanneqarnerani pingaaruteqarluartuussaaq". TIG-ip naatsorsuutigaa taakkua marluk isummiutissagaat innuttaasup peqataatinneqarnera pillugu erseqqissaanissaq.</p>	<p>GME 2009-mili akuttunngitsumik immikkoortortaqarfinnik, kattuffinnik aamma innuttaasut sinniisaannik isumasioqatigiissitsisarpoq. Tamanna ingerlaannassaaq tusarniaanerup pisortatigoortumik ingerlanneqarnera ilutigalugu piffissami Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermik aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermik tunniussereernerup kingornatigut.</p>	<p>GME-p akissutigisaanut oqaaseqaatissaqanngilagut.</p>	<p>Soqanngilaq</p>
12.5	<p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit qupp. 37: Misissuinerit tapertaasut pillugit</p>	<p>Misissuinerit taakku aamma allat ingerlanneqareersut</p>	<p>GME-p akissutigisaanut</p>	<p>Soqanngilaq</p>

	<p>nalunaarsuineq takutinneqarpoq, taakku quppernemi 39-47-ni nassuiarneqarput. TIG-p naatsorsuutigaa taakku misissuinerit naammasseriarpata tamanut saqqummiunneqarnissaat.</p>	<p>nalunaarusiorneqassapput paasissutissanullu Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup ingerlanneqarnerani tamanit takuneqarsinnaasunngortinneqartussanngo rlugit ilanngunneqassallutik.</p>	<p>oqaaseqaatissaqanngilagut.</p>	
12.6	<p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi qupp. 39-43: Tassani nalilersuinermi inaarutaasumik nalunaarusiaq nassuiarneqarpoq. Allassimavoq tekniskiuunngitsumik sukumiisumik suliniutip imaqarniliartaa kalaallisut, danskeisut tuluttullu ilanngunneqassasoq. TIG-p qilanaaraa suliniutip tamatuma imaqarniliartaa atuassallugu. Naatsorsuutigineqarpoq NGO-mi suleqatigiittut paasissutissat erseqqissumik allassimanissaannik piumasqaataannik naammassinnissinninnaajumaartoq. Erseqqissaatigineqanngilaq oqaatsit sorliit atorlugit nalunaarusiaq pingaarneq allanneqarumaarnersoq.</p>	<p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi aamma Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermi allagaatit pingaarnerit kalaallit oqartussaasut piumarisaannut oqaatsinut nutserneqarumaarput.</p>	<p>GME-p akissutigisaanut oqaaseqaatissaqanngilagut.</p>	<p>Soqanngilaq</p>

II. Soqutigisaqartut 13 WWF

No.	Apeqquutit/oqaaseqaatit	Greenland Minerals & Energyp akissutaa	Oqartussaasunit oqaaseqaatit	ToR-imi SIA-mut allannguutit
13.1	WWF-imit piareersaataasumik tusarniaassuteqarneq ineriartornertut eqqortutut isigineqarpoq, taamaattorli isumaqarpugut piareersaataasumik tusarniaassuteqarneq qinersinerup kingornanut kinguartinneqassasoq, urani pillugu politikki qularnarunnaarpat.	Piareersaataasumik tusarniaaneq saqqummiunneqarpoq augustimi kingusissukkut aamma ulluni 35-ni ingerlanneqarpoq. Qinersisoqarnissaa aalajangersarneqarpoq piareersaataasumik tusarniaanerup ulluata kingullersaani. GME-mit isumaqarpugut piareersaataasumi tusarniaaneq pissusissamisut ingerlanneqartoq.	Oqaaseqarfigineqanngilaq. Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiannit piareersaataasumik tusarniaassuteqarnerup kinguartinneqarnissaa tunngavissaqarsorinngilaa qinersisoqarnissaa tunngavigalugit.	Soqanngilaq
13.2	WWF tunngaviusumik suliniummut isumaqataanngilaq uranimik akoqarnera pissutigalugu	Akissuteqarfiginissaa pisariaqanngilaq.	Oqaaseqarfigineqanngilaq oqariartuutaammat aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermut apeqquut tunngasuunngimmat.	Soqanngilaq
13.3	WWF-imit Kuannersuarni aatsitassarsiornermit avatangiisinnut sunniutaasinnaasut arleqqutigineqarput – ingammik pujoralaat siaruarnissat, ujaqqanik igitassani aamma ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik suujunnaarsitsinissamut, kiisalu nunamiit imaanut kuugussaasussanut, pisorpallunermut, akornusersuinermit aamma umiarsuit amerlanerit	GME-mit nakkutigineqarpoq pujoralaap aannertussusia ingerlatsinerup nalaani pujoralaap siaruarnissaq annikkillisarniarlugu. Ujaqqat igitassat tassaanerupput ujaqqat akilersinnaasumik suliarineqarsinnaanngitsut taakku ujaqqatut piiakkatut qaleeriarneqassapput. Ujaraaqqat seqummakut sinnikut malmimik soqutiginarumik 91 %-imik akoqassapput,	Avatangiisinut sunniutaasut taakkununga ilanngullugit sunniutaasut annertusiartortut Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit suliasat nassuiaassutigineqarneranni imm. 5-imi qupp. 50 – 51-imi ilaatinneqarput. GME-mut inassutigineqarpoq Avatangiisinut	Soqanngilaq

	<p>angalasalernissaannut.</p>	<p>taanna issingeerneqareerunik tassanngaanniit zinki pissarsiarineqassaaq. Imermi suliarinninnermut atorneqartumik flouri piiarneqassaaq kalki akuliullugu calciumflourid (flusspat) pissarsiarineqassalluni, taanna suliffissuaqarnermi atorneqartartuuvoq EU-mit akuerisaasoq mianerinartoq. Atortussat sinneri kemiskiusumik suliarineqassapput uranoxid (yellowcake) pissarsiarineqassalluni aamma aatsitassaq qaqutigoortut eqiterutsinneqarsimasut. Sinneruttut kemiskiusut salinneqareernermik kingornatigut toqqorsivimmuut inissinneqassapput marloriaammik qallikkamik isingeerilluni sinneruttunit toqqorsivinniit sapuserlugu immikkoortinneqarsimasumut. Nipiliortitsinerup annertunerpaartaa paaavimmiissaaq aamma nioqqutissiornermiissaaq, tamaani sioqqanik serpartaaneq aamma biilnik lastilinnik ingerlatsineq pisassammat. Umiarsuit angalanerat maannakkut angalanernit marloriaatinngornissaa naatsorsuutigineqarpoq Royal Arctic Linemit ingerlanneqartussaq.</p>	<p>Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi avatangiisinut sunniutaasinnaasut ingerlatsinernut siunnersuutigineqartunut attuumassuteqartut immikkuualuttortai ilanngullugit ineriartortissagai.</p> <p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni qupp. 40-41-mi, eqqakkat qanoq pineqartarnissaannut pilersaarummik ilaqarput, taakku siunissamut Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi ineriartortinneqassapput.</p> <p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerup saniatigut GME-mut inassutigaarput pilersaarutininik ineriartortitsissasoq aamma oqartussaasunut akuersissutigisassanngorlugit nassiussissasoq ukuninnga:</p> <p>Qinngornernut</p>	
--	-------------------------------	---	---	--

			<p>Illersorneqarnissamut Pilersaarummik, Eqqakkanik radioaktivitalinnik aqutsinissamut pilersaarut, Avatangiisinik illersuinissamut pilersaarut, Avatangiisinik aamma imermik iginneqartussamik nakkutiginninnissamut pilersaarut, Matusinissamut pilersaarut, Ajortoornissamut upalungaarsimanermut pilersaarut, Piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu nakkutiginninnissamut pilersaarit kiisalu maleruaqqusaliat tunngavigalugit piumasaqaatinut pilersaarutit allat. Taakku tamarmik ineriartortinneqassapput, pitsanngorsarneqassapput aamma ingerlaavartumik atuutilersinneqassapput aatsitassarsiornerup ingerlanera tamakkerlugu.</p>	
13.4	<p>Atomip nukinga eqqakkanut tunngatillugu sivisuumik aamma annertuumik ajornartorsiumik pilersitsisarpoq. Taamatut aammattaaq atomip nukinganut tunngatillugu isumannaallisaanermut tunngasut apeqqutaalersarput. (Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermittoq 11.5</p>	<p>GME suliffeqarfiuvoq aatsitassarsiornermik ingerlatsisoq atomip nukinganik nioqquteqartuunani. GME-mit ujaraaqqat seqummakut sinnikut aamma eqqagassat suliarineqarniarput Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut inatsisiliaat aamma aalajangersagaat</p>	<p>Oqaaseqarfigineqanngilaq nalunaarutitut isigineqarmat.</p>	<p>Soqanngilaq</p>

	assigalugu)	tungavigalugit kiisalu nunani tamalaani maleruaqqusat nalinginnaasut IAEA-mit aalajangersarneqarsimasut malillugit. GME-mit malinneqarniarput nunarsuarmi periutsit pitsaanerpaat nunarsuarmi sumiiffinni assiginngitsuni pïiaaffinni iluatsinneqarsimasut avatangiisinillu pitsaanngitsumik sunniuteqarnermik kinguneqartitsisimangitsut. (Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermittoq 11.5 assigalugu)		
13.5	WWF isumaqarpoq uran, ikummatissaq uulia atorlugu innaallagissiornermut taarsiullugu ataavartumik nukissiorneq seqerngup qinngorneri, anori aamma imermik nukissiorfiit atorneqassasut. (Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermittoq 11.6 assigalugu)	<p>Teknologi nukissiuutitut ataavartumik tungaveqartunut soorlu anorimik aamma ulittarneranik tinittarneranillu tungaveqartut pitsanngoriartuinnarput, kisianni innaallagissamik pilersuinermik aalajangersimasumik sulii piffissap ilaannaani tapertaasinnaapput.</p> <p>Innaallagissiorfinnut allanut nukissamik pilersuisunut naleqqiussilluni utani gassinik nunarsuarmik kissatsikkiartortitsisunik aniatitsinngilaq. (Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermittoq 11.6 assigalugu)</p> <p>Kuannersuarni suliniummi pïiaaffik aatsitassanik pingaaruteqartunik peqarpoq, taakku teknologinut aamma suliffissuarnut mingutsitsinngitsunut nutaanut</p>	Oqaaseqarfigineqanngilaq nalunaarutitut isigineqarmat.	Soqanngilaq

		<p>atorneqarsinnaapput.</p> <p>Kuannersuarni suliniut aatsitassanik taakkuninnga pissarsiffissat pingaarnarpaat ilagilissavaat Kinap avataaniittuni.</p>		
13.6	<p>Suliffeqarfiup siusinnerusukkut nalunaarutigisimavaa ujaraaqqat seqummakut sinnikut annertoorujussuit tatsimut igittarniarlugit pilersaaruteqarluni, tamatumani najukkami avatangiisit aamma Narsap Kuuata mingutsinneqarnissaat navianartorsiortinneqarlutik.</p>	<p>Ujaraaqqat seqummakut sinnikut tatsimi taaguuteqartumi Taseq aamma tatsimi mikinerusumi Tatsip kangiani inissinneqarniarput. Taamaattorli Tatsip kuuata akua portusuumik sapuserneqassaaq taamaalillugu tatsip ernga Narsap Qooruanut aamma kuummut kuussinajunnaartillugu. Tatsip ernga paaavimmut milluaasunik (pumpit) milluartillugu nioqutissiornermi atorneqassaaq. Suliffeqarfiup pilersaarutaasa nutaat nioqutissiorneq annikillissavaat neriuutigineqarpoq annikillitsinerup tamatuma ujaraaqqat seqummakut sinnikut inissinneqartussat annertussusiat annikillitsikkumaaraa.</p>	<p>Suliniuummi matumani ujaraaqqat seqummakut sinnikut annertussusiat taamaallaat malmip annertussusianit annikinnerulaassaaq.</p>	Soqanngilaq
13.7	<p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi allaaserineqarpoq marloqiusamik suliarinnittoqassasoq aatsitassat qaqutigoortut aamma malmi uranitalik maskiinat atorlugit (eqiterutsitsineq) suliarineqassasut aammattaaq urani aatsitassanik qaqutigoortunik immikkoortinniarlugu (akuiaavik) kemiskiusumik suliarinnittoqassasoq kiisalu immikkoortumi inaarutaasumik kemiskimik suliarinninneq aatsitassaq qaqutigoortut akuerullugit immikkoortinniarlugit (kemiskimik suliarinninneq</p>	<p>Nioqutissat suut pissarsiarineqassanersut 13.5-imi taaneqarput. Kemiskiusumik suliarinninnermi urani oxid aatsitassanik qaqutigoortunik akoqartoq pissarsiarineqassaaq. Akorisai annertunerusut tassaallutik (Lanthanum aamma Cerium) aatsitassat qaqutigoortunik immikkoortiterineq Kalaallit Nunaanni</p>	<p>Matumani GME-mit allaaserineqarpoq suliniut tassani aatsitassat qaqutigoortut marlunnut immikkoortinneqarlutik: Lanthan-cerium kiisalu sinneri. Tamatuma kingorna sinneri Kalaallit Nunaata avataani immikkoortiterneqaaqqissapput.</p>	Soqanngilaq

	<p>Takorluugaq 3). Oqartussaasunit kissaatigineqartutut oqaatigineqarpoq taanna (kemiskiusumik suliarinnineq inaarutaasoq Takorluugaq 3?), Narsami ingerlanneqassasoq tamanna tamaanimiunik amerlanerusunik suliffissaqartitsissamat.</p>	<p>ingerlanneqassaaq inaarutaasumik nioqqutissiat avammut nioqqutigineqarsinnaasunngorlugit. Aatsitassat qaqutigootut immikkoortiterneqarsimanngitsut Kalaallit Nunaata avataani avammut nioqqutigineqassapput.</p> <p>Kuannersuarni suliniut malunnaateqarluartumik kalaallinut suliffissanik periarfissaqartitsissaaq.</p>	<p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi tamanna sukumiinerujussuarmik nassuiaassutigineqartariaqarpoq aamma avatangiisinut aniatitsineq kiisalu ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut inissiivissaq sukumiisumik allaaserineqassalluni.</p>	
13.8	<p>Kemiskiusumik suliarinninnermi ilaapput akuutissat kemikaliat avatangiisinik ajoqusisartut, kisianni Narsami avatangiisinut aamma nalorninartunut taakkununga tunngatillugu avatangiisinut sunniutaasinnaasut ersersinneqanngillat. Suliarinninnermut atortussanik sanaartornerup aamma akuutissanik kemikalianik annertuumik atunerup suliniutip annertussusia annertusarpaa. Immikkoortut tamarmik assartuineq, atuneq, suliarinnineq aamma akuutissanik kemikalianik taakkuninnga suujunnaarsitsineq, avatangiisinut sunniutaasut aamma nalorninartut tamarmik suunerat paasineqassapput. WWF-imit eqqarsaatigeqqarput arlaannaannut attaveqanngitsunik avatangiisit pillugit nalunaarusiortoqarnissaa, tassani allaaserineqassallutik sunniutaasut aamma suliarinninnermi atorneqarsinnaasut allat, tassa suliniutip immikkoortuanut tassunga</p>	<p>GME-mit siunnersortit Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsut atorpai (siusinnerusukkut oqaaseqaatip assinga) suliniummi avatangiisinut, peqqissutsimut aamma isumannaallisaanermut tunngasutigut. Tamatumunnga ilaapputaaq assartuinermi isumannaallisaanermut nalilersuineq.</p>	<p>Qqaaseqarfigineqanngilaq.</p>	<p>Soqanngilaq</p>

	isummertoqannginnerani.			
13.9	<p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit sanaartornermut aamma ingerlatsinermit pilersaarutaannaat kisimik nassuiaassutigineqassanngillat, kisianni aammattaq saliineq aamma avatangiisinik ileqquattut pilersitseqqinneq aamma ingerlaavartumik nakkutilliineq. Ingammik ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik piffissami sivirusumik nakkutiginninneq.</p>	<p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit suliniummi sanaartorneq, ingerlatsineq, matusineq aamma tamatuma kingorna piffissami suliarinneqqinneq sammineqarput. Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit ilanngunneqassapput nakkutiginninnissamut pilersaarutit piffissamut ingerlasumut tamatumunnga tunngatillugu. Inaarutaasumik nakkutiginninnissamut pilersaarut suliffeqarfiup aatsitassarsiornermik ingerlatsisup aamma kalaallit oqartussaasuisa akornanni suleqatigiinnikkut ineriartortinneqassaaq. Tamatumunnga ilaatinneqassaaq piffissami sivirusumik tatsimik Tasermik imaarukkiartortumik nakkutiginninneq.</p>	<p>Qupp. 50-imi aamma 52-imi imm. 4.5 aamma 7.3-mi suliassat nassuiaassutigineqarneranni ilaatinneqarput aatsitassarsiorfiup matuneqarnerani aamma ileqquattut pilertitseqqinnermi pilersaarutit aatsitassarsiorfimmu, aserortrivimmut, ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut, ujaqqanut eqqagassanut aamma aatsitassarsiorfimmu eqqagassanut allanut tunngasut. Tamakku GME-mit sukumiisumik Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit ineriartortinneqartariaqarput. Aatsitassarsiorfimmik matuneqareersumik piffissami sivirusumi nakkutiginninnissamut pilersaarut ineriartortinneqartariaqarpoq.</p> <p>Nalinginnaasumik suliffeqarfik aatsitassarsiornermik ingerlatsisoq aatsitassarsiorfeqarfiusumik, aatsitassarsiorfiup matuneqareerneratigut ukiuni arlaqartunik nakkutiginninnermik ingerlatsisussaavoq, tamatumuunakkut atortuni matuneqareersimasuni</p>	<p>Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit suliassat nassuiaassutigineqarnerani tamanna erseqqissarneqar nerussaaq.</p>

			kemiskiusumik aamma tigussaasumik ajortoqannginnissaa piffissami sivisuumi qulakkeerniarlugu. Taamatuttaarlu pissusissaatut ilititseqqinnissamut nutaanik iliuuseqarsinnaanissaq, tamanna nakkutilliinikkut malinnaanermi pisariaqartunngortissimappagu.	
13.10	Pujoralaqassutsip annertussusianik aamma mingutsitsineranik uuttortaanerit pitsariaqartippat suliniutip aallartinnginnerani sanaartornerup aamma ingerlatsinerup nalaani pissutsit assersuuneqarnissaat. Najukkami innuttaasut nalornissutigalugu oqaatigaat aatsitassarsiorfimmit pujoralaat inuit peqqissusiannut ajornartorsiutinik pilersitsisinnaanersut. WWF-imit inassutigissavarput oqartussaasut immikkut iliuuseqarlutik inunnut uuttortaanerit maannakkut, taakku inernerit aamma uuttortaanerit sanaartornermi aamma ingerlatsinermi ilaasussat oqaluttuarissagaat.	Maannakkut avatangiisini tunngaviusumik uuttortaanerit aatsitassarsiornermik ingerlatsilinnginnermi avatangiisinik nalilersuinermi ilanngunneqassapput. Paasissutissat tamakku tamanut takuneqarsinnaanngortinneqassapput.	Avatangiisinik nakkutiginninnissamut pilersaarummi silaannarmut tunngasumik ilanngunneqartariaqarput: radionukliderit aamma pujoralammi mingutsitsinerit radioaktivimik akoqanngitsut, radon thoron aamma taakkuninnga aseroriartortitsisartut kiisalu gammap qaffasissusia aamma uuttuutit allat.	Soqanngilaq
13.11	Misissuisoqarnissaa pisariaqarpoq suliniutip Narsap eqqaani silaannaap pitsaassusianut sunniuteqarnera paasiniarlugu. Paasissutissat tamakkut sumiiffimmi innutaasunut paasiuminarsarlugit nalunaarutigineqassapput.	Narsami aamma Narsaq Qooruani pujoralaap annertussusianik misissuineq 2011-imiilli ingerlanneqarpoq. Aatsitassarsiornermut atasumik ingerlatsinermi pujoralaap siaruartarneranik immikkut misissuineq maannakkorpiaq ingerlanneqarpoq Avatangiisinut	Misissuineq WWF-imit ujartorneqartoq qupp. 50-imi, imm. 5.1-imi aamma qupp. 52-imi, imm. 5.4 ilanngunneqarsimavoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni.	Soqanngilaq

		<p>Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit atatillugu. Misissuinermit tassani tunngavigineqassapput Kuannersuarni silasiorfimmi, 2010-mili ingerlanneqarsimasumi, paasissutissat anorimut tunngasut. Pujoralaap siaruartarneranut tunngasut misissuinermit paasineqartut katiterneqarlutik Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit teknikkitalerpallaarnagit oqaasertalerlugit ilanngunneqassapput.</p>	<p>Tassani ilanngunneqarsimapput avatangiisinut sunniutaasut ukunangaanneersut; pujoralak, radon, thoron aamma taakkuninnga aseroriartortitsisartut, kiisalu mingutsitsinerit radioaktivitaqanngitsut aamma gassit kiisalu sunniutaasut annertusiartortartut. Eqqorpoq WWF-imit taaneqartutut misissuinermit inernerit sumiiffimmi innutaasunut saqqummiunneqassapput.</p>	
13.12	<p>Avatangiisinut sunniutaasinnaasut eqqarsaatigalugit tassa aatsitassarsiorfimmiit eqqakkanik suujunnaarsitsinissamut tunngatillugu (ujaqqat igitassat aamma ujaraaqqat seqummakut sinnikut), WWF-imit assuarnartutut isigineqarpoq saviminissat suut eqqaavimmiit kuunnissaat aamma tamakku qanoq uninngatitsiviup eqqaani avatangiisinut sunniuteqassanersut uppernarsaasersorneqarsimanngimmat.</p>	<p>Kemsikiusut aalaakkaanerit pillugu paasissutissat Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit uppernarsaasersorneqassapput.</p>	<p>WWF-imit assuarnartutut isigineqarpoq saviminissat suut eqqaavimmiit kuunnissaat aamma tamakku qanoq eqqaaviup eqqaani avatangiisinut sunniuteqassanersut uppernarsaasersorneqarsimanngimmat.</p> <p>Sianigeqquneqarpoq tusarniaanermi matumani pineqarmat suliasat nassuiaassutigineqarnerat. Apeqqutit WWF-imit ujartorneqartut Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik</p>	Soqanngilaq

			<p>Nalilersuinermi soorunami immikkuualuttortai ineriartortinneqassapput. Tamakku suliassat nassuiaassutigineqarneranni qupp. 49-mi, imm. 4.2-mi aamma 4.3-mi allatorneqarput, tassani ilanngunneqarlutik eqqakkat qanoq pineqartarnissaannut siunissamut pilersaarut, eqqakkat suunerat (kuunnissaat il. il.) akuutissanut radioaktiviusunut aamma radioaktivitaqanngitsunut eqqagassat manngertut aamma imerpalasut pineqarlutik.</p>	
13.13	<p>Ujaqqat aamma ujaraaqqat seqummakut sinnikut annertoorujussuit uranimik, thoriumimik, fluorimik aamma saviminissanik mingutsitsisartunik akoqartut ingerlatsinerup nalaani suujunnaarsinneqassapput. Tatsimi inissiinikkut akuutissat taakku ingerlaassapput imermut navianarsinnaavorlu Narsap Kuuata mingutsinneqarnissaa tassa piffissami siallerujussuartillugu imaluunniit aputip pilertortumik aannerani taseq ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik imaqartoq utsersorsinnaammat. Misissuinermi paasineqassaaq ujaqqat igitat aamma ujaraaqqat seqummakut sinnikut akuisa qanoq annertutigisut tatsimut akuliutissanersut, kiisalu tamakku soorlu assersuutigalugu eqalunnut ajoqutaanersut. WWF-imit isumaqarpugut</p>	<p>Tatsip saputissaa suliarineqareerpat taava kuuk kuukkunnaarsillugu matuneqassaaq aamma tatsit imertaat sinneruttoq tamarmik nioqqutissiornermi atorneqassaaq. Taamaattumik tatsiniit ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut atorneqartuniit imeq Narsap Kuanut kuussinnaanngilaq. Tamakku tamarmik Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit nalunaarusiami sukumiinerusumik allaaserineqassapput. Ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut sapusiaq inissiivissat atorneqartussaaq aamma sinneruttut kemiskiusut pillugit</p>	<p>Misissuinnissaaq WWF-imit kissaatigineqartoq avatangiisinut sunniutaasinnaasunik nalilersuinermi nalinginnaasutut pinngitsoornani ilanngunneqartariaqarpoq. Qupp. 50-imi, imm. 4.2-mi aamma 4.3-mi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni eqqakkanut aqutsinissamut pilersaarutit ilaapput (soorlu assersuutigalugit ujaqqat igitassat,</p>	<p>Ilanngunneqartu ssatut siunnersuutaasoq imm. 5-imut qupp. 51-imut "avatangiisinut sunniutaasut ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut, ujaqqat eqqakkat aamma aatsitassarsiorfi mmit eqqakkat allat</p>

	<p>misissueqqissaarnermut ilannguneqartariaqartoq tatsip ujaraaqqat seqummakut sinnikut inissiivigisaat sumiiffimmi uumasunut toqunartuunersoq soorlu teriannianut aamma ukallinut.</p>	<p>nalunaarusiaq siunnersortimit arlaannaannut attuumassuteqanngitsumik suliarineqarpoq. Tamakkununga tunngasut aamma sunniutaasut allat Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit nalunaarusiami siunnersortinit Orbicon-imeersunit suliarineqassapput.</p>	<p>ujaraaqqat seqummakut sinnikut aamma aatsitassarsiornermi eqqagassat) suujunnaarsinneqarnissaat.</p> <p>GME-mut inassutigineqarpoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi ilannguteqqullugit aamma sukumiisumik ineriartorteqqullugit: Ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut sapusiornissamut pilersaarusioreq (sapusiap qajannaassusia, ruujorsuit, imermik nakkutiginninnissamut atortut soorlu kuuffissat, napasuliat akujaaviit, erngup annertussusianut aqutsinermit kalerrisaarutit), ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut aamma eqqagassanut allanut qinngornernik radioaktiviusunik akoqartuinnaanngitsunut, kisianni aammattaq mingutsitsinernut qinngornernik radioaktiviusunik akoqanngitsunut aamma akuutissat kemiskiusut kunnerinut aamma suliarineqarneranut. Tassa ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut suli akuusunut, ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut aamma eqqagassanut piareersaatit, ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut aamma</p>	<p>suujunnaarsinne qarnissaat” suliasat nassuiaatigineqarnerani inaarutaasumik ilannguneqarpoq. (Akissutigineqartoq taanna ukununga 3.3, 10.2, 10.4, 11.1 aamma 13.13 aamma akissutaavoq)</p>
--	---	---	--	---

			<p> eqqagassanut kuuffiit aamma kiviortarfiit, ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut katiteriffiit, ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik tatsimi passussinerit, imermik issingeersisarnerit, nunap iluanut seerisoqarnissaanik nakkutilliineq, ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik aamma ujaqqanik matoorinerit, ajutoorsinnaanermut upalungaarsimaneq aamma soorlu assersuutigalugu sapsiaq ajortissagaluarpat iliuuseqarnissat, ajutoornerup iluarsineqarnissaa aamma ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik nakkutilliinissamut aamma sissuernissamut iliuusissat kiisalu oqartussaasunit piunasaqaatigineqartut allat pillugit. </p> <p> Qupp. 50-imi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni, imm. 4.5-imi ilaatinneqarpoq aatsitassarsiorfiup matuneqarnerani aqutsinissaq. GME-mut inassutigineqarpoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi immikkuualuttut </p>	
--	--	--	--	--

			<p> ilanngutissagai aamma matusinissamut aamma ileqqutat pilersitseqqinnissamut piffissaq sivisooq eqqarsaatigalugu aatsitassarsiornermi eqqakkanut tunngatillugu, tamatumunnga aammattaaq ilanngullugit ujaraaqqat seqummakut sinnikut pillugit iliuusissanik ineriartortitsissasoq. </p> <p> Qupp. 52-imi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineri, Suliassat nassuiaassutigineqarneranni, imm. 8-imi ilaatinneqarpoq aatsitassarsiornerup ingerlanneqarnera tamakkerlugu avatangiisinik aamma imermik iginneqartussamik nakkutilliinissamut pilersaarut. GME-mut inassutigineqarpoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuineri immikkuualuttut ilanngutissagai avatangiisinut aamma imermik iginneqartussamik nakkutilliinermut pilersaarut aammattaaq piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu atortunik matuneqareersimasunik nakkutilliinissamik aamma </p>	
--	--	--	---	--

			<p>sisuernissamik ineriartortitsissasoq.</p> <p>GME-mut inassutigineqarpoq Suliassat nassuiaassutigineqarneranni qupp. 50-imi, imm. 5-imi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi immikkuualuttut ilanngullugit avatangiisinut sunniutaasinnaasunik ujaraaqqanut seqummakunut sinnikunut, ujaqqanut igitassanut aamma aatsitassarsiornermi eqqagassanut tunngatillugu suujunnaarsitsinissamut ineriartortitsissasoq.</p>	
13.14	<p>Aalajangiisuuvoq Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliffeqarfiup ersersitsinissaa qanoq ujaraaqqanik seqummakunik sinnikunik inissiivissap nalunaarsornissaanik, tamatumuuna qulakkeerniarlugu erngup mingutsinneqarsimasup tatsimiit kukkuuaqqanut tamatuma eqqaaniittunut kuutsinnginnissaa. Tamatuma saniatigut oqartussaasut ingerlaavartumik nakkutilliinissamik ilanngussisariaqarput.</p>	<p>Suliffeqarfimmit isumaqatigineqarpoq avatangiisinik mingutsitsisoqannginnissaanut tunngatillugu. Ingerlatsinerup nalaani aamma matusereernerup kingornatigut ingerlaavartumik nakkutiginninneq ingerlanneqassaaq.</p>	<p>GME aamma WWF isumaqatigalugit takuuk Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni qupp. 50, imm. 4.2 aamma 4.3, tassani ilaapput eqqakkanik nakkutiginninnissamut pilersaarutit Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi immikkuualuttortai ilanngullugit</p>	Soqanngilaq

			<p>ineriartorteqqinneqartussa. Aammattaaq takuuk qupp. Qupp. 52-imi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi suliassat nassuiaassutigineqarneranni, imm. 8-imi ilaatinneqarpoq avatangiisinik nakkutiginninnissaq, avatangiisinik nakkutiginninnissaq kisimi pineqarnani, kisianni aammattaaq imermik iginneqartussamik aamma tigussaasunik. Tamakkut tamarmik Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi immikkuualuttut ilanngullugit ineriartorteqqinneqassapput.</p>	
13.15	<p>WWF-ip Imermik aamma Erngup qanoq Akoqassusianik misissuinissaq tamakkiisumik tapersorsorpaa ajutoortoqarpat mingutsitsinerup qanoq siaruartiternissaata tamakkiisumik paasiniarlugu.</p>	<p>Suliniutip nalaani imeq aamma erngup akoqassusia suliniutip nalaaniittoq, tassunga ilanngullugu Narsami kuuk, ukiuni arlaqartuni nakkutigineqarsimapput. Kisitsisit paasissutissartallit katersorneqartut nalunaarusiami ataatsimut eqikkarneqarput, tamanna Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermi uppersaatissatut tunuliaqutaralugu pingaaruteqarpoq. Misissuinermi Narsami kuuk ilanngunneqarpoq, tamanna ilaatigut</p>	<p>GME-p misissuineri tamarmik, tassunga ilanngullugit imermik aamma erngup qanoq akoqassusianik misissuinerit Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermit ilanngutissapput.</p>	Soqanngilaq

		ujaraaqqat seqummakut sinnikup tasertaanit kuuffigineqarluni sunnerneqarsinnaammat.		
13.16	Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerimi Suliassat Nassuiaassutigineqarnerisa takutippaat pilersaaruteqartoq aatsitassarsiorfimmit nipiliornermik misissuisoqarnissaa, tamatuma qanoq pisorpaluttartiginera, sakkortussusia aamma akulikissusia. Erseqqinngilaq pisorpalunneq misissorneqartussa qanoq sanaartornermi aamma ingerlatsinerup nalaanni pisorpalunnerit misissuinerimi ilanngunneqassanersut, kisianni WWF-ip inassutigaa taakku marluk ingerlanneqarneranni annertussutsit erseqqissarneqarnissaat kingunerata erseqqissaqqissaarnissaanut takussutissaqarniassammat aamma periarfissat pitsaanerpaat atorlugit saliisoqarniassammat.	Pisorpalunermik misissuineq naammassineqassaaq kingunerisinnaasaasalu nassuiaataat Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerimi ilanngunneqassalluni. Pisorpalunermik misissuinerimi suliniummi sanaartornerup aamma ingerlatsinerup nalaanni pisorpalunnerit ilanngunneqarumaarput.	Pisorpalunermik misissuinerimi suliniutip sanaartornerata aamma suliaqarnerup nalaanni pisorpalunnerit ilanngunneqartariaqarput, aammattaaq eqqarsaarigineqartariaqarluni matusinerimi pisorpalunnerup misissuiffigineqarnera ilanngunneqarnissaa (soorlu assersuutigalugu atortunik piianermit pisorpalunneq allanillu il.il.)	Suliassat Nassuiaassutigineqarneranni tamanna maannakkut erseqqissaavigineqarpoq.
13.17	Uuliakoornep kingunerisassai ilungersunartuupput, pingortitamuinnaangitsoq aammattaaq inunnut immamit pisuussutinik inuuniuteqartuusunut. Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinerimi suliniutip sanaartornerata imaluunniit ingerlatsinerup nalaanni kulbrintemik maangaannartitsisoqarnerata kingunissaannik misissuinissaq eqqaaneqarpoq. Misissuinerup nassuiaatigissavai annikitsumik aamma annertuumik maangaannartitsinerup kingunerissaat kiisalu pakkersimaartitsiniarluni aamma	GME sanaartornerup, nioqqutissiornerup aamma saliinerup nalaanni uuliakoortoqarnissaanut immikkut ittumik tulluurtuusumik pilersaaruteqarniarpoq.	Inassutigineqarpoq immikkoortumut 5-imut ilaasumut Suliassat Nassuiaassutigineqarneranni aammattaaq uuliakoortoqartillugu avatangiisinut kingunerisassaasa nalilersorneqarnerat ilanngunneqartariaqartoq. Qupp. 52-mi, imm. 7.2-mi Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik	Immikkoortoq siunnersuutigineqartoq inaarutaasumik Suliassat Nassuiaassutigineqarneranni ilanngunneqareerpoq. Uuliakoorneq pillugu

	upalungaarsimaniarluni iliuuserisassat.		Nalilersuinermi Suliassat Nassuiaassutigineqarneranni ilanngunneqarpoq Ajornartorsiortoqartillugu Upalungaarsinissaq aamma pinngitsoortitsiniarluni iliuuserisassanut pilersaarut aamma taanna aammattaaq uuliakoornermik ilaqassasoq.	immikkoortumi 7.2-mi maannakkut ilanngunneqarpoq.
13.18	Najukkami Atuinermik Misissuinerup suliffeqarfimmut aqputtissiuvoq tamaani najukkami pinngortitami pisuussutinik atorluaanerup paasisaqarfigineqarnissaanut. Qulakkeerneqartariaqarpoq misissuinermi sunngiffimmi silaannarissarfittut atorneqartarnerata nassuiarneqarnera, soorlu nuna pisuttuarnermut, tammaarsimaarnermut, nuniannermut, il.il. atorneqartartoq, inuussutissarsionermut tunngasunuinnaq pisuussutit atorneqartarnerat kisiat pinnagit. Kiisalu pinngortitap takornariaqarnermut atorneqartarnera pillugu nassuiaammik, tamanna sionratigut misissuisimanerni nassuiarneqareersimangippat.	Najukkami Atuinermik Misissuineq Inuiaqatigiinnut Kingunerisassai pillugit Misissueqqissaarnermut aamma Avatangiisinut Sunniutaasinnaasunik Nalilersuinermut piumasaqaataavoq maannakkullu suliarineqarluni. Tamanna Orbiconip aamma Grontmijip akornanni ataatsimut iliuuserineqarpoq inuiaqatigiinnut aamma avatangiisinut kingunerisassat pillugit paasissutissat qaleriissitaarnerat pissutaalluni.	Inassutigineqarpoq pinngortitap tamatuma najukkami atorneqartarnera pillugu sukumiisumik nalunaarusiortoqarnissaanut piareersaasiortoqarsimassasoq.	Soqanngilaq